JOCURI DE COPII

ADUNATE DIN SATUL ȚEPU (JUD. TECUCIU)

DE

DOR PAMEILE

Şedința dela 29 Martie 1906.

PREFAȚA.

Această picătură e scoasă din felurita manifestare a vieții copiilor de țară; ea deschide pas altora cari, la un loc, ne vor putea da o icoană adevărată a vieții neamului nostru.

Scopul culegătorului a fost de a da materialul necesar pentru studiile etnografiei naționale, celor ce vor avea inima şi priceperea să le facă sau să le pornească.

Osteneala lui au cerut-o atâția de atâta vreme; acum va vedea şi va pipăi ori cine, întru cât dorul lor le-a fost pornit din suflet ori din gură.

Tot ce urmează e cules, fără ajutorința nimănui, din satul Țepu, mare, răzăşesc, ținutul Tecuciului.

A. JOCURI DE COPII.

I. Jocuri propriu zise (1)

1. **De-a *ascunsul *(Cuciil).** Se joacă de copiii mici de tot. Unul se duce şi se ascunde undeva şi apoi strigă:

— Cucu ! Celălalt, care a şezut cu mâna la ochi şi n'a văzut încotro a plecat tovarăşul său, pleacă în căutarea lui. Când se găsesc, se bat cu palma peste pântece şi cap, şi râd.

2. ***Jîaba şi "uncheşul.** La priveghiuri, unul se îmbracă ca uncheşii, altul ca babele. Baba îşi lasă casa, fuge 'n *supat (sub pat), de unde are grijă să pişte de picioare, ori să tragă de poală, fete şi femei, iar uncheşul o caută peste tot locul: pe la fete prin sân, pişcându-le; le întreabă la ureche, le sărută. Pe babă aici o laudă, aici o defăima.. Baba îl ocăreşte şi-1 laudă. Se găsesc ; baba nu poate ieşi de supat, ţipă, etc. Intre altele, baba strigă către uncheş:

"Cezărică (!)
Burt'-adâncă,
Nici în... nu mă mănâncă!
(din căt. Viltoteşti, coin. Băseşti, Fălciu).

3. **De-a *barza.** Se joacă la priveghiuri. Unul se îmbracă sau îşi pune în cap un suman, iar după ce şi-a acoperit capul, bagă pe o mânecă mâna, în care tine un plisc, un lemn îndoit sau o sârmă îndoită. Cu el ciocăneşte în pământ sau în picioarele goale ale celor ce priveghează. Jocul e jucat de un meşter, care ştie cum îşi şterge barza ciocul de pământ sau cum «ciuche» (ciupeşte) dânsa: rar şi îndesat; cum se uită într'o parte şi nimereşte într'alta, etc. Femeile şi fetele ţipă când se 'ndreaptă ciocul berzei către dânsele, oamenii râd cuminţi, lumânările ard la căpătâiul mortului, mortul rămâne străin pentru adunare. O ploscă sau un ulcior cu vin, o sticlă cu rachiu, ca şi la nunţi ori praznice, se plimbă «dela *bot la bot».

4. **Baterea ""palmelor.** Se aşează doi băieţi faţă'n faţă cu palmele pe genunchi. Încep cu mâna dreaptă şi bat în genunchii lor, bat apoi palmele

(l) Vorbele cu o steluţă înainte sunt cuprinse în glosar.

drepte şi iarăş în genuchi. Acelaş lucru îl fac şi cu p urmează. Alţii complică jocul prin aceea că bat de câte ori, după ce au bătut dreptele, bat stânga cu dreapta Bătăile în palme sunt, sau nu, învrâstate cu bătăi pe gen şi mai mult jocul, bătând odată sau de mai multe or nunchiul drept şt pe cea dreaptă de genunchiul stâng

5. **De-a "bondarii!** (bondarul, în general o muscă ma seamă la priveghiuri. Unul, iute de mână şi isteţ, se îîîîî... cu gura închisă, lovind, foarte uşor şi cu măs cu degetul; bâzâeala pare întocmai cea a bondarului. cu palmele întinse, pe cari bondarul le loveşte cu pa poate de tare. Cel lovit caută să dea în capul bondarul capul *bondărind mai tare şi astfel trece la altul.

6. **In *bunghi** (bumbi). Se joacă doi băieţi lângă un unei case. Ei pun jos, la un loc, fiecare câte un bumb se împacă. Apoi, cu o **pafta {pahtăj,*—un nasture mi frântură dintr'un cuţit,—izbesc pe rând în scândura za cei) sau în peretele casei. Dacă paftaua cade la o dep de palmă, două, etc.) de grămada de bumbi, aceluia Dacă paftaua s'a dus mai departe, rândul datului cu p Dacă nici acesta n'a lovit bine, darea urmează. Sunt litul paftalei, cari au mii de bumbi, şi pe cari apoi celor ce i-au pierdut,

7. **In *buşi.** 1. Joacă doi sau mai mulţi băieţi. Fieca multe pietricele şi după alegerea cu *sorţul* (vezi A. I iea câteva pietricele şi le aruncă în sus, prinzându-le (dacă nu pe toate, cel puţin una); Ie numără şi dacă una şi o pune de o parte ; dacă-s cu soţ, **dă* următ **Va** *fript.* Când unul nu poate prinde nici o pietricică iarăş *s'a fript* şi vine rândul de *dat* următorului. Joc şi la urmă se numără pietricelele ; cel care *face ma* adună mai multe pietricele, acela-i cel mai meşter, n

Adesea cel care aşteaptă rândul datului cântă celu să se frigă:

Chiş (piş, pişe-te) bou
Pe părău,
Să vie şi rândul meu;

sau

*Caca cioară pe lopată,
Să mai dau şi eu odată;

sau

Biserică veche
Dă buşii pereche ;
Biserică nouă
*Dă buşii în două.

II. Câte odată se face dela început înțelegerea ca să se joace până ce unul va ajunge să aibă un număr oarecare de pietricele; după această parte primă, încep partea 2-a, care câte odată se joacă şi izolată. Partea aceasta se chiamâ: *de-a "buşoaica,* sau: *să batem "buşoaica.* Buşoaica se joacă cu cinci pietricele, din cari una e *"buşoaica.* Se aşează mâna stângă (dreapta pentru copii stângaci) cu vârful degetelor resfirate pe pământ şi podul palmei sus. Cu mâna dreaptă, băgată pe sub brațul stâng, se aruncă cele cinci pietricele peste braț. Se iea buşoaica, care se mai numeşte şi *"cal,* în mâna dreaptă, se asvârle în sus, în care timp, tot cu mâna dreaptă trebue să se bage sub podul palmei stângi o pietricică, dar dintr'o singură atingere (ori din mai multe atingeri, după învoeală); însă când buşoaica *dă să pice, trebue s'o prinzi şi iar s'o svârli în sus, pană când cele patru pietricele au intrat sub podul palmei stângi.

La unele jocuri, sunt şase pietricele, din cari buşoaica are rol ca mai sus, iar *calul stă jos. Când se vârâ cele patru pietricele sub palma stângă, nu trebue să atingi calul, căci altfel te ai fript. Care-i calul, se desemnează de adversar, de pildă o pietricică care-i peste putință dea nu fi urnită din loc, când atingi pe alta. Trecerea pietricelelor sub podul palmei se face pe şir printre degetele mânii care lasă patru treceri.

Când unul sa fript, următorul continuă. Când unul urmează pentru a doua oară, începe de unde a rămas. Mâna îşi iea aceeaş poziție după urmele ce le-au lăsat degetele pe pământ.

III. Altă parte, care continuă pe una din celelalte, sau se joacă separat: Se aşează cele patru pietricele la un loc, se aruncă buşoaica în sus, se apucă cele patru petricele în mână şi peste ele se prinde buşoaica care cade de sus. Apoi se aruncă buşoaica în sus, se lasă buşii sau pietricelele jos, şi se prinde buşoica ce cade.

IV. Se pun pietricelele în cruce, se asvârle în sus buşoaica şi se prinde apoi, după ce s'a luat de jos *buşul din colțul de sus al pătratului. (*Crucea se sgârie pe pământ). Buşoaica se aruncă în sus, se pune la loc pietricica

din colțul gol şi se prinde buşoaica. Vine, însfârşit, stânga,* din dreapta şi de jos.

V. Această parte samănă cu a patra, cu deosebire că jălind pământul şi făcând un trapez izoscel, în ale câte o pietricică. Pe când mă jucam şi eu, aceste fig

Tot după scrijălituri joacă: **putui, "găina, "cucoşul*

8. **De-a *caii.** Unul iea o ață lungă, iar de capetel Călărețul o apucă de mijloc. Cei dinainte se chiamă chează şi svârl din picioare, iar călărețul caută să-i fel de laude şi vorbe.

9. ***Călueanul.** Deşi n'ar trebui clasat între jocuri, î parte din vieața copiilor. Călueanul se face mai ales anume de fete. Se iea clisă moale şi i se dă chipul piept. Apoi se întinde pe o scândurice şi fetele îl pe ori ce mort, cu sau fără lacrămi. De laturea scând de lumânări. Când s'aud bocetele, de prin partea ace vină fete şi băieți mici cu câte un căpețel de lumâna o *moşoaică. După ce l-au împodobit cu frunze şi cu tână în afară de sat. Scândura e dusă de doi băieț înainte, având în mână un băț c o bazmâ în vârf. sunt două fete bocitoare. Bocetul e următorul:

Ene,
Ene,
Căluene,
Deschide-ți portițile,
Să curgă ploițile;

Că de când n'o (n'a)
Şi pământul s'o uscat
Şi lumea ca s'o 'ntur
(pop:
E-ne-e...
Călu-eee-nee...!

Sau se mai adaugă, unde vine mai bine:

Şi pietrile c'o crăpat,
Şi verdeața s'o uscat,
Şi izvoarele-o săcat...

Câte odată, la puț se varsă peste el o ciutură de ap deplină tăcere, se duce de aceiaşi copii şi se pune în * unde i se prăpădeşte urma. De cele mai multe ori bocit, copiii îl aruncă în puț; căpețelele de lumânări florile, cu cari a fost împodobit, se svârl tot în apă. cu ciutura şi luând moşoaicele sau oalele pline, se a aceasta nimeni nu trebue şa se mânie, La sfârşit, oa

Credința în puterea călueanului e foarte mare: e aproape aceeaş ca şi puterea *"sfintei,* care se aduce de pe la mănăstiri, sau cu *"scoaterea icoanelor.*

10. De-a *calul. Se joacă la priveghiuri. Unul se face cal şi e îmbrăcat cam grosişor, cu vreun cojocel bunăoară. El se apucă cu manile de gâtul altuia, îmbrăcat şi el tot astfel, pentru cine ştie ce întâmplare, gata. Acesta ține în brațe un băț, în a cărui capăt este o oală, acoperită şi dânsa cu o basma sau o căciulă. Oala este pusă la ndămâna băieților de cu sară, de cei cu mortul. Picioarele acestui băiat, care ține bățul cu oala şi picioarele celui ce stă atârnat cu manile de gâtul lui, fac cele patru picioare ale calului; trupul celui de pe urmă e trupul calului pe care se încalecă (încalecă) un al treilea. Calul joacă, sare, *nechează (rânchează), mai svârle, mai face câte un *marafet (*măraz, pl.: mărazuri, mai des întrebuințat), etc. Călărețul umblă binişor, mai îl mângâe, mai spune câte o glumă, etc, şi aceasta înseamnă că stăpânul îşi *"plimbă* calul, ca să afle toată lumea ce fel de vită are. Apoi se începe iarmarocul.

— Cât îmi dai pe cal? întreabă călărețul pe unul din cei de fată.

— Ia un ciur de făină
Şi-o bucata de slănină,

răspunde, de pildă, unul. Călărețul pleacă la altul şi iarăş la altul, până ce văzând că hazul despre calul lui se cam potoleşte, se duce la unul, cu care avea el vorbă şi-i zice:

— Cât îmi dai pe cal?

Cela răspunde:

— Doi lei şi-un *"ort.*

Iar călărețul:

— Doi lei şi-un ort ?
De cât doi lei şi-un ort,
Mai bine să-mi vad calul mort.

Şi cu ghioaga pe care o avea în mână, trage una în capul calului. Oala din băț se sparge şi hârburile cad jos una câte una: toarta, *buza, *bârdanul. Alții de prin prejur găsesc şi ei de multe ori cu cale să dea cu pumnul ori cu piciorul în cal.

Din nimica toată, se fac lucruri de mare haz, mai ales când cel ce le spune şi le face e om «*avan, al *dracului».

11. Be-a*capra. Se joacă mai mulți copii la câmp deschis, punându-se în cerc la depărtare de 10—15 paşi unul de altul şi aşa ca unul să se uite în spatele altuia; se apleacă de trup şi se sprijină cu manile pe genunchi. Unul începe a sări peste fiecare şi după ce a sărit peste doi, trei, porneşte

şi cei peste care s'a sărit întâiu. După ce a sărit întâiul
său şi aşteaptă să sară şi peste el toți.

In loc de cerc, se pot aşeza copiii şi în linie drea
urmă ducându-se tocmai în frunte, şireagul se tot n

La acest joc se întâmplă o mulțime de *sfădălii (sf
sunt mai grei, alții mai uşurei ; unii mai greoi, alții
bună credință, alții răutăcioşi. Unii, în loc să sară, r
altora şi astfel îi trântesc jos, ori îi izbesc prea tar
se apleacă în destul, astfel că ruşinează pe cei ce n
şi răsbunările.

— Las' că ți-o fac şi eu, cum mi-ai făcut-o şi *mă

12. In *car (de-a carul). Se mai numeşte şi: *în "țân*
sau trei dreptunghiuri mai ales, concentrice, iar prin
se trag patru linii drepte. Joacă doi inşi cari au f
diferiți ca culoare: grăunțe de popuşoiu, fasole ; piet
feluri, etc. Bobii se pun la întretăierea a două linii;
locuri. Jucătorii pun pe rând. «Şmecheria» constă în
dela început. Ieau un exemplu. întâiul jucător pune b
dueala lor, al doilea pune a, 6, c... iarăş pe rând:

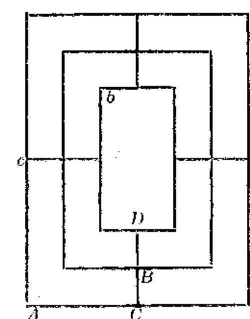

Fig. 1.

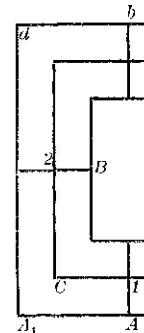

Fig.

mul dacă are loc liber pune pe *C* la întretăierea a
A şi *B,* în *G.* In acest caz, dacă celălalt jucător n'a
ştiut să pună pe *b* în locul lui O, atunci «e prins în
primul a pus pe *G* în *G* şi al doilea pe c în c, întâiul
car» *GBD* şi «*mănâncă» un bob de al duşmanului,
lege că acesta, în acest loc va pune alt bob, ca nu
facă alt *ACE;* deci trebue să aibă cineva pază,

adversarul trei bobi pe linii perpendiculare, la a căror întretăiere să fie punct gol. (Fig\ 1.)

Jucătorul mai caută să vie la cei trei bobi în unghiu drept pe o cale mai depărtată, aşezând, de exemplu, bobii săi *ABC,* pe când celălalt jucător pune *a, b,* venindu-i rândul să pună pe c în unul din puncte. Şi în acest caz se vede prins în două locuri, atât în *1* cât şi în *2.* Şi dacă pune într'unul, rămâne celălalt gol. Dacă nu observă însă nici asta şi pune în *a, b',* c, primul îi va mânca cel mult patru bobi*. Va căuta deci dela început să facă pe adversar să-şi iea gândul de a-l prinde astfel.

Când primul pune în laiul bob în *A„* adversarul trebue să-şi puie şi el întâiul bob într'un loc nemerit, de pildă în *b* ca nu cumva primul să-şi pună acolo pe *B,* şi astfel să-şi facă prinzătoare cu colţurile *a* şi *d.* (Pig. 2.)

Alt mijloc de prins e şi acesta: întâiul pune *A* ; al doilea *a;* întâiul *B,* al doilea temându-se de încrucişarea dreptelor pe care stă *A* şi *B,* pune *b;* întâiul pune *D* şi astfel a prins pe al doilea în *E* sau *F* şi e foarte greu ca odată prins şi cu adversarul înfruntat la bobii tăi, s'o duci departe cu bine. (Fig. 8.)

Alt mijloc şi cel mai bun adesea, pentru prins, vine de partea celui ce pune bobul cel din urmă Presupunem că bobii au înfăţişarea din Fig. 4, când II are jos 8 bobi: *b,* o ..., şi la sfârşit pune pe *a* şi-şi «face car» fiindcă *I* a fost silit să-şi puie ultimul bob în /, unde de asemenea era prins. Un car de felul *i d a* se chiamă «închis».

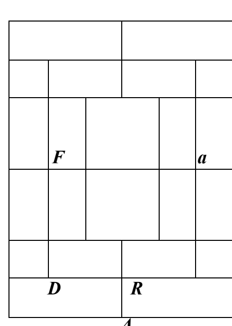

Fig. 3.

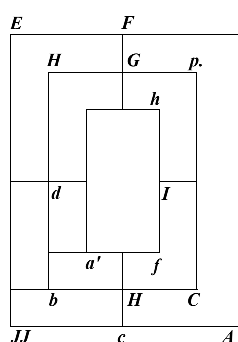

Fig. 4.

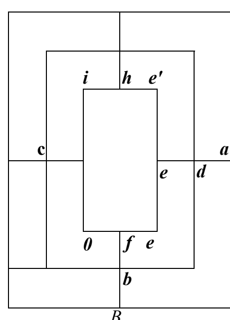

Fig. 5.

Dacă bobii sau isprăvit de pus, încep «mutările», în mod succesiv, unde meşterii se folosesc de neştiinţa adversarilor, dar mai ales de nebăgarea lor de seamă. Dacă ai un bob de al adversarului, care te împiedică, îl poţi «închide» punându-i bobi de ai tăi în cale. De exemplu, bobul *d* e închis de *i,* 6, *H* şi *a* (Fig. 4), pe când bobii *a, b,* c sunt *prinşi de întâmplare,* fiindcă dacă *a* sar duce în a', C ar veni în *C,* în locul lui *a,* şi când ar fi readus în (7, *a* ar fi mâncat. (Fig. 5.)

Meşteşugul tot e în a-ţi face, nu un car şi a-i mân

să-ţi faci *trei caruri* sau cel puţin *două,* şi aceste trei

au bobi de unire, se cheamă *"morişcă.* Bobii *a, d, e; f,*

care-ţi dă prilejul să mănânci toţi bobii prietenului, plin

Carul *ade* e *deschis,* |i închizându-1 poţi mânca o

sarului, numai dacă nici el nare vreun car închis,

ai cărui bobi nu te poţi atinge. Mutările şi mâncăril

din jucători rămâne numai cu trei bobi, pe cari îi poat

îl aduc pe adversar în aşa stare,—iar eu am o morişcă—

în *e',* eu duc pe *e* în **e"** şi pe *A* i-l mănânc. Acuma

boabe nu mai poate face nimic. Va să zică, în mom

a rămas numai cu trei bobi, eu trebue să am *două*

aş avea numai unul, el mi-1 va închide cu un bob, să

alt bob, şi dânsu-1, aducându-şi pe *A* Ia locul său

mănâncă un bob. Se poate că ambii jucători ajung n

prinderea în acest caz se face numai «cu prinderea

Dacă se isprăveşte un joc, începe altul, când rân

celui ce-a fost pe urmă, la întâiul joc.

Jocul se mai cheamă şi *în *bogki* (bobi).

18. De-a **„ce** te ***doare"?** Se joacă de băieţi şi fete la

pun jos, roată, învrâstaţi: un băiat şi o fată, un băiat ş

**mişca* (vezi A. V) (pron: gnişca) în mână. Fiecare are

tră, Ţigară, Mort, Fălticeni, etc. şi şeful, cel cu mişc

pede de tot, pe vecinul său şi acesta respunde tot r

lui său:

— Ce te doare?
— Ah mă doare!
— Ce te doare?
— Inima.
— După cine?
— După Fălticeni.

Şi Fălticeni, ori că nu~i atent, ca să răspundă îndată

«Ce te doare?» al şefului, ori că nu poate spune r

nâncă câteva cu mişca la palmă,

14. De-a ***glasâli** (*clasele, cu mingea). Se joacă l

departe de dânsul se fac 10 scrijălituri. Copilul care

în dreptul fiecărei scrijălituri şi svârle apoi mingea

apoi la fiecare clasă de câte zece ori; apoi, în altă

cea dintâiu cun pas, doi, şi aşa mai departe. După

dela început şi bate mingea tot aşa, cu deosebire că între svârlire şi prindere bate odată din palme, de două ori, de trei ori, pentru fiecare clasă. In fine, înainte de a sfârşi clasele de tot, se începe dela început, svârlind mingea pe sub picior, bate ori nu din palme, etc. Se mai svârle mingea fiind întorşi cu spatele la zid, sau se face altă figură.

La sfârşit, acelaş joc se face prinzând mingea numai c'o mână. Cel ce *se "frige* (nu poate prinde mingea, sau o izbeşte prea tare, sau prea încet de perete), când îi vine rândul, începe de unde rămăsese.

15. **De-a *cucu (*Rădăcină-*plătăcină).** Băieţii se pun roată, lăsând interval de un loc între dânşii. Unul stă în mijloc şi se chiamă *cuc* (cucu). Altul din roată strigă:

Rădăcină,
Plătăcină,
Cucu e 'n grădină?

iar cucul răspunde cântând:

Cu-cu! Cu-cu!

Altul din roată strigă :

— Dă-mi apă să mă spăl.

Cucul se duce la dânsul şi-i face: «ptiu! ptiu!» în palmă; apoi trece în zig-zag printre cei din roată. Toţi băieţii îi cer apă de spălat ca şi mai sus.

După trei, patru încunjururi, unul din băieţi, care se crede mai bun de fugă, strigă:

— Dă-mi petică (cârpă, prin Muntenia) să mă şterg!

Dă-mi petică să mă şterg!

Cucul îi răspunde tot de două ori:

— Iea din coada mea, iea din coada mea! Pentru această ruşinare, cel din cerc, caută să-1 prindă şi dacă poate s'o facă, îi dă câte una, două în spate şi dos.

16. **De-a *cucu.** Unul *înfinge un băţ în pământ, în care pune o căciulă. Ceilalţi copii se strâng roată în jurul băţului. Când sunt gata, unul care stă lângă băţ, începe să rostească un sorţ şi cel căruia îi cade sfârşitul, se dă la o parte. După mai multe rostiri, din cerc nu mai rămâne decât unul singur; între acesta şi cel ce rosteşte se face din nou sorţ şi cel căruí îi vine coada sorţului se dă de lături. Cel ce a rămas, cucul, strigă:

— Cu-cu ! gata-s grădinile ?

— Gata! îi răspund cei de lături. Cucul atunci iea căciula din băţ şi pleacă într'o parte, pe când ceilalţi caută să vie şi să scuipe peste băţ. In această vreme, cucul umblă să pălească cu căciula pe unul, înainte de a fi

scuipat pe băţ. Dacă reuşeşte, cucul e înlocuit cu ac
tot el cuc şi jocul se începe de la cap.

17. **Jocul lui *Cuza.** Se joacă pe la priveghiuri. Unu
iăcută dintr'o basma răsucită şi împletită se pune în
şi întreabă pe unul:

— Măi, ce crezi tu? A murit Cuza?

I se răspunde poate:

— A murit.

Trece la altul. Dacă acesta îi răspunde negativ, îi
deoarece nu dovedeşte că într'adevăr Cuza trăeşte.
mează :

— Dacă a murit, să-i dăm de pomană un colac şi
ce au răspuns că a murit Cuza, le dă câte un beţişo

Mai stă ce mai stă şi oftează apoi :

— Sa dus şi sărmanul Cuza !

Iar altul, cu care era înţeles de mai înainte, îi răs

— Cine ţi-a spus ca murit?

— «Toţi iştia cari-au mâncat colacii.»

— Minciuni.

Cuza are să vie cu oaste muscălească
In ţara Moldovenească,
Pe boieri să-i prăpădească.

Cel dintâiu se preface că-i mânios pentru această
bate cu mişca peste ce apucă, (Se joacă în Negrileşt

18. **De-a *domnu].** Sunt două beţişoare despicate d
tezate pieziş la capete ca să se poată lipi în unghiu
Unul, picat la sorţi, le ţine cu două degete de vârf, l
în sus şi dacă cad ambele beţişoare cu partea albă în
că acela-i *"om bun.* Iar ceilalţi îi zic în batjocură:

Om bun, om bun,
Om bun, om bun,
lesă noaptea la drum;

ori

Scoate c... la drum.

Rândul de dat trece la altul, care, dacă-i cade un
iar altul cu faţa în sus, atunci acela e botezat cu
**ţigan.* Dacă altuia îi cad amândouă lemnuşurile cu
mai greu, atunci acela-i **domn* şi-şi iea în mână ca

(gnişca). Cu dânsa va bate de acum înainte Ia palmă pe cel ce va mai pica *chior* sau *ţigan.* Loviturile sunt după număr şi tărie; merg până la 50 de mişti ori până la câte sa stabilit şi pot fi ca tărie: *moi, dulci, ţărişoare, lari, *cam aşa, "sărate, ^pipărate, *oţeţite, Hnnâcrite, *afumate, cum merge *ghibolul (bivolul) pe sârmă, cum fuge *dracul de tămâie, din *putere (cât ce oiu putea),* etc.

Când altul pică domn, celălalt e răsturnat, apoi aţine-te băiete ! Dacă dai, şi de luat ai, slavă Domnului !

19. **De-a 'dubasul (de-a *mija=gnija).** In casă sau într'o poiată, unul căzut la sorţi este legat la ochi cu o basma ori i se înfundă căciula pe ochi si se duce la un perete împreună cu alt copil. Aici au loc următoarele întrebări şi răspunsuri:

Copilul:

— Pe ce-ai mas?
Dubasul (cel legat la ochi): Pe dubas.
— Ce-ai ars?
— O mânecă de cojoc.
— Ce-ai găsit în ea ?
— Doua ace şi-o andrea.

— Două ace şi-o andrea ?
Na-ţi-o aţă şi-o curea,
Şi-o curea (cură)
De vacă rea (ra);
Când te-oiu întoarce,
Hâţi de c.1a mine'ncoace.

II trage de haină şi apoi fuge.

Dubasul va căută să prindă pe toţi, fără a ridica legătoarea sau căciula de pe ochi. Nimeni nare voie să se ascundă pe sub pat, sub sau după sobă, prin iesle, etc, sub pedeapsă de a nu mai fi primit în joc ori de a înlocui dânsul pe dubas. Aceasta n'o pot suferi nici cei ce sunt de prins. Dubasul cu manile întinse, prinde pe unul, se face că-1 «stuche» (scuipă) şi-1 întreabă

— Ce-ai mâncat aseară?

Iar prinsul îi răspundea

— Lapte cu săcară.

Apoi acesta, e trimis *la "casa dracului* ori la *"casa rea,* într'un colţ. Jocul urmează până ce toţi copiii sunt prinşi. Dubasul are voie, din când in când, ca să ridice căciula ori legătoarea de pe ochi, ca să se bucure ca prins pe vreunul ascuns pe undeva şi apoi să strige : «ioti (uite) cutare ascuns în cutare loc, nu mă mai joc», iar alţii să silească pe cel ce s'a ascuns să se facă dubas. Aceasta însă o face la un perete: departe de locul celor ce se feresc de prins.

Când totul merge cu cinste, dubasul, după ce i-a prins pe toţi, e dus din nou la locul lui dinainte, se pun şi se răspund întrebările şi răspunsurile de mai sus, numai că se mai adaugă, la urmă, după ce dubasul e tras la o parte, de către acesta;

— Pe cine-oiu prinde 'n toiu,
Să se facă 'mijoiu.

Şi prinsul dintâiu iea locul de dubas sau mijă. Ur
acest joc şi *mijoiu, "mijoarcă* sau *"mijoatcă.*

20. **De-a *foaia.** Se joacă la priveghiuri de doi inş
îşi iea *"foaia* 'n spinare, pe celălalt, şi fiind guraliv, «bu
întreabă lumea de pe delături, într'o limbă moldo-ţigăr
de lucru.

Auzi pe unul :

— Măi meştere lăcătuş, ia fă-mi o potcoavă de pu
foaia jos şi 'ncepe a o umfla să sufle.

— *Haştar foaie,
De te moaie;

apoi începe să cânte cum cântă ţiganii la lucru. Bia
deşte pământul, geme şi icneşte nevoie mare, mai p
nevastă de picior, iar când dânsele ţipă, auzi pe ţig
să sară scântei. Fireşte, lumea râde. Hazlii îs vorbel
şi foaia, dar acestea nu se pot scrie.

— Ţi-i bună foaia, mă ţigane?
— Ei, foaie ca la mine, mai rar în Mold
— Măi balaoachişe, cum? foaia ta vorbeş
— Horgheşte (vorbeşte), cum să nu horg
Că-i tocmai din ţara ungurească!

Ba ţiganul îşi laudă pe mă-sa, pe tată-seu, pe toa
foii, îşi laudă calul şi ghiociul lui cu care-şi poartă

— Ghiociu ghioeat,
Cumpărat,
Ferecat,

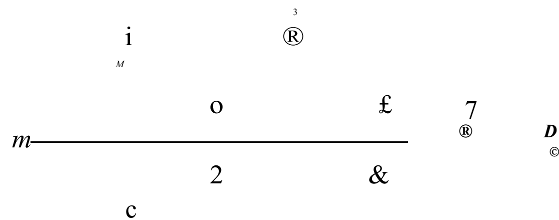
Minunat,
Frumuşel,
El la nevoie merg

21. ***Focul.** Unul pune palma stângă sub ^subţioar
afară, iar cu cea dreaptă îşi astupă ochii. Alţi băieţ
câte o palmă peste palma lui «de sfârâe, nu altcev
ridică degetul în sus. Bătutul, dacă gâceşte pe cel c
cuit ; dacă nu, continuă a rămânea la locul lui.

22. ***Hoîna.** Hoina, cel mai clasic din jocurile rom
nătate, se joacă astfel:

Se aleg doi băieţi şefi de părţi. Pe rând apoi, fiecar
din ceilalţi. Grupurile fiind egale, se alege, ca şi la *min*

Pe rând, fiecare din cei dela bătaie se duce în poziția A, spre a bate mingea în direcția D. Bătaia trebue să fie dreaptă, adică aproape în direcția *A* D şi nu în lături. In fața celui din *A,* este unul din cei dela *"porcar eală* *(păscăreală), *C,* care *"haleşte,* face *"haleală,* adică svârle mingea din *C* celui din *A.* Acesta o bate şi dacă unul din cei cuprinşi în 1—7 porcăraşi o prinde *din "cuc,* adică de pe sus, tot partidul dela bătaie iesă şi cel dela porcăreală intră la bătaie. Dacă mingea bătută de *A* nu este prinsă, acesta dă bățul de bătut unuia din tovarăşii din spate, care urmează, şi apoi o iea fuga spre *"hotar,* punctul *D,* stabilit dinainte, la 50 —150 paşi de *A.* In timpul fugii, dacă *din" porcari ("porcăraşi)* unul iea mingea şi svârle într'însul şi-] loveşte, se consideră bătut şi partidul cade. Dacă însă nu-i bătut şi ajunge la hotar, el e dator să fugă înapoi în *B.* Această fugă înapoi, ca şi cea dintâiu, se poate amâna şi mai târziu, când mingea e scăpată departe, în svârlirea ei către unul ce fuge către *D,* sau e bătută foarte departe de cel din *A.* Cei întorşi înnapoi îşi aşteaptă rândul la bătaie.

Dacă însă în timpul fugii ajunge, de pildă, între 2 şi 6 şi cel din 6 svârle mingea la cel din 2 şi 2 o prinde de sus, atunci fugarul rămâne prins pe loc ; el se dă la mijlocul distanței între 2 şi 6 şi aşteaptă să fie lovit. Lovirea, când această distanță este mare, devine anevoiasă şi se face prin surprindere, adică svârlind mingea pe deasupra capului celui prins şi apoi, când acesta nu se aşteaptă, lovindu-1 la picioare. Lovitura se consideră dela genunchi în jos.

Dacă sunt mai mulți prinşi, ei vor fi expuşi a fi loviți pe rând.

Scăparea se face când 6, căutând să lovească pe cel prins, svârle mingea şi mingea se duce departe, astfel că 2 no poate prinde. Scăpat e însă numai acesta.

Ca amănunt: cel ce bate trebue să dea bățul celui ce urmează, în mână, căci altfel, dacă în repezeală îl lasă jos, cel dela haleală îl poate lua şi partidele se schimbă.

23. **De-a "hoții.** E un joc al băieților mari cu jumătate glumă şi jumătate seriozitate. Stau de vorbă, de pildă, şi unul se laudă că fuge mai *dihai ca un iepure. Alții îl contrazic şi de aici: *proba.* Se vor juca *de-a hoții* şi printre câțiva căzuți la sorti e şi el. Li se dă câtva timp de ascuns şi apoi pornesc *"poteraşii* în căutarea lor. Dacă hoții simt că vor fi prinşi, o ieau la fugă şi toată băgarea de seamă a poteraşilor e mai cu seamă

asupra celui lăudăros, «*laudă-mă gură, că ți-oiu d
dacă e prins, e legat, târît până la locul de judeca
cu frânghia udată în apă. Şi dacă se va mai făli că
va mai putea prinde, atâta-i trebue. Mulți din ei nu
laudă, bazându-se pe ascunzători. Când jocul saprind
vremuri mai bune, când munca era puțină şi traiul
jucau şi oamenii bătrâni, jocul se făcea pe teritorii
zile întregi, pe nemâncate, şi aceasta rămânea ca un
sat. Câte odată lucrurile se încurcau, şi a fost nevoi
autorităților.

24. ***Iapa prăpădită.** E un joc introdus de câțiva
găsesc vreo două perechi de cărți de joc.

Aici putem constata ceva din firea țăranului nostr
venit şi *"concina dreaptă* (când pui patru cărți jos,
iei carte cu carte, sau cu şapte iei trei şi patru d
*fantele dacă ai ce, ori îl laşi «să *bea apă» când t
urmă, cărțile «'"merg două» (dacă ai cel puțin 37), *"sp*
una), *"concina pe prădate* (cărțile se pun cu fața în jos
punându-şi ce a luat cu fața în sus, iar altul iea, de
tea de şapte ochi şi toate cărțile cari la un loc fac şapt
cu un număr oarecare de cărți, dacă ai doi popi ş
deasupra şi unul dedesubt, apoi le pui deoparte.
deasupra joacă rolul unei cărți de jos şi cu ea ț
țile) şi *Habinetul drept* sau *pe prădate,* când **birlieid*
sau 11, *"fantele* 12, *fata 13, *popa 14, şi deci cu pop
si o fată. Când iei de jos toate cărțile şi numai r
sfârşitul jocului), atunci **faci un tabinet* sau un **băț*
după cărțile puse deoparte. Cărțile valorează 25: că
cinele câte 1, birlicul 1, apoi fiecare figură şi carte c
Cărțile nu-s iubite. Copiii cari întâmplător le-au învăț
le-au mai plăcut şi folosindu-se de ochi, au inventat u
modul lor de a concepe un joc şi de a-l simți. Birl
furată, iar ceilalți trei, unul e *"păgubaşid,* unul *"bă*
al patrulea *"biletand.* Se împart cele 52 de cărți la 5 l
4 sunt cu numirile date după felul ochilor pe cari l

Păgubaşul bănueşte că A este hoțul cu iapa şi-1 s
Biletarul, «om integru», cercetează şi dacă 1-a găsi
ele trage o carte dintr'ale sale şi capătă, astfel dela a
câți ochi a tras, figurile având valoarea lor dela tal

n'a gâcit pe hoţ, fiind astfel vorba de o «calomnie în public», e bătut tot prin tragerea cărţilor. Se înţelege că, în cazul când păgubaşul e şi hoţ, cărţile se dau din nou; tot aşa se poate întâmpla şi cu biletarul, ori cel ce-i execută ordinul de a bate pe păgubaş ori pe învinuit, — bătăuşul; — şi ei pot fura, dar fiind oameni de ai stăpânirii, nu pot fi bătuţi.

Câte odată însă, se pune dela început învoeala ca să fie şi dânşii bătuţi. In acest caz, când păgubaşul arată pe hoţ în unul din oamenii stăpânirii, el devine armaş, iar hoţul e bătut.

25. **Cu *inelul.** Se joacă c'un inel adevărat, sau cu unul făcut dintr'un fir de iarbă. Sunt trei personage. *"Domnul* care porunceşte bătaia, câte la palmă, *Higanul* care îndeplineşte porunca domnului c'o *"mişcă* şi *"chiorul,* care suferă. Inelul se svârle în sus şi se prinde pe dosul palmei, apoi cu încetul se caută a-l vârî în degetul cel mare, când acela se face ţigan sau înlocueşte pe cel ce a fost; în degetul cel mic, -- lucru mai greu —, când te faci domn. Cel ce scapă jos inelul în acest timp, sau nu-l poate prinde pe dosul palmei, este *chior* şi mănâncă bătaie.

26. Pe-a *ineîuşu **'n** *vârteguş. Un băiat picat la sorţi se pune cu genunchii pe pământ şi cu capul plecat. Ceilalţi băieţi pun câte un deget pe spinarea lui, astfel că vârfurile degetelor formează un cerc mare cât fundul unei căciuli. Altul iarăş, căzut la sorţi, îşi plimbă degetul pe cercul degetelor şi strigă:

— Ineluş,
Invârteguş,
Gâci pe-acui deget am pus.

Cu ultimele cuvinte pune degetul lui pe un deget oarecare. Dacă cel de jos gâceşte, el devine întrebător, iar gâcitul îi iea locul. Dacă nu, mai aşteaptă.

27. **Jocuri de flăcăi şi fete mari.** Jocurile de flăcăi şi fete mari se fac Dumineca şi sărbătoarea, în locul de horă, bătătura horei, bătătura scrânciobului. Se mai joacă pe la nunţi, cumetrii, lăsaturi de sec, etc. La acestea trei din urmă joacă şi oamenii bătrâni, fiind ei în de ei. La toate acestea, pe la noi, cântă ţiganii tocmiţi de flăcăi, cam cu 2—3 franci de ţigan pe zi. Neapărat, trebue să fie scripcă şi cobză, apoi «*elanetul» şi în urmă «trâmbiţă». Banii ţiganilor îi strânge unul, «vătavul de horă», de pe la flăcăi. Pe la noi, sat mare c'o singură horă, fiind flăcăi mulţi, sarcina plăţii cade de obiceiu pe cei mai tineri. In ori ce caz, sunt scutiţi de plată musafirii cari vin din alte sate şi cei ce vin în concediu, din armată.

Ţiganii încep să cânte dimineaţa prin crâşme, unde joacă flăcăii jocuri mărunţele, de obiceiu brâe, apoi pe la 9 — 10 ceasuri *se duc la masă]*

ţiganii pleacă cântând un marş, spre vătavul care le c
când, mai cântă cântece de lume, apoi vin la bătătu
tând tot un marş. Aici încep jocurile afară, numai
sunt tot mărunţele. Către şi după amiază încep să
bagă în brâe; cu aceasta cadenţa jocului se potoleşte
mulţit, începe hora, întâiu cea repede apoi cea înceat

Ori ce joc îl încep flăcăii şi printre dânşii se prin
cine le convine, cu această întrebare: «(Gheorghe) ne

Nn-i cum se cade pentru o fată să se bage singură
se prind câte două. Flăcăul însă se poate prinde într

In timpul jocului, fetele şi flăcăii vorbesc; despre

Când hora s'a mărit prea tare, flăcăii mai cu vază
se strică. Se mai strică şi atunci când un flăcău fiin
fosta lui ibovnică sau alta care i se împotriveşte legă
vede intrând în horă; atuncea el strică hora. Fetele s
căii pe lângă ţigani.

După stricarea horei, ţiganii încep să cânte îndată u
reşte numărul jucăuşilor, schimbarea jocului în horă
strică *"hora* (cercul tineretului).

Când soarele dă să sfinţească, femeile, *cari au sta*
acasă, cu sau fără fete; pleacă fetele apoi. Flăcăii c
mărunţele până când se înnoptează. Apoi intră în cr
ceasuri din noapte.

Descrierea jocurilor este p'este putinţă de făcut. A
ele se vor mai păstra încă multă vreme în obiceiuri
O constatare e de nevoie a se spune: Bunii jucăuşi s

Jocurile din Ţepu sunt:

^Ardeleanca (^Ardeleneasca),	*Hora la pas (dr
*Arnăuţasca,	*Hora repede (cu
*Baraboiul,	*Lugoşanca,
* Bătuta,	*Mazurca (cu tot
*Botineasca,	*Mocanca (^Moc
"Brăileanca,	^Muşamaua,
Braşovanca,	*Nătânga,
"Brâul,	"Pernele (când s
*Brâul ursăresc,	"Polca (nou),
'Ca la uşa cortului,	*Rachiul (la nun
Când se duc ţiganii la lemne,	*Sârba,
*Cărăşelul,	*Sotrişa,
*Căzăeeasca,	*Toderaşca (*To

*Ceandraşul (joc unguresc),
*Chindia,
*Corăbiasca,
*Curaua,
^Tontoroiul (foarte vechiu, se uită),
*Ursăreasca,
*Valsul (pron. Valţu, cu totul nou),
*Vivatul (*juvătul),
*Danţul (când se scoate mireasa din casă).

28. **Pe *lucru.** *(Bea "meşterii).* Se joacă de băieţi mulţi, pe la priveghiuri. Se pune roată jos, toată mulţimea lor, împrejurul mortului ori lângă el, în mijlocul casei, pe când lumea cealaltă stă pe lângă perete. Unul dintre băieţi, ales printr'un sorţ, e pus *"mâister* sau *"maistor* şi când toţi sunt gata, el strigă:

— Hai pe lucru, măi băieţi,
Că-i furat un făcăleţ,
Făcăleţul boieresc
Şi m'apucă să-l plătesc.

Apoi pe rând, maistrul îi întreabă pe băieţi despre meseria lor.
— Tu ce eşti?
— Lemnar, stăpâne, îi răspunde întrebatul.
— Ce lucrezi ?
— Dogar ia.
— Dar tu, măi ?
— Eu trag clopotele.
— Dar tu?
— Eu casc gura.
— Dar tu de-acolo ?
— Eu cos, etc,

Maistrul face semn şi fiecare îşi începe lucrul. De pildă: cel care cască va căsca cum se cască, când maistrul va face aceasta; cel care coasă va face mişcări ca cele dela cusut, când maistrul va face aceasta, etc. Până atunci însă, bate toată lumea cu palmele pe rând în genunchi. Maistrul e repede de gură, ca să ştie cum să-şi iea ucenicii; aşa d. e., el spune cu cadenţa ţăcănelii palmelor :

— Daţi, băieţi, daţi, că vine postu' paştelui, postu' paştelui, postu' paştelui, iiiii...!! Ha, (In acest timp cască; cel care are această meserie, să zic că nu observă, maistrul îl bate la palmă cu mişca). Ceeace te împiedică să fii atent, e repeziciunea baterii cu palmele, râsul celor ce-s bătuţi şi de vorbele maistrului.

29. **De-a *luna.** Doi băieţi s'apucă spete la spete şi unul ridică pe celălalt în sus, pe spinarea lui, astfel că acesta vine cu faţa spre cer.
Cel dedesubt strigă către cel deasupra şi acesta-i răspunde :

— Ce-i în sus ?
— Luna.
— Da 'n jos?
— Chiua.
— Dar dincoace ?
— Hai te ntoarce. .

şi zicând astfel cel de sus e scoborît în jos, prin ridicarea
subt în picioare şi apoi acesta însuş e ridicat. întrebările şi r
urmează mai de multe ori.

30. **De-a *lupul şi *oile.** Băieţii îşi pun căciulele ori pălăriile j
Unul se face lup, unul *mocan, iar ceilaţi copii se prefac în
vine încet şi *tupiliş la oi, le miroasă, dă *târcoale, până când iea
şi fuge. Dacă până Ia un semn, numit *"hotar* şi stabilit dinaint
lupul de către câni, atunci oaia rămâne luată. Dacă-i prins, i
şi lupul, bine scărmănat, este înlocuit cu altul căzut la sorţi.

31. ***Maica şi *călugărul.** Se joacă pe la priveghiuri. Un flăcău
iesă afară în tindă şi apoi bate în uşă.
— Cine-i ? întreabă altul din casă.
— Eu, călugărul mănăstirii.
— Şi ce cauţi, părinte, la casa asta în miez de noapte?
— Trimisu-m'a maica stariţa cu grea sarcină să caut o căl
moasă, cu păr de aur şi ochii limpezi ca lacrima, cu obrajii
iar gura^i e dulce ca zahărul şi ca mierea.
— Dar pe nume n'o ştii?
— N'o ştiu.
— De lăsat în casă nu te-oiu lăsă, că noi multe călugăriţe av
arăta una câte una.

Apoi flăcăuaşul dinnăuntru iea fată cu fată şi o arată călugă
Călugărul, care ştie prea bine cine-i călugăriţa lui, zice că «as
nu-i... asta-i». Călugărul îşi apucă călugăriţa de mână şi o trag
de bună samă că-şi răsplăteşte, în deajuns, sfinţia sa călugărul
stire osteneala drumului.

După un răstimp alt ciocănit. Acuma însă bate maica călugă
punde un flăcău din năuntru.
— Cine-i ?
— Eu, maica călugăriţa dela mănăstirea Teiului.
— Şi ce umbli, ce cauţi pe noaptea asta întunecoasă, fără t
— De bună voie nu umblu, că m'a trimis părintele stariţ să
gărul cel mândru ca un făt-frumos

Mulți flăcăi sar repezi la uşă, dacă fata n'ar fi dânsa cea cu putere să cheme pe cine-i place. Cel chemat iesă, (Se joacă în cătunul Viltoteşti, corn. Băseşti, jud. Fălciului).

32. **De-a *mâța şi *şoarecele.** Se face o horă mare, şi doi băieți stau în mijlocul ei ; unul alege dintre cei din horă «mâța», celalt «şoarecele». Cel mai în vrâstă dă poruncă să prindă mâța pe şoarece. După ce l-a prins, vin în mijlocul horei, iar cei doi se duc de-i înlocuesc în horă. Cei doi rămaşi fac acelaş lucru ca şi cei dinaintea lor.

33. **De-a *mingea.** ("Micea, *mincea). Mingea e jocul cel mai de samă, mai serios, deoarece îl joacă copiii dela 7 ani, până la oamenii de 50—55 de ani; adică spun minciuni, îl jucau până acum vre-o 10—15 ani, când era altă lume, cu alte griji, nu ca acum !

De-a mingea se joacă copiii şi fetele în zilele când nu este horă, sărbătoarea ; pe câmp, când sunt cu vitele la păscut; vara, după «*ruptul horei» ori după «"spartul horei, (când e *soarele de un harag). Atunci pleacă flăcăii sau fetele mai mărunțele, cu *"tiulee* (comparație cu puişorii de pasăre) spre poarta țarinii, poarta satului, spre a ieşi înaintea cirezii ce vine dela păscut, dela emaş ori de pe mirişte şi *ciocănărie,

De-a mingea se joacă («joacă mingea») în 3, 4, 6 şi 8 inşi. Din ce şi cum se face mingea, vom vedea mai departe.

I. *Mingea 'n trei.* O joacă mai ales băieții mici când lipseşte al patrulea. Se fac două *gâşte* (sing.: *"gaşcă),* două borte sau găuri în pământ, de mărimea pumnului, la distanță de 6—8 paşi. Doi băieți vor fi la *"porcăreală* (*păscăreala, la alergat) şi unul la *bătaie* sau la *bătut.* Alegerea se face după un sorț sau «*dând bățul», în modul următor. Unul iea bățul de bătut mingea şi-l apucă cu mâna tocmai dela capăt. Al doilea pune mâna lui şi apucă bățul peste a celuilalt, iar al treilea peste a celui de al doilea; peste a acestuia pune întâiul, al doilea, etc. Cel căruia îi vine mâna tocmai la capătul de sus al bățului, acela va fi la bătaie, dacă sa hotărît dela început să se facă numai o singură dare de băț. De obiceiu se dă bățul de trei ori; presupunând că întâia dată a picat cu mâna deasupra al doilea, atunci acesta aruncă bățul şi-i prins de unul din ceilalți doi, de unde se întâmplă. Apoi urmează punerea manilor ca mai sus; se zic că pică sus al treilea, acesta aruncă brațul către întâiul care-l prinde şi punerea manilor urmează. Dața a treia hotărăşte.

Se întâmplă adesea că ceeace rămâne sus de pus mâna, e foarte puțin; atunci cel care este cu mâna sus rămâne la bătaie, dacă dânsul îl poate svârli peste cap la distanța de 20 de paşi.

In sfârşit, alesul intră la bătaie. El merge la mijlocul găştilor şi se aține cu bățul la bătaie.

Unul dela porcăreală (si *păscărie) svârle, prin bățul ce
către celălalt **porcăraş.* Bătăuşul o loveşte poate, min
nu, şi el fuge la ambele găşti «de pune piciorul în ele»
mingea nu sa dus departe, ci s'a întors înapoi către c
acesta în mână. Bătăuşul vine să puie piciorul în acea
(porcăraşul) se uită la piciorul bătăuşului şi de îndată
o asvârle pe de asupra către celălalt prinzător. Acum
ca mingea să ajungă înaintea bătăuşului la cealaltă gas
prinzătorul respectiv o pune în gaşcă şi cel dela bătai
ori n'o poate prinde şi mingea, ducându-se departe, b
în linişte să puie piciorul şi în această gaşcă. Se mai
bătăuşul e meşter, ca să *"pălească* mingea, s'o loveas
aceasta sboară peste capul lui şi «s'o *trimită la iarbă»
revenind la gaşca dela care plecase, pune piciorul di
vitură dată mingii), şi apoi se duce şi la cealaltă gaşc

Când vreun porcăraş prinde mingea «din *țâcă», adică
voie, mingea e abia lovită cu bățul, şi deci nu se duc
scoate pe cel dela bătaie înlocuindu-1.

Prinderea ei «din țâcă» ori «din *cucu», adică cân
în sus s'a ridicat şi revine, trebue să se facă «de pe
«a *mâncat pământ», adică când s'a atins de pământ.

Cu țâca se întâmplă diferite certi:

— - N'a fost țâcă !

— Ba a fost, c'am auzit-o cu urechile mele.

— Ba nu este, că mi-a vâjâit bățul şi ți s'a părut.

— Să-ți plesnească ochii?

— Să-mi plesnească, na, dacă spun minciuni.

— Haide mă, se mângâe *"porcarii,* lasă-1 să-i plesnea
iesă ca undelemnul la fața apei...

II. *Mingea 'n patru.* Sunt doi la bătaie, doi la porcăr
tu cu cutare». Alegerea se face tot ca la I, cu deoseb
inşi «dau bățul» numai doi, din cele două părți. Se
următor: Dacă au vreo lopățică la îndămână, o scuip
zice către adversarul său din cealaltă parte:

— (Vrei) Ud ori uscat ?, şi o aruncă în sus. Lopățica
se scoboară jos tot aşa : cei ce câştigă intră la bătai
face şi astfel: unul zice :

Bățul nostru e aista, aista e al vostru ; le asvârle
unul peste altul, perechea care are bățul deasupra e la
se dă de a doua oară.

Copiii cari stau la porcăreală ieau mingea, o dau de trei ori după mijloc, de trei ori o pun pe ceafă, şi o prind pe spate ; fac trei cruci cu ea, o svârl în sus şi o prind. Apoi îi dă drumul în gaşcă tot de trei ori, şi dacă se opreşte, e semn că vor intra repede la bătaie.

Şi aici sunt două găşti cu 8 paşi cel puțin între ele. Fie A, B la bătaie, *a*, *b*, la porcăreală. *a* svârle mingea «prin bețe», (prin văzduh), nici prea jos («pe pământ»), nici prea sus, către *b;* *B* o loveşte ori o poate lovi şi *A,* dacă nu i-a hotărît *a* astfel cumva: «tu să uu mi-o iei din palmă». Ori cum, mingea fiind bătută, «din bătaie» ori «din*țâcă» (atingere) şi *a* ori *b* prinzând-o de pe sus, «din *cuc», perechile se schimbă.

Dacă B bate mingea tot în partea lui *a, a* aleargă după minge, A şi B «dau *țâca» (dau țâcă), adecă lovesc tare bețele lor şi pleacă fiecare să puie piciorul în gaşca lui. In loc de picior, dacă se învoesc, pot pune şi bățul. Dacă B n'a bătut tare mingea către a şi a a pus mâna pe dânsa înainte de a da țâca A şi B, atunci porcăraşii strigă: «hai la țâcă». A şi B vin în spre *a,* A pune piciorul în gaşcă, se "crăcănează şi întinde cât se poate bățul spre B, care şi el se întinde spre A, micşorând astfel distanța până la gaşca lui b. Dacă țâca s'a auzit, treaba e ca şi la puntul I, cu punerea piciorului. Cu aceastâ, cei dela bătaie, ori sunt scoşi ori mai rămân la bătaie. Dacă după ce au dat țâca, B mai loveşte mingea, dar n'o poate «trimite» (departe), atunci mai au de dat o țâcă. Se poate că, în codeala bătăuşilor, lui *a* i se pare c'a auzit lovirea betelor între A şi B; atunci *a* svârle mingea către &, B o poate «*cârpi» (lovi) din nou şi trimite departe,. în care vreme, cât unul din porcari fuge după minge, A şi B au de dat două țâci (lovesc de două ori bețele şi pun odată piciorul în gaşcă).

Porcarii n'au voie să treacă, la svârlirea mingii, ori în timpul țâcei, dincolo de «îndreptul» (substantiv) găştilor. Tot aşa nici cei dela bătaie nu pot ieşi afară de găşti; ori dacă s'a hotărît, ei trebue să stea la *2* paşi înnăuntrul găştilor.

Când se dă.țâcă, porcăraşii pot schimbă mingea şi mai pe jos, şi mai pe de laturi; bătăuşii o pot opri cu bețele (hățurile) lor ori cu picioarele, dar se poate hotărî dinainte că n'au voie s'o lovească cu bățul şi «s'o trimeată la *iarbă».

Unii mai fac condiții că: «să nu se bată strâmb», adică pieziş direcției găştilor. Cine nu ține sama, iese dela bătaie, ori se duce el de aduce mingea.

Când mingea bătută pică într'un copac ori pe o casă, cine o aduce, acela vine ori rămâne la bătaie.

III. *Mingea'n şase.* Sunt patru la bătaie şi doi la p
găşti, formând un dreptunghiu de 8-12 paşi lungime,
paşi. Mingea se asvârle pe deasupra prin dreptul axei mari a dreptunghiului. Fiind A, B, C, D la bătaie şi *m, n* la porcăreală, svârle mingea *m* şi se aține B şi D. Dacă o loveşte D, dă țâca, ori numai perechea CD, ori ambele perechi, pe rând sau odată, după cum se hotărăşte. In ori
ce caz socoteala țâcilor şi a prinsului se ține samă î
cul în patru. Perechea «prinsă» e scoasă la porcăreal

IV. *Mingea'n opt.* Sunt patru la bătaie, patru la porc
solidare. Doi propun jocul şi aleg partidele. Se dă so
patru stau ca şi cei patru dela jocul în şase. Doi din
porcari dela mingea'n şase. Aceşti doi sunt cei cari
sus, chiar c'o mână şi chiar sărind în sus după dâns
doi porcăraşi, numiți *"alergători,* se pun la spetele
paşi! Ei aduc mingea.

Un caz: B la bătaie, are tovarăşi de gaşcă de part
aproape pe F, to
mingea, iar grup
în parte, şi pe r
să dea țâcă. D v
măi fără nici o
grijă») de dă țâc
zeşte cu bățul ş
în cazul când p
gea de pe sus, ar vrea s'o puie într'o gaşcă. Apoi vi
să dea țâcă, pe când B ori D păzesc gaşca lor ori pe
scoasă, ca şi la mingea'n şase, scoate toată partida d

Mai adaug că în timpul dării țâcii, cei ce o dau,
că dau, şi fug pentru ca, doar-doar, or căpăta pustia
dămână. Adesea cel ce vine la țâcă, aleargă împreju
mai multe ori, spre a «enerva» pe cei dela porcărea
părarea lor. Umblând ei aşa, cântă ritmic cu pasul f

Oiu da țâca, ori n'oiu da,
Asta-i după voia mea.
Trii-trii, trii-trii, trii-trii,
Ia dă-mi lapte măi Andrii;

Că ți-oiu da şi
Să nu fii gură
Trii-trii, trii-tri
Ia dă țâca măi

Când se întâmplă vreo neînțelegere și jocul se strică, atunci cei dela bătaie, firește, totdeauna cu dreptatea în sân, zic celorlalți:

— Porcăraș de lună nouă,
Fură cloșca de pe ouă;
Porcăraș de lună veche,
Fură cloșca de-o ureche;

Adesea înlocuesc vorba «cloșcă» prin «babă».

Când mingea e bătută departe, atunci băieții dela bătaie, având tot răgazul, dau țâca bătând bețele cap în cap, zicând:

— Să scoatem ochii dracului.

Când se rupe un băț ori cel ce este nu-i convine bătăușului, și vrea să-și iea altul, atunci «*spurcă gașca», stupind într'însa și aceasta se face de ordinar, fără să vază porcarii, cari vin iute să puie mingea, în gașcă,iar când vine cel dela bătaie, îi spune :

— Mie stupitul (pron. stuchitul),
Ție păcălitul.

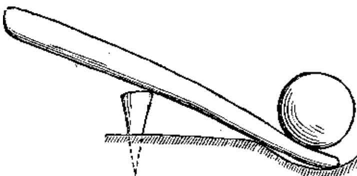
Pe la Tecuci, la jocu'n **4, 6** și **8,** după ce mingea a mâncat una, trebue să-ți păzești gașca cu bățul, căci altfel, de-ți pune mingea într'însa, ieși căci ești prins.

Când se joacă mai ales opt inși și mai departe poate alți **8,** sau alți **4** sau **6,** văzduhul urlă de sgomote: «prinde-o măi, aține-te măi, arde-o măi, mânjește-i una.»

După aceste spuse, totuș cu greu ar putea neștiutorii să întregească acest joc frumos și folositor în clipele libere ale tineretului.

34. — De-a *mingea'n cuc.

Acest joc îl jucam la școală până nu veniâ «*domnu». Se bate în pământ un țăruș până ce rămâne cam de **5** degete afară. Lângă el, la o palmă, se face o groapă, cam cât pumnul. Pe țăruș se pune o scândurice cu un capăt în groapă iar cu celălalt săltat..Mingea se pune pe capătul din gropușoară *tr/wm/wm* iar unul, la bătaie, cu un ciomag greu, bâte peste capătul ce stă săltat. Mingea sare drept în sus, și cel ce o prinde de pe sus, *din "cuc,* intră la bătaie.

Nu trebue *să "mănânce mingea pământ,* adică să pice pe pământ și sărind iar în sus să fie prinsă. Cei ce caută să prindă mingea, se zic «că-s la prins, la porcăreală, că ei *porcăresc sau *porcăesc».

Fiindcă venit vorba de minge, să spun cum e pe la noi. Mingea e sau de *petică,* sau de *păr.* De petică (cârpă, fâșii) se face ca ori ce ghem, învă-

ii...

luindu-se șuvița de petică pe lat, și când mingea e de
pe toată suprafața ca să nu-i «curgă peticile» ori «s
adică să se desfacă.

Unii mai fac, când le e treaba 'n grabă, mingea st
învălită într'alta; aceasta se coase, dar această minge
tundă, prin urmare nu-i bună. Mingea de păr se face
sau calul și părul scărmănat se *pătureşte (se bate) cu
avea mărimea capului; apoi se pătureşte mai departe
ca «hieru» (fierul). Sunt în sat anume copii meșteri
cari le vând cu **10—30** de bani. Cea mai bună min
7—8 cm. diametru. Păturirea nu trebue să se facă
ude, căci atunci mingea nu ține mult, și la o bătaie «
fierbântată)» îi curge părul.

35. De-a *mișca. *Mișca sau «gnișca» se face dintr'o b
în două colțuri și apoi se împletește. Capetele se înno
la palmă în diferite jocuri. Un joc care-i poartă și nu
Mai mulți băieți se așează roată și unul, căzut la s
ei. Dânsul lasă mișca în spatele unuia și dacă acesta
la palmă sau peste corp.

Altfel: cel cu mișca stă în mijloc și este bătut c
de alții. Aceștia o dau pe la spate dela unul la altul.
e gâcit, îl înlocuește. In loc de a sta în picioare, copiii
caz, mișca umblă pe sub podul făcut de genunchii t
se joacă se cântă:

Mișca ici,
Mișca colea;
Mișca'n deal la București,
Când oiu da, să te păzești.

36. *Moartea. Unul se face *"moarte* pe la priveghiu
cască gura, holbează ochii, scoate limba și încrețeș
înaintea acestuia, care se strâmbă, ard niște câlți mu
dă un chip îngrozitor ; îl face alb-albastru, slab, etc.

37. *Morișcă. Unul se pune în brânci, cu partea d
dicată. El e încins strâns cu o curea. Peste dânsul
tot cu fața în jos, strângând cu manile de curea. Ce
în jos, între picioarele celuilalt; ridică picioarele sale
golul, până ce vine cu spinarea în jos. De curea se
pica cu spinarea de pământ. Acuma al doilea, cum e
trece capul spre capul celui ce stă în brânci, cu grijă s

un căpeţel de lemn din gura celuilalt; se trage apoi şi făcându-şi vânt cu picioarele, revine în poziţia dela început.

38. ***Mortul.** Doi inşi, cam la 1,50 m, depărtare, stau unul după altul. Cel din frunte ţine drept înainte, în mâni, o pereche de ciobote, alipite şi cu vârfurile în sus ; cu capul stă plecat între mâni; cel din urmă ţine capul plecat pe spate, cât se poate mai mult. Ochii îi sunt închişi. O *prostire îi învăleşte pe amândoi lăsând să se vadă numai capul şi ciobotele. Se face de obiceiu noaptea, când se aprind şi lumânări şi lucrul seamănă bine a mort.

39. ***Mortul** *(cei nouă "fraţi).* Mortul se joacă pe la priveghiuri. Unul se preface mort şi se lungeşte cu manile pe piept. Nouă inşi pun câte un deget sub el, iar unul la cap zice şi ceilalţi repetă :

— Noi noua fraţi!
— Noi nouă fraţi!
— De draou adunaţi!
— De dracu adunaţi!
— Măi, ista i-un om mort!
— I-un om mort !
— Noi nouă fraţi ai dracului să-1 ridicăm,
— Noi nouă fraţi ai dracului să-1 ridicăm.
— Sus !
— Sus!;

iar mortul e ridicat sus cu puterea dracului.

40. **De-a *oastea.** Acest joc zugrăveşte mult din vremurile de ieri-alaltăieri. Doi inşi apucă o frânghie de capete şi caută să prindă pe câte unul din ostaşii cari nu se dau prinşi de bună voie. Meşteşugul de a-i prinde e să-1 învălueşti pe cel prins, căci altfel fuge pe sub frânghie şi se tot duce. Cel prins e dat de o parte şi se urmăreşte altul.

41. ***0garul şi iepurele.** Se aleg două paie, unul pentru ogar şi celălalt pentru iepure, şi dacă sunt de faţă până la nouă băieţi, paiele se pun sub două degete ale unui băiat. Acesta stă cu pumnii închişi. Cei opt băieţi pun degetul pe câte un deget de ale celui cu pumnii închişi. Deschizându-se pumnii, se vede cine a ieşit iepure şi cine ogar. Dacă sunt mai mulţi băieţi de cât nouă, paiele se pun la doi inşi sau tot la unul singur, dar atunci ambii ţin atâtea degete închise câţi băieţi sunt. Apoi iepurelui i se dau şase sau nouă paşi înnainte, iar ogarul trebue să-1 prindă.

Pe câmp se hotărăşte distanţa alergării la 3—400 metri. Capătul celălalt se cheamă *"hotar.* Dacă până la hotar iepurele nu-i prins, acolo aşteaptă pe ogar, face o cotitură şi fuge înapoi. Ajunşi, prins sau nu iepurele, jocul urmează cu alţii.

42. **De-a *oile.** Se joacă copiii cei mici, vara. Rup gogoşi **de** ^nebuneală, cu ţepi; cele mari sunt oi, cele mici sunt miei. Li **se** înfig picioare de

spini, coarne, sunt închise în ţarcuri făcute de *colb s
sunt mânate la păscut iarbă, sunt aduse la mulsoare,

43. **De-a *orbul.** Unul cu un băţ în mână, cu căc
împrejur, iar ceilalţi trebue să se păzească să nu fie l
în preajma orbului, nu fug, lăsându-1 oarecum «*cara
ori «*mofluz», ori «să *bee apă», ca un *fante dela căr
lui, căutând să-1 apuce dela spate, de o mânecă, etc.

El se apără dând cu băţul şi cântând:

— M'a trimes orbul
Să cosesc bobul;
Pe cine-oiu lovi,
Vina mea n'a fi!

Cel care e lovit, înlocueşte pe orb.

i

44. ***0uă de gâsculiţă.** Se joacă la priveghiuri. Se
băieţi roată, iar numărul unu are o mişcă în mână. El
— Are gâsculiţa ouă? *Doi răspunde:
— Are, ori: n are. Pentru aceasta el mănâncă bătaie
să dovedească cu nimica, nici că are, nici că nu ar
şi el repede pe trei, scapă de bătaie. In acest chip
zece, care răspunde :

— Are unul, are doua,
Are gâsculiţa ouă.

Acuma zece întreabă pe doi, sărind pe unu, iar
le va zice unu. Unu întreabă pe trei, şi se sfârşeşte
pe patru, până când băieţii se deprind bine şi ne mai
nu mai are nici un haz.

45. **De-a *paiul.** Se joacă de mulţi băieţi. Se pun t
alipite. Unul, *"Dumnezeu,* are în mână un paiu şi mer
face că-1 lasă în palma tuturor, spunându-le cum să
prefac că l-au primit prin deschiderea palmelor.

In vremea asta, unul stă de o parte, «*uitându-se în
Când Dumnezeu a isprăvit, strigă :

— Scoală drace 'ntr'un picior,
Că ţi-a murit un fecior.

Şi dracul vine într'un picior spre a gâci la cine-i paiu
acel băiat e blestemat de Dumnezeu şi devine al c
strigă:

— Dracul să aibă parte de tine.

Dacă dracul n'a gâcit, băiatul cu paiul rămâne de o parte şi e al lui Dumnezeu. Se continuă aşâ, până ce a rămas unul singur care are paiul într'o mână. Acesta rotindu-şi pumnurile închise, strigă către diavol :

— Gâci în care-i, gâci în care-i... Dacă dracul a gâcit mâna, îşi iea partea; dacă nu, nu. Cine are mai mulţi, (mai în totdeauna Dumnezeu), acela-i mai tare.

De multe ori jocul se sfârşeşte cu *"tragerea băţului* şi cel care-1 scapă, acela-i mai mic. Toţi ai lui Dumnezeu se apucă cu manile de dânsul pe sub braţe, unul după altul. Tot aşâ fac şi cei ai Diavolului. Diavolul şi Dumnezeu trag de un băţ cu ambele mâni.

După ce un grup învinge pe altul, învingătorii şi cu stăpânul lor se pun unul lângă altul, iar alături de stăpân, stăpânul învinşilor. Dumnezeu şi dracul s'apucă de mână. învinşii trec pe lângă învingători, cari au fiecare câte un băţ în mână. Ei sunt loviţi, iar când sunt trecuţi pe sub manile stăpânilor, aceştia îi lovesc în spinare cu pumnul.

46. De-a *pânza. Băieţii se apucă de mână şi se pun în linie dreaptă. Cel din frunte întreabă pe ultimul:

— Ce-mi dai, *"babă "cataramă?*

Ultimul răspunde:

— Un căţăl
Şi-un purcel,

iar primul adaugă :

Şi pe Gheorghe de picior,

dacă d. e. Gheorghe eră alături de ultimul, de «baba catarama». Apoi primul, cu tot lanţul se duce şi intră pe sub manile unite ale babei şi ale lui Gheorghe. Aceleaşi întrebări au loc între 1 şi penultimul, iar apoi se trece printre manile unite ale lui 2 şi 3 din coadă, etc. Apoi aşâ cum sunt toţi, cu manile sucite, se fac ghem, învârtindu-se împrejurul celui de al doilea din coadă. Cel dintâiu şi cel din urmă se dau de o parte şi se întreabă, pe vreme ce ghemul stă neclintit.

— Cine mi-a încurcat pânza? zice baba.

— Nu ştiu, am să întreb, răspunde primul. Apoi amândoi ieau câte un băţ şi se duce la pânza făcută ghem.

— Cine mi-a încurcat pânza? întreabă ei; şi când ridică beţele şi vor s'atingă pe cei încurcaţi, aceştia se desprind, dau să fugă, se izbesc, cad, râd şi ţipă.

47. D-ea *pasărea sboară. Se pun toţi băieţii jos sau în preajma unei mese, cu câte două degete pe pământ sau pe masă. Unul, comandant, ales cu sorţii,

are în mână o *mişeă. El ridică sau nu, cum vrea şi sus, şi zice, ca exemplu:

— *Pasărea sboară?*

— *Sboară!,* răspund toţi ceilalţi, ridicând deget

4. lăsându-le în jos. întrebările şi răspunsurile se înteţ repede:

— Găina sboară?

— Sboară !

— *Rândîinica* sboară?

— Sboară.

— *Scândurica* sboară?

— Sboară!.

— Nu sboară ! Şi ce-i ce-au zis: sboară, ori au r mănâncă câteva la palmă.

— Ghiholul (bivolul) sboară?

(Tăcere). Rândul de **armaş* trece vecinului, pentruc rită, de oarece n'a putut înşelă măcar pe unul.

Noul armaş porneşte.

— Raţa sboară?

— Sboară î

— *Barza* sboară?

— *Varza* sboară !

— (Unul singur:) Sboară !

— Ei, dacă la tine varză sboară, asta însemneaza

Şi-i dă la palmă.

48. **— In *peniţi.** Se joacă la şcoală câte doi inşi. în sus, şi a cui cade cu dosul (convexitatea) în sus, la *Hras.* Dacă .amândouă peniţele cad cu convexitat Dacă ambele cad cu concavitatea în jos, iarăş dau di nează a pune degetul pe coada peniţei şi trăgând-o toarce cu concavitatea în sus. Dacă apoi o întorci ş iei. Dacă pe a lui n'o poţi întoarce, şi-o întoarce el, ta şi ţi-o iea. Dacă pe a ta n'o poate, ţi-o întorci tu.

In loc de a trage încet, peniţile se pot izbi cu de în sus atunci, dar norocul că vor cădea cu concavit Rostul jocului e ca mai sus.

49. ***Pietre cu soţ.** Doi inşi au două grămezi de p mari. Unul iea în mână câteva pietricele şi-1 întreab

— Cu soţ? Celălalt se gândeşte puţin şi răspunde

— Cu soț ! Primul își numără atunci pietricelele, și dacă le găsește cu soț, dă una celui ce a gâcit. Dacă al doilea ar fi zis : «fără soț», al doilea, cel ce n'a gâcit, ar fi dat întrebătorului o pietricică. Rândul la întrebat vineapoi celui de al doilea și așâ mai departe. La urmă, *iesă bun* cel ce are grămada mai mare.

50. **Cel picat în *fântână.** Se joacă la priveghiuri. Unul care are un nume pus de dânsul, se pune pe un scaun și strigă:

— Săriți oameni buni; un om s'a înnecat în fântână.

— Cine ești tu, măi? întreabă altul.

— *Calapăr,* de pildă.

— Adă mâna să te scot!

— Bucuros ți-aș da-o, da-i fântâna adâncă și nu mai ajunge.

— Atunci, cine ajunge la tine!

— *Floarea-soarelui* (numele unei fete). Și Floarea-Soarelui, spăsită și rușinoasă, s'aproprie de cel în primejdie de moarte și cu glas tremurător îl întreabă.

— Câți coți are fântâna, voinice ?

— Șapte coți și jumătate.

Floarea-Soarelui îl sărută pe flăcău pe frunte, de opt ori și așâ un suflet scapă dela moarte (din căt. Viltotești, corn. Băsești, jud. Fălciu).

51. ***Podul *popii.** Un **pâcâliciu,* face manile pumni și le pune una peste alta. Un al doilea zice :

— Mă suiu și eu în podul popii. Iar pâcâliciul îi răspunde :

— Sui dacă poți. Și-și pune cei doi pumni ai lui peste ceilalți doi ai pâcâliciului. Un al treilea zice:

— Mă sui și eu în podul popii.

— Sui dacă poți, îi răspunde al doilea; iar poftitorul își pune pumnii peste cei patru. Avem deci șase pumni puși unul peste altul. Si ^tșâ mai departe, unul nou, întrebând pe cel de desupt. La *isprăvenie, primul strigă, iar ceilalți răspund succesiv.

— V'ați suit în podul popii ?

— Ne-am suit în podul popii!

— Dar tigăița cu lăptișorul unde-i

— Au mâncat-o mâțile.

— Dar mâțile unde-s ?

— In podul popii.

— Dar podul popii unde-i ?

— L-a ars focul.

— Dar focul unde-i?

— L-a stâns ploaia.

— Dar ploaia unde-i?

. — Au băut-o boii.

— Dar boii unde-s ?

—• In țarna (țarina), cu mălaiu.

— Dar mălaiul unde-i ?

— L-au mâncat vrăbiile (vrăghiile).

— Dar vrăghiile unde-s?

-- Intr'un pom stufos.

Cine a grăi să mănânce un c ... gros;
Unul de om,
Să nu-i vie somn ;
Unul de câne,
Să nu-i fie rușine ;
Unul de rață,
Să nu-i vină greață !

Apoi tac cu toții cât tac..., ba râd pe înfundate...; și cei mari, încep să *sgândărească pe cei mai slabi de fire, până când unu sărite strigă: «ai astâmpăr mâ n'aus'tu» (mă, n'auzi tu !...) Aista «a poruncă sau jurământul ca formă s'a îndeplinit ; mai rămâne de cu toată stăruința corporației nu-și poate avea loc.

52. ***Popicul.** Se caută o piatră lungăreață, care să poată sta pe o * curmătură*, la un capăt. Doi băieți, cu câte un **chiticiu* (pitic tește) în mână, (o piatră aleasă), se pun la 10—20 de pași de popic Svârle fiecare piatră și acela care are chiticiul cel mai aproape de acela-i *întâiu.* întâiul iea chiticiul său și caută să lovească cu al lu varășului său ; dacă l-a lovit, se duce la chiticiul său și caută s o lovitură în pochic, pochicul. Apoi dacă l-a lovit, măsoară cât picior sunt între pochic și chiticiul lui (unde stau). De pildă a g măr de 10. După ce așează în picioare pochicul, svârle în chiticiul ce

Dacă nu-l lovește, tovarășul îi iea rândul.

Unii copii nu pun condiție ca chiticiul să lovească pe al celui fie de cel puțin o palmă aproape «ca să se *ție». Alții hotărăsc lovește pochiciul să-l svârle cel puțin la o talpă depărtare de ch iar nu numai să-l doboare.

Se joacă și mai mulți ; deosebirea e că cel ce **dă,* să lovească deplinească condiția cu toate chiticiurile.

Iesă bun cel ce are suma cea mai mare.

53. **De-a *prinsul.** Se adună mai mulți copii la un loc și pr

unui sorţ se alege unul care se chiamă *aprinzător.* El se aşează lângă un gard, lângă un colţ de casă, etc. Ceilalţi se împrăştie. El întreabă :

— Gata?

— Gata, îi răspund ceilalţi. Prinzătorul caută să prindă măcar pe unul din cei ce stau pe de lături şi prinderea se face sau atingându-1 cu mâna, sau cu căciula ori cu pălăria. Cel atins iea locul vechiuhii prinzător, alungă pe unul, ceilalţi fug, la parul, copacul, gardul, etc, la care stătuse mai înainte prinzătorul, şi-1 ating cu mâna sau scuipă. Se întâmplă că alungând pe unul care a mai rămas, acela fuge şi se consideră ca scăpat, dacă trece un *hotar anumit; însă aceasta poate să nu fie pusă la învoeală Şi la acest joc se întâmplă necredinţă din partea jucătorilor.

54. **Prinsul *mingei.** Doi inşi: unul svârle mingea şi celălalt o prinde. Trei inşi se pun în triunghiu şi svârl mingea unul la altul. Mai mulţi inşi de un număr nesoţ se pun în cerc şi mingea se svârle la unul trecând peste capul altuia. Astfel: din om în om.

55. **De-a *pui-a-*gaia.** Se alege unul **cloşcă* şi unul **gaie.* De spatele closcăi se leagă, pe sub braţe, toţi copiii de faţă cari se chiamă **pui.* Aşezarea se face după înălţime. Când sau aşezat, gaia se pune jos şi începe să scurme cu un beţişor în pământ. Cloşca se duce şi o întreabă, iar gaia îi răspunde.

— Ce faci aici?
— Fac un focuşor.
— Da ce să faci cu focuşorul?
— Să fierb o ulcicuţă.
— Da în ulcicuţă ce să pui ?
— Un picior de al meu
Şi unul de al tău.

Isprăvind, gaia sare repede şi vrea să înhaţe un puiu ; cloşca ţipă şi-l apără cu manile şi picioarele, lanţul puilor să îndoae, cei dela coadă fug şi ţipă, că nu se mai aude. Când se ostenesc ambele părţi, gaia începe din nou târguiala.

Gaia : — Hai că ţi-oiu mânca un puişor!
Cloşca : — Hai că ţi-oiu scoate un ochişor.
— Hai că ţi-oiu mânca un puişor.
— Hai că ţi-oiu scoate un ochişor.
— Ba eu,
— Ba **eu.**
— Ba eu ţie,
— Ba eu ţie.
— Eu, **eu** unul deal tău.

— Şi eu unul de al tău.

şi iarăş gaia se repede la puii cloşcăi şi iarăş s aud ţipetele puilor şi cănitul cloşcăi. Pe care-i prinde gaia, îi dă de o parte. Puilor le pare rău. De aici cred ca venit expresia : *Te-a păpat "gaia.*

Când iarăş au obosit, gaia se pune din nou jos şi începe să scurm bătui în pământ. Cloşca o întreabă, gaia îi răspunde, ca şi mai sus. Iar

«Un picior deal meu
Şi unul de al tău,» cloşca-i întinde înainte un picior zicându-i :

— Aista-i?
— Nu-i aista, îi răspunde gaia.
— Aista-i ? o întreabă cloşca, întinzându-i şi pe celălalt picior.
— Nici aista nu-i.

Altfel gaia ar putea să zică: *Aista-i,* când ar face: «jpfeW» şi ar cău prindă. Dacă gaia reuşeşte să mănânce cloşca, îi mănâncă apoi şi puii nu reuşeşte, aceleaşi întrebări şi răspunsuri au loc cu puii şi gaia, pe

Astfel jocul.se urmează *învrâstânduse.

Când s'a sfârşit cu izbânda găii, aceasta se duce la fiecare puiu şi nindu-1 în cap cu degetul le zice :

— Cioc, cioc, te-am mâncat,

56. **De-a *rădăcina.** Se joacă la priveghiuri. Unul se pune jos, altul ţele lui, altul între ale acestuia şi aşâ mai departe Unul cu un băţ, e că-i cu cazmaua, se duce la cel din frunte şi-i zice:

— Iarna-i grea, grea-i şi friguroasă
Şi n'am nici o ciotcă în casă

şi dă cu varga în picioarele acestuia. Acesta ţipă, sare în sus şi ast *dăcina-i* scoasă, iar cei de prin prejur fac haz. Apoi se duce la al la al treilea, etc. Când toate rădăcinile au fost scoase, îşi mai iea alţ răşi şi această tabără, cu cea a rădăcinilor îşi dispută puterea: se ap cei doi mai voinici, spete după spete, cu braţele şi cei din frunte de un băţ ca şi la jocul *"Paiului.* La cine rămâne băţul, acela-i mai Dacă rădăcinele *au rămas *proaste,* adică dacă n'au reuşit, pe lângă fost *scoase, se mai scutură* de ţărână, tot cu vergica, adică sunt bă

57. — ***Scaun.** *Scaun* fac copii punându-se roată cu faţa unul în celuilalt, cât se poate de deşi. Apoi se lasă fiecare pe genunchii ce Ori dacă sunt puţini, unul stă pe ceva, iar ceilalţi stau pe genunchii Dacă unul din scaun se dă la o parte, tot scaunul se strică. Fiind în acest scaun poate merge înainte şi înnapoi. In acest scop toate pic drepte se ridică, odată, cele stângi tot odată.

In Iaşi, acest joc se numeşte *Scaunul lui "Napoleon.*

58. — *Spânzurarea (De-a *spânzuratu).

E un joc nou. Pe când învățam eu în școală, nu erâ, Unul își iea un cuvânt în minte d. e. *spânzurat.* Scrie litera din frunte și din coadă, iar pentru celelalte lasă puncte sau liniuțe: S . . . . t. Dacă printre literile înlocuite ar mai fi și altele ca și inițiala sau finala, toate trebuesc puse. d. e. pentru *titirezuri* trebue pus: Titi . . . . . i pentru *Nabucudunusuru* trebuește scris, N . u . u . unu . u . u, etc. Și așâ pregătit, celălalt zice (presupunând că joacă cu titirezuri):

— Pune pe *a.* Primul răspunde:

—-Nu-i. Dacă nu-i, face de o parte un cap de om și adauge cu luare în râs:

— Iaca și pe *a* (capul!).

— Pune pe *e.* Și fiindcă litera *e* este în titirezuri, o pune în linia sau punctul înlocuitor. Dacă sunt mai multe litere *e,* ele vor fi puse toate.

— Pune pe *v.*

— Iaca și pe *v.* Și tovarășul face trup capului; și tot așâ: mâni, picioare, *juvăț, coardă de care se spânzură, scară, etc.

Vorba e, ca pentru ori ce literă negâcită să se facă anume lucru; o mână ori două?

Cine găsește cuvântul dintr'odată se consideră ca mai «*avan.»

Numele se caută din cele mai greoaie, d. e.: *"potcâ, "gripcâ,* ori din cele «cu incunjur»: *apă, ara, axă. ouă,* etc; și dacă-i spui pe una, el ci-că-i alta.

59. ***Șodronul** *(Șotron).* Acest joc ecunoscut în Țepu sub numele de *de-a "clasele (de-a glasele)* sau *în clase (în glase, în glasuri).* E un joc cu multe cerințe. Joacă doi sau mai mulți băieți. Clasele sunt dispuse până la zece, în colțuri sunt *"focurile cele mici,* sau **focurile,* în centru e *focul cel mare* sau *"iadul.* Piatra, aruncată în clase, pe rând, e scoasă afară cu piciorul, unul ținându-se strâns, într un picior. Ca să nu greșești, se cere:

	10	
	8	
	7	
5		6
	4	
	3	
	2	
	i	r

a) Să arunci piatra în clasa ajunsă;

b) Să nu pice pe *"jar* (scrijălitura pe pământ);

c) Să nu pice în *iad* sau în *focuri;*

d) La darea afară a pietrei, să nu se oprească prin iad, Să nu treacă prin focurile mici, să nu iasă prin margini. Ducerea la piatră din clasă în clasă se face într'un picior; să nu se calce pe jar. Pentru clasa 8, 9, 10, în trecere, să se facă *cruce* deasupra iadului, din două sărituri (cu picioarele in 5, 6; 7, 4) și apoi pun ambele picioare jos.

Partea întâi a jocului se face cum am spus; partea II se face pe dihnite în clasele superioare; partea III e deosebită, căci din ori ce trebue svârlită piatra afară dintr'o singură dată. Partea IV și ultima c *în a se da "barba.* Cu degetele picioarelor lângă jarul din afară a întâia, pune piatra la barbă și o lăsă să cadă; apoi sare într'un pici clasa I și trebue s'o dea afară cu călcâiul, fără s'o atingă decât o sin dată, iar lovind-o, să saie și dătătorul afară.

Isprăvind totul, ai devenit om învățat. Tu esti «*prăfisor» sau «*prăf sau «*domn», pe când ceilalți sunt «băieți» și-i bați când greșesc.

Piatra în acest joc, ca să fie bună, trebue să fie lătăreață și groasă de un deget, ca să nu se rostogolească, când o svârli într'o clasă, ajuns ca s'o poți lovi cu piciorul. Cine începe jocul, hotărăște sorțul alte lucruri privitoare la joc.

60. **— In *țânțari.** Se face un dreptunghiu de puncte A B C D. Unu cei doi sau mai mulți jucători «trage odată» cu «*plumbul de hârtie», cerneală ori cretă (cridă) și unește două puncte, d. e. 1—2. Al doilea unește d. e. 3—4 și așâ mai departe. Să te ferești de «a da» celui cui îi vine rândul la tras, un pătrat căruia să-i lipsească o lăture. D. e. se joacă doi inși și din tragere în tragere s'a ajuns când n ai ce-i face și trebue să-i dai; atunci interesul te face să-i dai cât mai puține pătrate. Dacă eu voiu trage 5—13, el va trage la șir 6—5, 9—8, 8 și 10—14, câștigând deci 4 locuri în cari își pune un semn al lui d. e apoi îmi dă și mie trăgând de pildă 1—17, unde, eu păcălit, nu pot decât două pătrate, și așâ mai departe. La urmă socotim : câte am câte are el. In acest caz «eu» am 3, «el» are 21, deci eu sunt *rămas.

Eu	Eu	El	El	El	El
El	El	El	El	El	El
El	El	El	El	El	El
Eu	El	El	El	El	El

De obiceiu, dreptunghiurile mari fiind greu de observat, sunt cele surprinzătoare, însă sunt plicticoase până tragi, fără ca unul să facă Trei sau mai mulți inși șe joacă identic, trăgând fiecare la rândul și însemnându-și semnul său.

61. *Țâutarul. Se joacă de câte doi inși la școală. Se trag două linii zontale și două verticale; prin mijlocul lor se fac astfel nouă spațiuri. Unul își ocupă trei cu un semn al lui, d. e.: 0 ; altul cu trei de ale lui, cu alt semn; d. e.: 1. Apoi, cel cu 0 șterge un semn de al lui dintr'o casă și-l pune întralta; tot așâ face și cel c Jocul se continuă până ce unul *"prinde* pe celălalt, adică până ce o

s / r 8 ~ r : , r : a l e, a t Mi l l o c u r d e a _ r ^ *>
doM laturi ss „ u i L "TM'!'λ· p f. M , Sem „ " " T ^ *"> ^ i a r P ^
f » «* - « * a P 1 i r «*» liber,
______x XJL uuua iuouri. ±Numărul *prinsăturilor,
'prinderilor, *rămânerilor) se înseamnă de o parte, şi cine are la
urmă cele mai multe, acela e cel mai vrednic.

1	0	0
	1	0
1		1

62. **De-a *ţara.** Prin sorţi, băieţii se împart în două tabere egale, în modul următor. D. e. cu sorţii cari îi vom vedea «pică» unul în data întăia; cu data a doua pică al doilea, A şi B. Din grămadă, A îşi alege unul, B altul; A unul, B altul, până la sfârşit. Se apucă apoi de mână, fiecare ţară în parte şi ambele stau faţă în faţă. Unul din ţară lui A, se izbeşte voiniceşte în ţara lui B, pe unde vrea, şi dacă reuşeşte să rupă lanţul de mâni şi să treacă dincolo, are dreptul să-şi aleagă din ţara lui B pe unul şi să-l aducă în a'lui "A. Apoi, tot dela A se izbeşte altul, care de pildă n'a reuşit; atunci el rămâne la B şi unul dela B se izbeşte în ţara lui A.

De multe ori jocul nare sfârşit.

63. **"Testamentul.** Se joacă pe la priveghiuri de către flăcăi şi fete, printre cari de multe ori se mai amestecă şi lume bătrână. Un flăcău începe să boteze fetele. Ilenii Siminului i-a pus numele Scânteuţa, Floarei Radului Urzicuţă, alteia Rochiţa-Rândunelei, şi aşâ toate florile câmpului şi straturilor îşi dau numele.

Pe un scăunel se pune un uncheaş, să-i zicem moş Irimia, care se joacă şi el. Cu ochii plecaţi în jos stă şi ascultă pe un flăcău, pe care să-l botezăm cu numele de Busuioc. Acesta îi şede în spate şi-l întreabă:

— Moşule, cui laşi asta?

— Lui Calapăr. Şi Calapăr moare de ruşine, că moşul îi lasă cu limba de moarte sumanul lui cel petecit.

— Dar asta cui o laşi ? Erâ vorba de căciula moşului, pusă în cap, cât a ţinea jocul (De altfel în casa mortului toată partea bărbătească stă descoperită).

— Lui Troscoţel.

— Dar asta cui ? şi asta cui; şi moşul le dă toate cui îi vine în minte.

— Dar asta cui o dai moş—Irimio ? întreabă flăcăul, fiind cu degetul pe buză

— Gherghinei, măi băiete, că.prea am dat tot feciorilor.

Femeile şi fetele clocotesc de râs.

— Chiar acum ?

— Chiar. Fata păşeşte sfiicioasă înainte şi sărută pe unchiaş spre veselia tuturor. Copilaşii mărunţei se *îţâesc pe la tereştri, se roagă şi dânşii, ca să li să dea voie înnăuntru, ţipă şi râd, etc.

64 **"Tunurile la *Plevna.** Băieţii caută o aţă lungă şi, dacă
grosişoară şi fac un *ocMu* la un capăt. Unul, punându-şi
urechi, are pe deasupra lor acest ochiu sau laţ, Altul, ţinând
capăt, o *"struneşte,* cum îşi încearcă scripcarul sau cobzarul s
mentului său. Atunci cel dintâiu aude nişte sgomote, mai rar
cari seamănă în destul de bine cu bubuitul tunurilor.

65- **De-a *ţurea.** Cu toată clasicitatea ei, în Ţepu ştiu că
vreo 9—10 ani. Băieţii se despart în două grupuri,din cari unul e la
e un lemn de 10—20 cm. lung, de 2—3 cm. gros, cam asc
care se pune peste o gropuşoară în curmeziş şi e asvârlită
dela bătaie spre cei «dela prins», prin ajutorul unui băţ,
Dacă turca e prinsă «din*cuc», adică dacă-i prinsă din
sborul ei, ori e luată dintr'un copac, de pe o casă, de
pe o poiată, înainte «de a mânca *pământ», adică de a
atinge pământul, partidele se schimbă, dacă se joacă
doi sau trei inşi (doi la prins, şi cel ce a pus mâna pe
dânsa, intră la bătaie). Când sunt mai mulţi în ambele
părţi, cu prinsul turcei e scos dela bătaie numai cel
ce a svârlit-o. Acesta se dă de o parte, şi altul îi iea
locul. Dacă turca nu-i prinsă, atunci unul care-i mai
/*chitaciu (bun ochitor şi lovitor) o iea, şi dintr'o * lături,
de unde poate se afla, merge perpendicular pe direcţia
jocului (băieţii spun: că vin cu turca* *în drept)* şi asvârle
pe de asupra pământului turca la gaşcă, peste care stă
pus curmeziş băţul cu care a fost aruncată. Dacă băţul e
dacă la bătaie erâ unul —, e scos, de cel ce a lovit băţu
partid de doi sau mai mulţi inşi, cel ce a fost la bătaie
tr'un tovarăş al său, căruia îi vine rândul.

Spre a nu "'chiti băţul, din cei ai partidului dela bătaie, u
nile de barbă, şi fac sgomot strigând :

— Ţâţile caprei, ţâţile caprei;

ori:

— Barba caprei în două, barba caprei în două,

adică, după cum capra are două ţâţe şi după cum îşi po
în două, aşâ să se desfacă mersul turcei la dreapta sau la
atingă băţul. Alţii se pun în dosul băţului şi fac cu man
cu acelaş înţeles ; iar alţii sar cu ambele picioare peste băţ în
adică sorocesc ei, aşâ să sară turca peste băţ. In fine alţii

— *Capra sare masa,
Iada sare casa,

T

adică, cu cât turca e mai uşurică, cu atâta e mai sprintenă la sărit; ori făcând cu manile în lături strigă:

— Ţup, ţup, ţup, mustaţă'n 49 de părţi, adică să se ducă turca în lături.

Presupunem că turca n'a lovit băţul (se face multă gălăgie aici: ba a atins-o, ba nu, «ba a atins-o, cam auzit eu cu urechile mele», «ba nu, c'a făcut numai vjjj... din pricina zvârliturii; că să mai dai odată, că nu, c aveţi să vedeţi voi pe lumea cealaltă la cale are să vă ducă minciunile şi nedreptăţile istea», etc.); atunci cel ce o svârlise pune turca în gaşcă cu un vârf mai sus, ori în afară de gaşcă, sprijinită pe un bolovan ori pe altceva, dă tot cu un vârf mai sus, o loveşte în vârful mai ridicat, turca sare în sus, şi din săritură, de pe sus e lovită cu băţul şi e trimisă departe. A bătut odată şi mai are de două ori. Dacă jucătorii au vorbit dela început «că turca trebue să fie pe aşezate», bătăuşul o aşează şi acum, şi pentru a treia oară tot cum a aşezat-o şi la început şi o bate din sărituri. Acum, după ce a sfârşit cele trei bătăi, se uită la gaşcă. Ce depărtare? Turca mergând din 0 în I, II şi III, puntul III este pe linie, dincolo de o movilă, pe care au hotărît-o la «300»

— Cât îmi daţi? striigă bătăuşul turcei, către cei dela prins.

— Trei sute cinci zeci; trei sute cinci zeci, şi cu cinzeci dinainte, face tocmai patru sute (cele cincizeci câştigate de altul mai înainte). Pe urmă vine iar la gaşcă şi iar svârle turca. Cu prilejul bătăii se pot întâmplă deosebite cazuri particulare.

Când cel ce bate turca n'o nimereşte din sbor şi turca cade jos nelovită, bătăuşul face un *_rărunchiu._ Tot _râ~runchiu_ e şi atunci, când turca lovită sau nelovită din sbor cade înapoia găştii. Presupunem că unul a bătut întâia dată bine şi turca lovită a ajuns la semnul o sută; a doua oară turca s'a mai dus «50» înainte, lovită numai pe plisc şi nu din sbor, a treia oară s'a dus la «200» fără a fi bătută. Aceste două rărunchiuri nu-s socotite şi cel ce a bătut iea numai 100.

—1350

O turcă lovită în plisc, dacă e prinsă din sbor, aduce înlocuirea bătătorului. Se mai pun şi alte chiţibuşuri. Dacă cel dela bătaie a făcut două ră-

runchiuri, dar totuş a ajuns la 400, atunci unul dintre
"dă rărunchiul; va da două, căci tot două a făcut şi ce
chiul se dă în modul următor: Pune turca pe laba pic
degetelor şi făcând vânt piciorului, o svârle spre gaşc
ajunge, să zic în dreptul lui 250. Prin urmare, din 400
150. Mai dă şi al doilea rărunchiu şi turca ajunge la
trebue să se mulţumească. Se poate că din al doilea
ajungă aproape de gaşcă sau chiar şi treacă dincolo.
iea nimic.

Sau se spune că după rărunchiuri să se svârle cu t
după cele două rărunchiuri, care a apropiat turca de g
cei interesaţi svârl cu dânsa asupra băţului pus de-a cur
bătui e lovit, bătăuşul dă rândul altuia ; dacă din darea
trece peste băţ, fără a-l lovi, atunci porcăraşul şi-a pie

Cum vedem, aceste rărunchiuri sunt primejdioase, ş
ele, adică pentru a nimeri turca, mulţi o _"rad,_ adică pic
«*mâncând pământ», expresie cunoscută dela minge, c
cu băţul. De aici sfadă : «Că ai ras«o, aşâ, că n'am ras
nu : că erâ numai cu atitica mai sus de pământ, etc».

Dacă răsătura a fost prea pe faţă, rărunchiul rămâne
o dovadă de necinste. Dacă sunt prea multe împotrivel
toţi sase procedeze la _darea*barbei._ Unul dă barba, puna
pleacă capul înainte şi lasă turca să cadă. Alţii o mai l
şi prin căderea ei bătăuşul pierde avantajul aşezării c

Apoi se poate hotărî dela început că turca să nu fie
şi a treia lovitură, ci să fie lovită aşâ cum cade ea pe

Darea barbei se face pe locul unde a fost rasă.

In sfârşit, dela început se hotăreşte «soma», suma
câştigare. Care partid face mai repede 100 de mii, de
pe celălalt.

Acum ceata învingătorilor trebue să pedepsească pe
îşi alege pe câte unul. învingătorul svârle turca, care în
şi alt nume, *_liţa,_ şi cel învins trebue s'o prindă. Dacă
s'o lovească de băţ aşezat, peste gaşcă. Dacă n'o love
bate de trei ori turca ca şi mai înainte. învinsul plea
aducă de unde a ajuns. Venirea înapoi se face tot într'

66. **De-a *ţurca mică.** Cel dela bătaie are un băţ în
căreală are un *hluj sau un căpeţel de lemn. Acesta îl
dela bătaie îl loveşte în sus şi înainte şi cine o prinde
pot să fie şi mai mulţi — , intră la bătaie.

67. **De-a *ulcicuţa.** Se joacă de un număr nepereche de copii d. e. cincisprezece ; şapte se pun jos roată, în jurul *fomlui,* ei sunt *"ulcicuţe.* In picioare sunt alţi şapte, liecare în dreptul ulcicuţei lui.

Al cincisprezecelea se duce la unul şi-1 întreabă :

— A cui e ulcicuţă asta?

Acela răspunde :

— A mea.

Iar primul:

— C . . . - m'aş pe ea. Şi încep a fugi amândoi în sens contrar, şi care ajunge mai degrabă, acela devine stăpânul ulcicuţei dela care au, plecat. Ca să ajungă la ulcicuţă mai repede, ar putea unul să scurteze calea, prin mijlocul cercului, dar vezi, aici e focul şi vai va fi de cel care ar răsturnă în foc o ulcicuţă străină.

68. *Ursul. Unul se pune în brânci, iar peste el se pune un levicer ori o velinţă, iar peste aceasta şi de aceeaş coloare se leagă pe subsioara, pe la şolduri, cu un brâu ori cu nişte bete. Capul îi este acoperit de asemeni şi făcut lungueţ. De cap e legat c'o aţă. Unul îl iea, îl poartă, ursul joacă, ursarul îi cântă. Se joacă mai cu seamă seara, când chipul şi mormăitul ursului se potriveşte de minune.

69. *** Vânătorul şi *iepurele.** Un copil care e destoinic în fugă se face iepure şi se duce înainte să se ascundă. *Puşcaşul, adică vânătorul, cu puşca în spate, — un băţ legat de spate cu o aţă de ambele capete —, îşi iea copoii şi pleacă să-şi găsească iepurele. Dacă îl găseşte, pune puşca la ochi, copoii strigă : boaff! şi iepurele cade la pământ, mort.

70. **'Vânătorul şi *ursul.** Unul stă în *brânci (în două picioare şi în mâni), iar în mâni are două beţişoare, atât de groase ca să nu se rupă prin greutatea corpului. Cel în brânci se razămă în aceste beţe. Picioarele sunt depărtate de mâni cât se poate de mult. A sta în această poziţie e foarte greu, căci încep să-1 doară şalele şi să-i tremure manile. înaintea capului vânătorului e un băţ, care se chiamă *"urs.* Unul, care face pe trecătorul, îl întreabă :

— Măi, da un' te duci ?

— La vânătoare de urşi.

— Da ursul unde-i?

— Colo (Vânătorul se sprijină numai într'o mână, lucru care-i încă mai greu, iar cu cealaltă arată pe urs).

— Dar puşca unde ţi-i?

— Ici (Arată puşca în spate).

; — Dar*cornul unde-i (cornul de pus pulbere)?

k.

— Ici este.

In acest timp tremurul manilor devine aşâ de obo
mai multe ori, vânătorul cade. Dacă nu cade, vine şi cea

— Hai, împuşcă-1.

Vânătorul, fără a mută picioarele se întinde c'o m
urs şi de cele mai multe ori vânătorul cade pe pânte
să nu cadă, tăria lui e mult lăudată în urmă.

II. *Sorţi.

Să ne închipuim că o ceată ele copii sunt cu vitel
La prânz se pun cu toţii la masă şi mâncând începe
moasă. Băgând de samă, văd că patru-cinci vite s'au
şi vor să treacă hotarul pe moşia boierească.

Vitele aparţin la mai mulţi, istoria-i ţine, cine să s
vitele?

— Du-te tu.

— Ba du-te tu.

— Că nu mă duc.

— Dacă nu te duci, mă duc eu; îmi aduc vita mea
se ducă. Ca să se curme neînţelegerea, unul propune
isprăvi sorţul, acela va pleca. De pildă sunt şase cop
titorul sorţului începe şi arătând pe liecare cu degetu
câte un cuvânt.

1. *Sortul:*

*Unalana,
*Şodragana,
Şi-o boghiţă,
Măgăriţă,
Lanţu,
*Spanţu,
*Curcudel,
Vişinei,
*Ţipirichi,
•Pichi

se împrăştie celor şase inşi în modul următor:

I Unalana,	I Gurcudel,
II Şodrăgana,	II Vişinei,
III Şi-o boghiţă,	III Ţipirichi,
IV Măgăriţă,	IV Pichi.
V Lanţu,	
VI Spanţu,	

Al patrulea trebue să plece să aducă vitele. Se m
pe silabe.

I Una- . . .	Măfţă-	Curcu-	Pichi !
II lana. . .	riţă, .	del,	
III Şi-o dră-	Lan-	Vişi-	
IV ga na, .	. ţu, .	nei	
V Şi-o bo- ,	Span-	Ţipi-	
VI ghiţă, . .	ţu, . .	richi.	

In acest fel sortul a căzut pe numărul unu din cei cinci copii cari erau.

Tot în acest chip se procede şi la alegerea cutărui rol în cutare joc. D. e. *"bătăuş* în jocul *De-a "domnul,* ori cine ar voi să fie, şi ca să nu se întâmple certuri, se rostesc sorţii cari hotărăsc la noroc.

Sunt apoi roluri grele, înjositoare, urîte, de cari ori cine ar fugi; şi pentrucă nimeni nu vrea, se rostesc iarăş sorţii cari hotărăsc.

Fiindcă prin ajutorul sorţilor se scoate unul pentru o anumită destinaţie, unii le-au numit «*formule de eliminare» sau «*formulete».

Cea mai mare parte dintr'însele sunt înşirări de cuvinte fără înţeles, rimate câte două, câte trei, etc, sau numerele ordinare cari şi-au lăsat numai silaba dela început, sau în fine cântece. *

Din sorţul de sus au sens numai: boghiţă (bobită, boabă mică), Măgăriţa Lanţu, Curcudel (pom care face curcudele sau curcuduşe), Vişinei, Tipirichi (s'aseamănă cu vorba: ţipirig de baltă), Pichi (piche, pasăre de curte).

2. – *Unilica, *Mângâr,
*Donilica, *01ar,
*Trinilica, *Pascar,
*Panilica, *Curpeniţa.
*Cingâr, *Boghiţa.

Cuvintele dela 1-ul—5-lea încep cu literile de la început ale numerelor respective. Celelalte, au înţeles : Olar, Păscar (cel care vinde peşte, cel care umblă în noaptea învierii lui Hristos pe la casele oamenilor de le împarte pască (naforă), Curpeniţa, Boghiţa.

3. Din sorţul 1, cu alt sfârşit, se face adesea un sorţ nou:

*Unalana (una lana), *Sbantu *(spanţu),
*Şodrăgana (Şi-o drăgana), *Stoghil,
Şi-o boghiţă, *Moghil,
Măgăriţă, Tipirichi,
Lanţu, *Pichi.

Stoghil are începutul ca şi *stog, Moghil* samănă cu *moghilă,* movilă, movilă.

4. Din 2 şi 3, iesă altul

*Unilica, *Mângâr,
*Donilica, *Stoghil,
*Trinilica, "Moghil,
*Panilica, *Ţiprichi,
*Cingâr, ''Pichi.

5. — *Unga, *Ranga,
*Danga, •Stoghil,
*Tânga, *Moghil,
*Pânga, "'Tipirichi
*Cinga, *Pichi,

Cuvintele ce corespund numerelor 1—5, au literil
numerelor respective.

6. — *Unilica, *Malea,
*Şotilica, *Ciuciu,
••Şotipana, *Pintilica
*Bogorana, ''Glanţ.

Pintilica ar însemnă numele unei femei (mase Pin
lovirii dinţilor.

7. -- ***Etca,** *Elţ,
•Petca, *Pelţ,
*Temenciu, *Pilabuf.
*Avel, •Troschi *(
•Pavel, •Moschi,
*Dumeleiu ; Buf!

Au însemnare numai vorbele Pavel şi Buf.

8. — *Ecti, *Elţ,
•Pecti, *Pelţ,
*Sucteme, *Parlabu
*Avâl, ^Traş,
*Pavâl, *Maş,
*Dumene; *Henos!

Afară de vorba : Pavâl, Pavel, celelalte nu înseam

Una *lia, *Virci,
*Castaiia *Odâr,
*Castapana, *G6dâr,
*Porumbana, "Modâr *(M
*Chirci, *Sfârrr.. !

Porumbana s apropie de tema vorbelor *porumb :
de unde poate vine şi : Por-împărat, după cum şi Al
*porumbac, despre păsări. *Chirci* s'aseamănă cu tema
"sfărrr (a sfârâi).

10. *Uneâ, *Rân
*Doneâ, *Stov
*Trineâ, *Movi
*Anca *(Manca), •Glav
*Cinca, *Pinc

La începutul celor cinci vorbe dintâi, vedem începutul celor cinci numere dela început. Despre: *stovil, momi* am vorbit la sorțul 3. *Glavil* are tema lui *glavă,* batjocura capului.

11. *Uneli,
*Dodeli,
*Caraeli,
*Sulu,
*Tulu,
*Sutuluc,
*Chişcaş,
*Toporaş,
*Gotca,
*'âtu-l-aş.

Uneli dodeli, au începuturile lui unu, doi: Sulu (sul); *chişcaş* seamănă cu tema din *chişcă,* stomac de vită, mai ales de porc. Toporaş (topor mic, floare); *Gotca,* singur nare înțeles, «a se duce pe gotcă», a da de o nevoie, a păți ceva. «Roş ca gotca», însemnează foarte roş, echivalent cu «roş ca racul».

12. - *Unica,
*Dodica,
•Tridica,
*Panica,
*Cinca,
*Rânca,
•Rusca,
•Podi,
*Cana,
•Pichi.

Cele cinci vorbe dintâi se încep ca cele cinci numere dintâi. *Rănea* are o temă comună cu a *răneai,* când strigă buhaii, *râncăială, *râncăitură, *rân-caciu. *Rusca,* temă cu Rus-că. Cana, Cană de vin, ulcică de târg. *Pichi,* am văzut într'altă parte.

13. - Una,
* D ora,
•Tri,
Havrii,
*Cinchi,
*Pinchi,
Şapte,
Lapte,
Ouă,
Babele se
Ouă.

Acest sorț s'a importat în Țepu, printr'un păzitor de câmp din Târgul-Ocna. Pentru cele cinci vorbe dela început, observația de mai sus. Tâvrii, Cinchi,, Pinchi n'au înțeles.

14. - Unu,
Iod,
Iert,
Urtap,
Icnic,
Esaş,
Etpaş,
Tpo,
Ăuon,
Ecez.

Vedem numerele dela unul până la zece citite pe dos. Le rostesc cei cari ştiu carte, ceilalți crezându-le ca un formulet sau sorț comun. Inversarea literelor o fac de altfel copiii şi cu alt prilej. De pildă unul îi zice altuia: «prost» — Bine, răspunde cel insultat, eu sunt prost dar tu eşti «iam tsorp» (mai prost).

15. *Unica,
*Donica,
*Tinica,
*Panica,
*Gingâr,
•Mângâr^
*Stoghim
•Bonghim
*Curpeniț
*Hisa.

Hisa, care ni-e străin față de celalte vorbe, dese în
nici un înțeles.

16. — *Ala,
•Bala,
Porto—cala;
Eşi bă—diță
La por— tiță,
Gă te-aş—teapta—Talion
Talion,
Fecior de—domn ;
Cu chi -tie
De frân-ghie,
Cu pa—na de cîocâr—lie,
Cu ca—ruta
Cu cai'—'m
Cu bi—ciul
In mij—loc
*Clanț
*Zbanț,
Doro-banț.
Cioc,
Boc,
Treci—la—lo

Acest formulet a ieşit prin cărțile primare după 1
învățat copiii. Nimic mai mult, dacă unele mame, neş
ar fi nume omenesc, n'ar opri pe copii să cânte aces
casă, deoarece acest *Talion cu chilie* nu poate să
diavolul. Sorțul acesta se întrebuințează lăsând la
câte o silabă. De altfel acelaş lucru se va face şi cu
suri de cântece.

17 •Tili una,
Tili două,
Tili fata Grecului,
Pe malul Şiretului;
Da-mi fată
Să descuiu
Si să scot f

18 Ace,
Ace,
Dobitoace;
Nu lăsă porci
Nici în drum, r
Numa 'n nasul

Asupra suprimării lui *se,* avem de observat că f
astfel: se apostrofează *ă* dela primul *să* şi apoi cei d
într'un **s** lung : s'să = să.

19 *Unel,
•Dodel,
*Caracaş,
Taie popa iepuraş ;
Lângă (peTa) moara *Hâncului,
Trece fata C
Cu cojoc
De *moțoc;
Dă-i în vale
Tu-mi eşti

Unei, Dodel au începuturile lui unu, doi; Caracas, nume de familie ; Hâncu, numele vestitului boier Moldovean, intrat în proverbul: Vodă vrea şi Hâncu ba ; Motoc (motoc) nume de familie în satele din preajma Tepului, nare însemnare ; *Băi în vale,* pe lângă o slabă nuanţare pornografică n'ar însemna nimic.

III. **Jocuri cu păcăleli.**

Aceaste petreceri ale copiilor se întâmplă între două categorii: slabii, copiii mici, neştiutori, neputincioşi şi cei mari, înşelători, îngâmfaţi, avani.

Cei mici de multe ori vor fi forţaţi să se joace : câte odată se păcălesc în neştiinţa lor, dar a doua oară nu se mai prind.

1. ***Apă din coardă.** E o păcăleală care se face cu băieţii mici la priveghiuri. Un «*câne bătrân», are în mână un cuţit pe cared *înfinge în coardă, iar sub el stau copiii, aşteptând să curgă apă. Se trudeşte cât se trudeşte, şi să face că scapă cuţitul jos ; copiii se pleacă cu toţii ca să dea repede făcătorului de minuni cuţitul, spre a vedea cât mai repede minunea. Cât stau ei plecaţi, cu capul în jos, scamatorul toarnă peste gâturile lor goale o ulcică cu apă, cu care, până atunci, se aţinuse la locul unde înfipsese cuţitul, ca să curgă într'însa apa când va ţişni. La urmă se înţelege că tot el e cu gura mai mare: «daţi mai iute, daţi mai repede că se umple ulcica. Puţini dintre copii mai cred acum că ulcica a fost pusă acolo fără apă.

2. ***Bărbier (Bărgkeiv bărgliereala).** Unul se pune pe scaun legat cu manile la spate, cu un şervet pe piept, gata de ras. Bărbierul vine cu un cuţit, îi pune în gât o curea trecută prin cataramă, cu o mână apucă de capătul curelei, iar cu cealaltă trage cuţitul, «briciul», pe dânsa. Un picior îl ţine jos, iar pe celălalt în umărul muşteriului.

Se înţelege că cureaua încetul cu încetul strânge pe nebărbierit de gât. Să băgăm de seamă că acesta n'are nici un mijloc de a se apără,

3. ***Bătălie cu *tunuri.** E un joc comun în cătunul Drăgăneşti, corn. Barcea, jud. Tecuciu. Toate regulele sunt cum se cade, numai că cel învins la urmă e bătut cu sejuta de pământ.

Se face un pătrat, cu alte patru pătrate pe fiecare lăture a sa. In fiecare din aceste cinci pătrate se duc dreptele ce unesc colţurile şi mijloacele laturelor opuse.

Se joacă doi inşi. Unul poartă *"dorobanţii,* de pildă grăunţii de popuşoiu, pe cari le pune în toate intersecţiile de linii ale pătratelor de sus, de mijloc şi de laturi, afară de cele două colţuri A, B, comune celor patru

pătrate de mai jos. Aici se pun două *"tunuri,* două bo
Mânuirea acestor două tunuri o face celălalt, Cele şas
pătratului de jos se numesc la un loc *"cetate;* restul

Cel cu dorobanţii «rămâne» (birueşte) pe cel cu tunurile, când îi *încolţeşte undeva tunurile, iar acestea n'au de fel locuri de mişcare, ori când i-a cuprins întreaga cetate, adică prin mutări, dorobanţii sau lăsat din câmp şi au intrat în cetate unul câte unul.

La aceasta se ajunge în modul următor: Cel cu tunurile trebue să *"tragă,* adică să facă soldaţilor loc. Tragerea se face dintr'un punct în altul, vecin, d. e. din 1 în 9 sau 11; din B în 7 sau 9. Presupunem că tunul s'a mişcat din B în 7. Locul B rămânând gol ; în el pot veni soldaţi din 8, 1
supunem că dorobanţul n'a acoperit acest loc, ci a
pentrucă dincolo de 9, în 11,—dacă ne referim la t
dacă ne referim la cel nemişcat din A —, unul di
bată, «să facă *buf» şi soldatul din 9 pică. Cel **CLI**
c'a bufnit tunul din 7, care acum e în 11. Dacă cel c
pe 12 în 8, tunul din 1 ar bufni şi sar opri tocmai

E trebuitor deci ca împrejurul tunurilor ori să fie
fiind în 13, punctele 12, B, 14, 17 să fie goale, ori s
prejurul tunului, d. e. dacă tunul e în B, punctele
8.1, 9.20 şi 7.10, să fie ocupate cu soldaţi. Asta de
împresorat. Acest caz se poate învrâstâ şi cu celăla

*Incolţirea tunului e bine să se facă; când el e la
tunul în B ne trebue 14 bobi să-1 împresurăm. Dac
cel puţin 6.

La cetate, se înţelege că ne vom pune bobii întâi
vin sigure şi punctele vecine.

In sfârşit, tunul bătând un soldat, bate, dacă-i vin
calea lui. Aşâ, d. e., 1 bate 2 şi se opreşte în 3, car
din trei bate în 4 şi se opreşte în 5, se opreşte în
iar în 1 dacă-i nevoie.

4. **Cu *cârbunele.** Se joacă la priveghiuri în căt.
Patru băieţi cel puţin; se pun jos, de sus de coard
un ac, iar în ac un cărbune. Cercul de capete înce
până ce, fireşte, unul se frige.

5. Cu *cărțile. Copiii cari învață la şcoală, pe lângă cărțile pe cari le cumpără pentru şcoală, mai ieau şi altele cu poveşti, cântece, rostiri de nuntă, etc. Aceste merg din mână în mână şi pe ele se fac deosebite însemnări. Unul scrie pe o pagină: «vezi pagina **15»,** d. e.; altul ducându-se la pagina **15,** vede scris : «vezi pagina **30»,** la **30** : «vezi pagina **43».** Curiozitatea îl împinge să meargă până la finele cărții unde vede scris:

Te-am purtat din loc în loc,
Ca pe-un mare dobitoc.

6. ***C!opotuL** Se joacă numai de 6—7 băieți. Se pune toți în horă, umăr la umăr, îndesați bine, iar în mijlocul lor stă «*limba de clopăt» aleasă prin sorți. Limba îşi scoate căciula din cap, iar ceilalți îl apucă de păr, şi-l bălăngănesc. El țipă, păcătosul, iar ceilalți strigă :

— Mă, da hodorogit clopot!

7. De-a *coteneața,, Se joacă la priveghiu în căt. Țepu-de-sus. Patru băieți se pun jos, iar al cincilea se pune «*vârv» de coteneață, cu picioarele pe doi din cei patru, iar pe ceilalți se sprijină cu manile. Unul se pune sub el şi e *"găină.* Al şaptelea se face hoț şi caută să fure găina. In timpul când intră, găina fuge, cei patru se dau în lături şi vârful coteneții cade călare pe hoț.

8. **De-a *cumpăna.** Se pune un drug de lemn pe proțapul căruței, pe o rădăcină sau pe un butuc. Doi copii încalecă pe cele două capete, se suie şi să ridică, până ce unul descălecând de jos, îl trânteşte şi pe celălalt.

9. ***Dă-mi.** Unul zice :

— Eu am trei frați: pe unul îl cheamă *"Untu,* pe altul **Frunză* şi pe altul *"Dă-mi.* Untul s'a topit, Frunza sa uscat, cine mi-a mai rămas?

— Dă-mi, răspunde altul.

— Să-ți dau ? Na. Şi-i dă o palmă sau un pumn.

10. Face *fierul în capul cuiva. In căt. Viltoteşti, corn. Băseşti, j. Fălciu, la priveghiu, unul se face fierar, iar altul din spatele său face o nicovală pentru fierar. Fierarul apucă pe unul de păr şi-l izbeşte de spinarea celuilalt (nicovala) zicând «că-i face fier în cap».

11. Frecatul îu *cap (*şuruburi în cap). Se fac apucând şuvițe de păr din capul cuiva şi pe când se trage se şi răsuceşte. Se face câte unul, câte două, cu câte o mână ori cu două.

12. *Gâcire. Se face la priveghiu. Lumea fiind multă în casă, unul din doi inşi se prinde că va gâci ce altul va arăta, cel ce va răspunde, fiind cu ochii, legați. încep mai întâiu să se închine, de pildă făcându-şi cruce la spinare,

ori pe tălpile mortului, pe cari le sărută şi apoi porne
pe cel cu ochii legați:

— Măi, vezi tu *toiagul* **(1)** acesta?

— Il văd.

— Da pe mort îl vezi?

— Il văd.

— Da toaca'n cer o auzi?

— O aud.

— Dar eu, pe ce-am pus mâna acuma, vezi? (pune

— Pe toiag **(1).**

— Ei, vedeți oameni buni, cum a gâcit? Si tot el a

— Măi, vezi tu icoana din părete?

— O văd.

— Dar *ce are mortul în deget* (2) vezi?

— Văd.

— Dar pe moş lordache (care-i de față cu baba lui)

— Il văd, face cu ochiul mătuşii Nastasia.

— Pe ce am pus eu degetul acum?

— Pe *inelul* (2) mortului.

Şi aşâ mai departe. Cum vedem e foarte lesne de ră

13. *Grologanii. Băieții se amăgesc între ei, zicând că a
Pun palmele făcute *găoace una peste alta şi apoi izb
nunchiu. Int'radevăr, sunetul par'că e de o basma cu b
mai bine, se udă palmele.

Unii fac să le sune banii în gât, lovindu-l cu de
ssssss. . . . .

14. *Judecată (*Proees, procest). Pe un scaun lung
la mijloc e *"preşedintele* (prezâdentiu), iar pe de lături
bri). De o parte stă *^procurorul,* iar de alta **advocahd.* D
legat la cap c'un brâu roş şi înalt în chip de fes, ia
cu un ciomag închipuind un soldat cu puşca.

Se fac, dacă le ştie vreunul, formalitățile cuvenite,
dă cuvântul procurorului care arată vina Turcului, se
tului care-l apără, şi diipă o scurtă sfătuire, cei trei
şi preşedintele citeşte hotărîrea prin care Turcul e c
achitat. Apoi preşedintele îl întreabă :

— Mai ai ceva de zis?

Turcul le mulțumeşte pentru bunătatea lor, şi se pl

cei trei, făcându-l *lioarcă cu apa care-i stătea din cap, unde stătea într'o oală sau o tigaie.

15. —legare. E o păcăleală de prost gust, dar e. Unul întreabă:

— Cine vrea să sboare cu mine?

Şi cei cari nu ştiu că va fi o păcăleală, se minunează, că cum oare să poată el sburâ. Cei cari ştiu, le aţâţă curiozitatea şi mai mult, până ce unul zice :

— Eu, măi, eu.

Acesta e legat bine, zburătorul stând în *brânci, cu trupul sus, de trupul celuilalt, în sens invers şi cu capul în dreptul şezutei celuilalt. Dacă l-a legat bine de mâni şi de picioare, zice cel dedesupt:

— Hai să sbor, şi se scoală în picioare. Iar unul care ştie păcăleala :

— Apoi dacă sbori dela noi, bagă bine de seamă să nu uiţi ceva:

— Auleo ! că bine zici ! uite am uitat să mă c . .. Şi pleacă de-şi face necesitatea. Inchipue-şi ori cine situaţia celuilalt şi veselia celor de faţă.

16. — *Mâna moartă. Unul apucă mâna altuia, care şi-o lasă moale (moartă) şi începe a o scutură zicând:

— Mână moartă, mână moartă

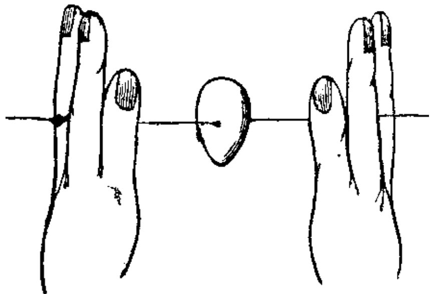
•— Poc ! de capul cui o poartă.

Şi apoi îl loveşte pe cel cu mâna, peste cap. Se mai cheamă acest joc şi **mână ciungă.*

17. *Mâţa de vânzare. Se joacă la priveghiu. Unul iea o lingură şi o pune cu *găvanul pe podul palmei, iar cu coada răzămată de antebraţ. Concavitatea lingurii e în jos. Aceasta, zice el, e o mâţă pe care caută s'o vânză. Se duce la cineva şi începe s'o laude:

— Hei, mâţa mea, ce spun eu!, mai rar ca dânsa în ţara Moldovei. Domnule, ţi-aduce şoarecele de picior, numai să-l pui în frigare. Unde mai pui că-i bună de lapte şi toarce mai bine ca mătuşa cutare.

Apoi trece la preţ şi se tocmeşte mult. In acest timp, cel ce vrea s'o cumpere, caută clipa nimerită să apuce lingura de coadă, şi să-l lovească pe cel dintâiu peste mână. Dacă l-a lovit, iea dânsul mâţa şi se duce s'o vândă altuia; dacă nu, rămâne tot la cel dintâiu, care trece la altul.

18. — *Morişcă de *ou. E o păcăleală pe care o fac copiii cei mari celor ce n'o cunosc. Când găsesc cuibare cu ouă de pasere, ieau aceste ouă, şi dacă nu-s clocite, le străpung cu câte un paiu

lung cam de **20** cm. Apoi pune paiul cu oul între
stau cu palmele faţă în faţă, Cel *potlogar învârte o
şi când îl vede pe cel ce ţine mai dispus, cu ambel
apropie palmele lui, oul se turteşte şi copilul se umpl

19. *Musca 'n *groapă. Unul învăleşte într'un porco
om sau o baligă de vită ! Apoi spune unui copilaş m
acolo că va găsi o muscă, iar dacă o va găsi îi va
lul caută şi caută până se vede păcălit.

20. De-a *muzicanţii (de-a modzâcanţâi). Un copil, *"b*
"calul, şi pleacă să-şi caute lăutari pentru o nuntă. C
curoşi să se dea drept lăutari, căci vor merge pân
călări. încalecă, dar calul face doi trei paşi şi se în
că nu mai poate merge. Stăpânul mânios, prefăcându
are la spinare, începe să bată pe muzicanţi. Aceştia,
descălecând, rămân tot călare şi ţipă. Alţii de pe de
le laudă mult meşteşugul cel mare că pot cânta.

21. *Nasul la prăşit. E o păcăleală. O sapă de săp
prăşit», adică se îndoae mai mult fierul lat, aproape
să nu intre prea tare în pământ. Contrar, se zice că
când fierul lat, cu coada de lemn, face aproape un

Cu nasul, zice unul, e tot aşâ :

— Vrei să-ţi dau eu nasul la prăşit ?; şi fără să mai
cu podul palmei pe nasul unuia începând dela rădăc

22. Baterea *pironului. Pironul sau cuiul de fier sa
lată pe care se bate şi care se chiamă *"floare.* La pr

— Măi, dacă s'ar duce cineva în tindă şi ar bate
gâci unde l-a bătut. Se întâmplă să fie unul neîncre
bate în pământ ori în lemn. Apoi vine şi întreabă :

— Unde am bătut pironul (chironul) ?..

— *In floare,* răspunde cel gâcitor; apoi râsete.

23. *Poşta merge. Fiind mai mulţi băieţi alături
ori pe malul unei ape, unul dă un pumn vecinului ;
ce i s'a dat pumnul, iar cel ce a dat îi răspunde :

— Ce să fac?! «poşta merge», de geaba ţi-am da

Cel cu întrebarea dă şi el vecinului un pumn şi

24. *Primar. Primar fac băieţii pe unul, îndesându
dându-i cu palmele peste cap.

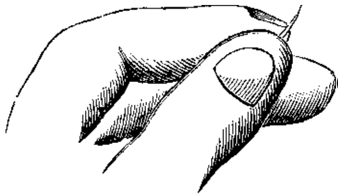
«A. face *primar pe cineva» mai însamnă şi o simp

25. ***Puntea *ologului.** Un băietan îşi murdăreşte călcâiul cu balegă şi pentru că astfel e şchiop cere ajutorul unui copil, neştiutor de aşâ *şiriclicuri.

— Dă mâna băiete şi ajută-mă să trec puntea. Şi astfel copilul îi dă mâna; celălalt îi ţine palma întinsă, îl calcă peste ea şi i-o mânjeşte.

26. **De-a *sfântul.** La priveghiu, unul se face mort, închide ochii şi pune manile pe pântece. Intre mâni şi barbă i se pune o icoană. Copii neştiutori vin pe la capul lui să sărute icoana, dar când se apleacă, mortul îl apucă cu manile de peste gât, iar ceilalţi copii îl ard cu curelele peste dos.

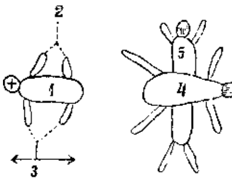
27. *Spiiie în *palmă. Fiindcă băieţii mărişori încep a munci în destul, li se întăreşte şi îngroaşă pielea dela vârful degetelor. într'un deget, vâră băieţii un spine şi îl arată,—după ce l-au tras până la rădăcină—, în cele trei degete cu vârful înainte.

Se fac apoi că-l bagă în cealaltă palmă cu cele trei degete, bat cu pumnul, întind palma, (întorcând degetele răşchirate ca să se vadă că nu au nimic; apoi scot spinele prin dosul palmei? unde ci-că fusese pus, şi îl arată tot între cele trei degete.

28. **De-a *tunul.** Se joacă de şase inşi:

1. Stă cu faţa 'n sus, atârnat cu manile şi picioarele în manile numărului 2 şi 3; 4 stă în *brânci, cu corpul ridicat. Sub el stă 5 cu faţa în jos. 6 stă în acelaş sens ca şi 4 şi în sens opus cu 1. El e jos, «în *cur».

2 şi 3 fac vânt lui 1, când într'o parte când într'alta, şi când vântul (balansarea) e de ajuns, fac ca şezuta lui să se izbească în şezuta lui 4. Acesta vâră capul între mâni, îl pune pe spinarea lui 5 şi apoi se dă "tumba (de-a *curu 'n cap), ca să izbească cu picioarele pe 6 în spinare. De multe ori acesta se face că plânge, ori «râde *mânzeşte» (râde cu lacrămile în ochi).

29. **De-a *vulpea.** *(coada vulpii).* Se joacă în locuri întunecoase. Unul se face vulpe, unul "vânător şi restul "copoi. Copoii se leagă la ochi, «pentru a se ascunde vulpea» — zice ea : adevărat e, pentru a-şi face coadă, un băţ uns cu baligă, pe care-l ţine între picioare. Când copoii primesc semnal de a prinde vulpea şi a o apuca de coadă, «s'o "strujească», cum se zice, e o mare *vânzoleală. Copii o apucă de coadă şi când se văd păcăliţi, vai de capul lor.

IV. **"Joace.**

Când copiii, fie .din cauza micimii lor, fie din cau «îşi fac de joacă», se joacă singuri, jocuri fără regul singurei. Dacă botezăm această îndeletnicire cu vorb sus, *joaca,* avem ca plural: joace.

1. Pe sub "apă. La scăldat, copiii se întrec, care poa timp pe sub apă,

2. **De-a "baba-*huţa.** Copilul zice că se dă de-a b pe stinghia uşii, împinge uşa ca să se deschidă, cu rete şi când uşa s'a deschis o închide răzămându-se împingând.

3. **Mergerea "băţului în capete.** Pe câmp deschis, întrec a svârli cu beţele, dar ele să meargă atingând cele două capete. Această joacă se mai numeşte şi asămuind-o cu sburdarea lui.

4. **învârtirea "băţului.** Copiii se încearcă de foarte pătă meşteşugul învârtirii unui băţ necontenit. Băţu între degetul cel mare şi cel arătător; i se face vânt (când se apLică cu mâna stângă) şi când capătul de între degetul arătător şi cel mijlociu. Şi aşâ mai de a face repede aceste schimbări, astfel că învârtirea s tatea cea mai mare e însă, a trece băţul dintre deg la locul lui dela început.

5. **Cumpănirea verticală a unui "băţ,** Copiii se înc tical pe un deget, cât mai mult. Alţii mai meşteri f băţul pe umere, pe barbă, pe vârful nasului, etc. Câh unul, ieau două beţe şi le cumpănesc în ambele mâ

6. **Ca *beţele.** Se pune la încercare voinicia fiecăr magul în sus, şi altul «se prinde» (se prinde rămăşag du-şişi dânsul ciomagul lui. Dacă-l loveşte, e sem Din această lovire se face un chip de a alege pe ce într'un joc. Dacă nu se poate lovi, svârl mai mulţi beţele cad grămadă şi a cui e cel deasupra, acela e cutare.

7. **De a "berbecii.** Copiii mici mergând în *brânci, uşor, câte doi, cap în cap, zicând că fac ca berbecii.

8. ***Beşici din scuipat.** Copiii scuipă în palmă, apoi ieau ţevi de paie şi suflă în ele. Scuipatul face beşici cari se umflă tot mai mult până crapă.

Alţi copii, cari îs mai meşteri, fac altfel de beşici chiar cu buzele. Prin Tecuciu am văzut pe alţii făcându-le, între degete, cu clăbuci de săpun.

9. **Bucurie.** Nu ştiu de ce, dar copiilor le place grozav de mult să iasă înaintea părinţilor, când aceştia vin dela prăşit, dela secerat, dela pădure, dela târg, etc.

Dacă tata vine cu carul, copilul ţipă să-1 suie în căruţă, să mâne el boii cei douăzeci de paşi cât îi mai are până a intra în bătătură.

Sar înţelege uşor de ce, când tata vine dela iarmaroc, căci atunci de dorul unei bucăţi de pâne, de dragostea unui covrig ori a zahărului, te duci şi ţipi să te sui în căruţă, dar când vine dela pădure, să te sui tocmai sus pe nuiele ; când vine dela plug să te *cucuţezi pe cele două lemne ale •iepelor, cu primejdie de a pica, nu se înţelege uşor.

Eu nu cred să fie cu copiii ce este cu «Musca dela arat» a lui Donici; dar dacă nu, e drept să atribuim copiilor o dragoste de casă, de plug, de vite, boi, cai (pe cari se suie când vin dela păscut) ? Şi-mi vine să zic că *da.*

10. ***Calul.** Dacă este o joacă pe care s'o cunoască toţi copiii, apoi acea joacă e cu calul. Copilul cu cămeşă lungă, băiat ori fată, (se) încalecă pe un băţ, pe un harag, pe o *prăştină, îl leagă de bot cu un frâu, o aţă, fuge, fuge, şi strigă calului să meargă, şi fuge până nu mai poate.

După fugă, îşi duce calul la ieslele boilor, ori ale cailor, la fân, îl leagă de gard sau îl razămă de prispă.

In mână are o varga cu care-1 bate. Dacă se împiedecă şi cade, l-a trântit calul. Pe el îşi răsbună bătându-1 şi dacă tot crede că nu l-a bătut în de ajuns, mai chiamă pe cineva mai mare, dacă nu cumva acela singur se oferă, pentru a-i potoli plânsul.

Mânând calul, strigă:

Calul sare,
Sare ;
Sare
Pan' la soare,

ori reciteazā dacă-i mai mărişor, «Calul şi călăreţul» de prin unele cărţi de cetire.

11. **Cântare din *buze.** Copiii cântă din buze, făcând un bâââ... iar pe buza de jos scăpată pe rând, repede, cele cinci degete. In acelaş timp, cine poate, cântă şi vreo melodie. Această cântare din buză, ori batere în buză se zice referitor la o lipsă după o necumpătare :

— Cheltueşte, cheltueşte, că te-oiu vedea ca mâne bătând în buze.

12. **Cântecul lui *Dumnezeu.** Cântecul lui Dumne
fluier, iar cu degetul trece repede peste toate găurel
pe semne şi Dumnezeu cel înţelept şi ştiutor a toat

13. ***Capul afund.** La scăldat, copiii se deprind a
afund (sub apăj. De multe ori se pun la întrecere m
stau pe mal dau semnul scufundării. Apoi numără s
număr a stat cel mai voinic.

14. **Cu *capul în jos.** Copiii se apucă cu picioarele d
de copac, etc.) şi se lasă cu capul în jos. Cine stă m
e frică şi are tărie în picioare, acela e socotit ca mai voi

15. ***Câu-*bâu.** Când copilul e de 3—4 ani, îşi dă p
ciună curată când maică-sa îl sperie că vine *cău, bău*
vine încet la dânsa, ori la altcineva pe care-1 cunoaş
plecat ori acoperit cu ceva şi îngânâ: ca-u !, ba-u!...

Atunci i se răspunde: «valeu!... ne lupule, ne!, nu
dă s'o muşte pe maică-sa, gri pe cel cu care-şi face
la urmă, când auzi spuindu-se :

— Tu mi-ai fost?... ei, n'am ştiut, iote (uite) că m

16. **De-a *eioara,** Copiii svârl cu căciulile în sus,
lovească una cu alta. In acest timp fac :

— Câr-câr!... Co-câr! co-câr! Se joacă pe câmpur
că-şi strică căciulile ori pălăriile.

17. **— *Cucoare.** Când e cald destul, băieţii ori *plo*
când sunt mai mulţi, ies pe uliţă şi fac eucoare
(cocoare). Se aşază câte 2—6 deacurmezişul
drumului, şi pornesc înainte ori înapoi cântând
ritmic cu cadenţa picioarelor:

— Cur-cur, cur-cur, cur-cur!...

Un picior se pune în dreptul scobiturii celuilalt pi
Urmele lăsate au într'adevăr aparenţa unui cârd d

18. **— *Drum.** Drum fac copiii tot prin *colb, târând
e drept sau cotit, e simplu sau încrucişat,

19. **— *Ecou.** Când sunt copiii prin văi, prin pădu
să li se audă apoi ecoul strigătelor lor. Unul zice ceva
îi răspunde, şi cel strigător adaugă:

— Vezi, măi?, nu-s numai eu care te fac prost, le

20. — **Flori de ^cerneală.** Se iea o bucată de hârtie, se pică pe dânsa o picătură de cerneală, îndoaie apoi hârtia şi se *păturesc ambele părţi, urmărind chipul cum se împrăştie dedesubt cerneală. Cine-i meşter poate scoate ori ce fel de figuri, mai cu seamă flori, căci toate poartă numele de *flori d' cerneală.* Le fac mai cu seamă copiii la şcoală.

JZJZ
JH*tt2BL
&SBttBg
^^n^^P
W

21. — ***Fluturii.** Când vin fluturii, e semn că vine vara, şi copiii se bucură. Fluturii vestesc de multe ori sănătatea cuiva de peste an. Un fluture alb arată sănătate desăvârşită, cel negru araiă boală grea peste an, ori supărare; cel roş arată sloată deplină, cel galben vesteşte lâncezeală, lipsă de chef. Fluturii vestitori sunt numai cei întâiu văzuţi. Copiii însă îi prind şi se joacă cu ei. Fluturii se pun pe flori cu aripile întinse; copii se duc încet pe la spatele lor şi cu două degete îi prind de aripi. Fluturii se mai pun pe locurile umede, pe la puţuri, pe malul pâraelor, copiii îi prind şi aici, svârlind peste ei căciula ori pălăria care cade cu gura'n jos.

După ce-i prind le dau drumul la unul câte unul, teferi sau după ce le rupe nasul cel întors ca o spirală, după ce le scot ochii, le rup câte o parte din aripă, dintr'o parte sau din ambele părţi, le *înfig paie în dos şi apoi se uită dacă pot sburâ sau nu.

Sar juca copiii şi în casă cu fluturii, dacă iar lăsă mamele lor, căci pentru aceasta mănâncă bătaie, deoarece se crede că ei lasă ouă din cari nasc fel de fel de gândaci.

22. — **Pocnitul în frunze de *teiu.** Pocnitul în frunze de teiu e un obiceiu al tineretului şi începe cu dimineaţa *Duminicii mari* şi ţine apoi cât ţine şi frunza. Pentru a pocni, se pun degetele unite cu vârful în podul palmei, iar deasupra peste degetul cel mare şi arătător se pune frunza şi se loveşte cu palma cealaltă. Un copil, cu cât poate pocni de mai multe ori dintr'o frunză, cu atât e o laudă mai mare pentru dânsul.

Se mai pocneşte şi din frunze de salcâm.

Din aceastea mai ales se mai poate pocni şi altfel: din gură: Se ţine frunza întinsă cu amândouă manile la buze, se inspiră aerul şi frunza pocneşte din cauza presiunii aerului.

23. — **întrecere din *fugă.** Un băiat care-i mai iute de picior pleacă de fugă înainte, strigând şi repetând strigarea:

— Care-i al meu, care-i al dracului ?...
Care-i al meu, care-i al dracului? —

Copiii trebue să pornească şi ei la fugă, căci altfel rămân ai dracului, de-

oarece înţelesul vorbelor de sus e acesta: care-i al
repede, repede; care-i al dracului, să stea pe loc, sau s

24. **"Fuga înnapoi.** A fugi înapoi, adică cu spatel
mijloc de a încerca puterea cuiva,

25. **"Furca *puţului.** Sunt băieţi mititei buni ech
aruncă în palme, cu picioarele răzămate de un p
întinzând sau nu picioarele, umblă sau stau pe loc
zic ei, *fac* sau *merg furca puţului.*

26. **Gâgâeala din gât.** Gâgâeală din gât fac copii
ori când sunt cu vitele la păscut, Fac din gât *ââă.*
uşor partea gâtlejului mai jos de "nod (mărul lui Ad

27. **Pe "ghiaţă.** Pe la noi, nu merg copiii să se d
mare, ci se dau mai ales pe la fântâni, când merg î
vitele la apă. Le vine lucrul foarte lesnicios, din p
potcovite, iar pe talpă au ţinte cari lesne se lucie.
de dat pe ghiaţă:

1). *Ca "lumea* (ordinar): îţi faci vânt de departe şi a
înainte. Mulţi băieţi neputându-se da decât c'un singur
cad când se încearcă şi cu celălalt.

2) *"Mocăneşte:* copiii îşi fac vânt, iar când ajung
se duc hârâiş, cu amândouă picioarele alăturate.

3) *Cu "faţa înainte, cu "faţa înnapoi,* fie într'un
ajunşi la mijlocul gheţei, se întorc cu faţa 'nnapoi ş

4) *Pe "ouă:* îşi fac vânt de departe, se dau mocăn
sus, apoi se lasă pe picioarele amândouă,

5. *In "potcoave,* dându-se în dreapta sau în stânga
la dreapta şi la stânga, amândouă înăuntru sau în a
patine. Cu acest prilej, copii fac fel de fel de flori,
sau trecând dela un fel la altul. Aceste flori se văd

6) *într'un picior* (în picioare sau pe "vine). Băieţii
părţi lucioase precum : bucăţi de tivde, fălci de cai,
dau pe ghiaţă.

Mulţi se dau pe ghiaţă cu sania, punând-o la c
cându-şi vânt, se suie în ea.

Din pricina gheţei, mult se sfădesc bieţii băieţi c
ciobotele în talpă ori de teamă că şi-or sparge cap
părinţii strică ghiaţa cu topoarele, ori toarnă peste

28. **"Innotul.** Copiii vor să înnoate şi izbutesc după multă *"bălăceală,* cu capul afund. Innotul e de mai multe feluri:

1) *"Brodeşte,* care-i cel mai lesnicios şi mai comun, se face trăgând apa sub pântece cu amândouă manile deodată, bătând sau nu din picioare : rap-rap ; rap-rap.

2) " *Voiniceşte,* aruncând braţele în lături şi trăgând apa tot în lături, fără a mai da din picioare ; manile umblă pe rând.

3) *"Căneşte,* înnotând cu manile pe rând şi scoţindu-le afară la fiecare trăsătură.

4) *"Fetncicşte,* (fumeieşte, muiereşte), sărind de mijloc (cu dosul) în sus, chip care te face să râzi. Această înnotătură se mai numeşte şi *"jidănească.*

5) *"lepureşle,* alipind palmele de asupra capului, capul între ambele braţe şi înnotând prin ajutorul coatelor. Capul stă afund, iar palmele mişeându-s'e, seamănă cu urechile unui iepure.

6) *Pe o "coastă,* înnotând c'o mână numai.

7) *Cu *fataJn sus,* trăgând apa dedesupt. Se mai zice şi «pe "spate» sau «pe "spinare». Innoatâ băieţii când sunt numai în de ei, deoarece li se vede tot pântecele.

8. *In "picioare,* în deosebite chipuri.

Copiii se întorc adeseaori la înnot şi mai ales în susul apei.

29. ***Iţă**-iţă (dela verbul: a "iţii, a se iţii). Copilul mic îşi face de joacă în pat, şi dacă se află încurajat de alt cineva, (dacă alt cineva îi ţine "hangul), el pleacă să se ascundă. Pune o "buleandră în cap, strigă iar ceilalţi îi răspund :

— Nu-i! nu-i băietul, nu-i!...

—I-ţa, i-ţa!...

Iar după o vreme îşi arată faţa, când cei de prin prejur strigă:

— Ioti-lai!... (uite-l) şi încep a-l drăgăli.

30. "Mănânci?. E un joc al băieţilor de şcoală cu cartea. Unul ţine cartea (cărţile de clasa a 2-a şi 3-a au figui mari pe toate paginile) şi zice către altul.

— Mănânci? Cela răspunde.

— Mănânc. Şi cartea fiind deschisă, cade de pildă la *lup.* Apoi râsete:

— Vai de legea ta dacă mănânci lup î

— Da tu mănânci ?

— Nu. Si cartea se deschide de pildă la *gâscă,* iar întrebătorul exlamă:

— Atâ-ti (bată-te) focu! nu mănânci tu gâscă, prostule? întrebările şi răspunsurile se rânduesc.

31. **"Mâna "puică.** Când e cam frig şi amorţeşte mâna, băieţii se trudesc să *facă mâna puică,* adică să apropie vârfurile degetelor la un loc.

Chiar şi vara, copiii mici să încearcă să facă, cu
puica şi dacă reuşesc, o arată părinţilor cu mare b

32. **"Mâna "raţă.** Tot aşâ cred că-i voinicie, când
punând peste degetul cel mare pe cel arătător, peste
şi apoi deasupra inelarul şi cel mic. Apoi ciocănes

— Ciuchiu!... puiu, ciuchiu, ciuchiu, ciuchiu, sau

— Mac, mac, mac ! când chiar se duce la unul şi-l c

33. **De-a "merchea.** Acest nume vine dela ,*"mărch*
lant de diferite mărunţuşuri, pe cari le poartă în spi
strigă pe uliţi: maaaarf, maaarf!

Copilaşilor le place să fie duşi de-a *merchea* (în "câ
manile de gât, iar tu ţiindu-l de sub şezută, fie căl
indu-se de cap. Cei ce privesc se duc la el (ca la
dilindu-l îl întreabă:

— Ce ai de vânzare, dă-mi şi mie, da-mi şi mie.

34. **Joacă cu două "mere într'o mână.** De sigur
norămi şi circuri, cari vin cu prilejul iarmaroacelor.

Un măr se svârle în sus şi în timpul căderii lui
prinde întâiul şi când al doilea e gata să cadă, se s

35. **De-a "mirele şi "mireasa.** Vara, "bozul face "măta
bene; copiii o rup şi împodobesc cu dânsa capul fet
şi pe spinare ca şi beteala mireselor. Fetiţa se num
stând alături de dânsa, ascultă cântecele obişnuite :
dacă copiii cari stau de o parte le ştiu.

36. **"Must.** De îndată ce *"poama* (strugurii) începe
gui=a da în copt) copiii încep să facă must şi cân
o frunză de vie sau găuresc un bostan şi-i scot tot

37. **Numărare.** Copiii se întrec în a număra repe
care ajunge astfel la numărul cel mai mare, acela se
în această privinţă,

Tot astfel se întrec între dânşii în a număra repec
dela 100 în jos.

38. **Cu *ogiinda.** Copiii ieau hârburi de oglindă sa
du-le la soare, reflectează razele în ochii altora sau

39. *0mătul. Omătul, pe lângă că face putincioa
copiilor şi alte plăceri.

1. Baterea cu *gogoloase (cocoloaşe) de zăpadă sa

2. Facerea de momâi: chipuri de oameni, cu mâni de lemn, cu ochi de cărbune, etc. ; biserici, case, etc.

3. Când omătul e "molcăluț (moale puțin), se fac bolovani mari cari se tot dau de-a *dura; ele ieau omătul de pe pământ şi se tot măresc. Copiii le mână până ce, devenind prea grele, nu le mai pot.

4. *Dea "ținta.* Copiii ieau ca țintă un gard, un copac şi svârl într'însul cu bulgari de omăt. Care nimereşte ținta de mai multe ori, iese biruitor şi se făleşte.

40. **"Poama.** Când iese întâiu poama, copiii ieau bobite (boghițe, băghițe), le strivesc în cerul gurii, apoi le umflă pelița, le pun în palmă şi le pocnesc cu cealaltă palmă.

41. **Svârlire cu "pietre.** Copiii se ieau la întrecere, din vârful unui deal, care va svârli cu pietre mai departe. Pot svârli aproape de 200 m. E un mare meşteşug de a svârli *în "ene,* adecă drept în sus, încât piatra să cadă la un pas, doi, de svârlitor.

42. **Svârlirea "pietrelor cu "biciuşca,** Ghiciutca, biciutca, biciuşca sau ghiciuşca serveşte băieților mici la svârlirea pietrelor cu **sbârnâeală.* Pentru aceasta, în vârful biciuşcăi ("sflichiu, *şfichiu) se leagă piatra într'un anumit fel şi făcându-i-se vânt cu la pocnit (plesnit), piatra fuge sbârnâind.

43. *** Piatra care racle apa.** Băieții, înainte de a se scălda, ieau pietre şi le asvârl pe fața apei zicând că *"rad apa cu pietre.* Ei recitează :

Unde-a pica (chica),
Acolo m'oiu îneca.

Si dacă piatra rade (atinge) fața apei, trecând la celălalt mal, băiatul care a svârlit-o e vesel că nu se va îneca nicăiri. Dacă piatra face «*ghiorc» şi intră în apă, pe acel loc el nu se duce, de teamă ca să nu se înece «ca piatra care a spart apa».

44. **Sbârnâeală cu *piatra.** Copiii au un deosebit meşteşug, nu toți, de-a svârli piatra astfel ca să sbârnâe. Unii aleg pietre late, alții lungărețe. Meşteşugul cel mare e de a le lovi într'un chip anumit de pământ,

45. **Baterea *pietrelor cu lopățele.** Se fac lopățele mici cu cari se bat pietrele ori se asvârl cu dânsele; Pentru a o lovi, se aruncă piatra în sus si când ea caută să cadă, este lovită. Pietrele se duc la mare depărtare. Baterea pietrelor în sus se chiamă *în "cuc.*

46. ***Roata.** Prin roată se înțelege un cerc de "poloboc, de fier, un cerc de lemn, o roată de car sau de cotigă, Se joacă unul singur, dând-o de-a dura

sau mânând-o cu un băț. Se mai pun doi inşi la 40
şi-şi trimit roata încolo şi încoace.

47. **"Sanie, vara.** Băieții au obiceiu ca dimineața, c
păscut, se suie pe deal şi se aşează pe un băț de teiu
pănindu-se se dau "hârâiş până 'n vale. Bățul alunec

48. **întrecerea la "sărituri.** fac între copii în
loc cu picioarele alipite şi căzând cu ele tot apropia
adesea în locul şorțurilor pentru alegerea unui rol (

49. ***Scaun de mâni.** Cu o mână îți apuci pe cealaltă
de deasupra gleznei cu manile lui, al doilea face
acelaş lucru. Mâna ta liberă, apucă de deasupra glez
nei libere a tovarăşului, iar el cu mâna lui liberă
apucă de deasupra gleznei tale libere. Pe el se aşează
câte unul.

50. **"Tavăluc.** Tăvăluc, de-a tăvălucu, de-a "polobocul
de-a "tumba, de-a "putina, se dau copiii punându-se în
vârful dealului şi rostogolindu-se pe iarbă, vin până în
câte doi şi mai mulți şi apoi se dau de-a dura până

51. **Be-a *tumba.** In mod special, de-a tumba sau
dau copiii mici chiar în casă în pat. Pun barba 'n p
şi dându-se peste spate, vin cu fața în sus.

Dacă aceasta se face pe o coastă de deal, darea
mai multe ori fără întrerupere.

52. **"Tren (de-a trinu).** Stând drepți, întâiu copiii
picior cu putere înainte, se apleacă înainte, şi aduce
cu sgomot lângă primul. Duce apoi înapoi piciorul
pe spate, îşi retrage înapoi şi celălalt picior. Continu
se fac din ce în ce mai mici şi mai repezi. In acel
motul picioarelor, fac fâââ..., fâââ..., până când la
«sfârâe nu altceva», fâfâitul întrerupt se schimbă în

53. **"Umbre pe pereți.** Se fac de copii umbre pe
lampei sau a "gazorniței. Ele se capătă prin alipirea
mişcând degetele. Printre figuri sunt: un cap de m
un cap de cal, un cap de iepure, etc.

54. ***\ârtea casa.** Cu toate că produce amețeli înv
băieții mici se învârtesc împrejur cu brațele în lătur
mai zăreşti nici nasul. Invârtindu-se zic:

Vârtea casa,
De-a mătasa...

şi repetă necontenit, până când, pierzându-şi cumpătul, cad. Le place foarte mult să vadă cum le joacă înaintea ochilor copaci şi care, să vadă «învârtindu-se şi legănându-se pământul» cu dânşii. Le place de asemenea să cadă, deoarece, căzuţi, înainte de a se dezmetici bine, se scoală şi umblă «călcând parcă în străchini şi ulcele».

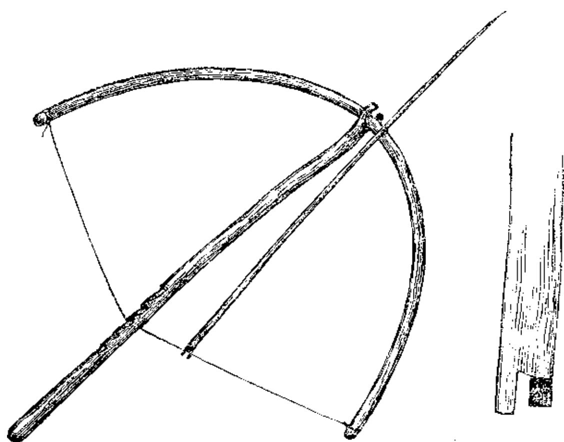
V. "Jucării.

1. "Arc **şi** *săgeată. Băieţii îşi fac săgeţi din trestie destuh, pe care o smulgeri din streşina casei, ori dela *"gluga* cu stuh. Săgeata se face în două feluri:

a) Se iea o trestie lungă şi se taie dedesuptul unui nod la capătul gros şi de o lungime sub un metru. Apoi o ascute sus.

b) Se taie tot astfel, dar se scurtează de o palmă. într'însa se bagă alt vârf de trestie tare, sau de lemn. Ele se asvârl cu mâna.

Alt chip, mai asămănătoare cu vechile şi încercatele noastre săgeţi din vremurile grele, se fac cu *arc* (coardă). Se iea un lemn de alun gros cam de un deget, iar capetele lui se prind cu o aţă supţire dar tare. Aşâ e arcul gata. Săgeata are două urechi. Arcul se întinde cu mâna şi se pune în crestăturile unui lemn legat dela jumătatea arcului. Urechile săgeţii se pun pe sfoară şi săgeata se razămă pe coardă. Se ocheşte şi cu un deget se ridică sfoara din crestătură. Acesta scapă, se întinde şi săgeata sboară departe.

Băţul legat poate lipsi; în acest caz întinderea sforii se face cu mâna.

O bună săgeată constă în puterea şi flexibilitatea nuielei îndoite. Săgeata poate fi făcută şi din lemn şi are în vârf un piron ascuţit, ca să se poată "înfinge în ţintă. Băieţii săgetează mai cu seamă în sus, căci săgeata le cade aproape şi nu le dă mult de alergat.

Fac şi întreceri.

2. "Baloane. Se iea o foaie de hârtie, cam de două
şi se îndoaie în două în sensul lungimii. Marginile s
frâng, aşâ că avem un M. Apoi se îndoaie la un
cam de un deget şi aşâ mai departe, astfel ca îndoi
să ne dea chipul de a întinde deadreptul hârtia. Tr
apoi în lături de părţile mărginaşe şi turtim sau ap
peste creţurile hârtiei. Apoi se rotesc părţile mărg
şi se capătă două baloane.

3. Beşica de "porc. Beşica porcilor (udului) este
mult căutată de copii, în ziua de Crăciun, ziua a
când de obiceiu se taie porcii în Ţepu. Această b
este umflată de copii prin ajutorul unei ţevi (ţăghii
ca să nu se desumfle, se pune la uscat. De multe
unţe de popuşoiu ca să sune. Ea se mai atârnă c'
apoi copiii să-i facă vânt, ca s'o izbească de pereţi s

De cele mai multe ori această jucărie se strică, iz
ori e turtită cu piciorul. Pe la unele case cei ce
fac pungi din beşica de porc încreţind-o la gură, d
se mai chiamă şi *"chişitoare.* O operaţie grea e cur

4. **"Beţe.** Copiii fac beţe din diferite feluri de le
(corjite de "coarjă), afumate apoi, netede ori cu noc
sau nu. Afumarea se face înfăşarând băţul cu o *beli
de teiu. Partea neacoperită se înnegreşte, iar ceala

Beţe le trebue copiilor când se duc c'o vită la c
cut. Un băţ mai mare şi mai gros se numeşte *cio
la cap, «"glăvăţină», se chiamă *ghioguliţă,* "ghiogă,
un cap cât pumnul, cioturos. Cu toată faima ei cea
folositoare.

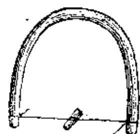
Proverbe cunoscute : stă cu ghioaga'n mână; doa
casă plină de "icoane şi podul de ghioage, etc.

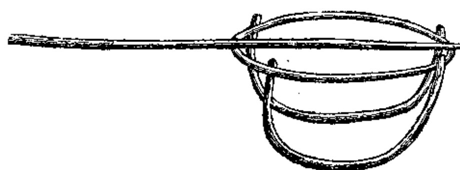
5. *Bice. Copiii mici încalecă pe "haragi sau beţe,
lăresc caii. Pentru a-i bate, le trebue bice, biciuri (g
ciuşte), iuşte (sing. "iuşcă) şi "harapnice. Aceste toate
de "hlandani sau de teiu.

Launbiciu avem: *coada lui,* care de obiceiu e de
biciul de coadă; *biciul* sau **şarpele biciului* şi în fir
din păr de cal sau de mătase. Harapnicul este, de
cu coada scurtă, bătută în tesetură de piele cu flori
către capătul de legare. Harapnicul este împletit. I

bicele lor cele mari. Ele se împletesc până în nouă sau zece vițe. Sflichiul se împleteşte în trei.

6. **"Căluş.** Cine n'a auzit de căluşul care se aruncă în barbele Jidovilor prin unele părți! Printre creştini şi creştini, pe la priveghiuri, unde copii au multe de suferit din partea celor mai bătrâni, se obişnueşte această faptă. Căluşul se face dintr'o vergică flexibilă ca şi la arcuri, iar capetele ei se leagă cu ață tare. In mijlocuf aței se învârteşte un bețişor care se chiamă *"căluş* de mai multe ori. învârtit bine, se pune în părul capului sau al barbei. Căluşul caută să se desucească smulgând ori rupând firele de păr.

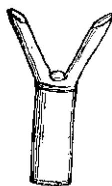
7. **"Căruț de vergi.** Fiindcă sunt şi mai uşoare decât cele cu roate pline, lăcute din scânduri, cu scoarțe, cu osii, etc, şi se fac mai lesne; copiii şi le fac din vergi sau nuieluşe. Ele se aseamănă mai mult cu o sanie cu tălpi.

8. **"Casă,** Casă îşi fac copiii mici. Unii şi-o fac în pământ, o simplă gaură sau bortă; alții şi-o fac din *colb, alții şi-o fac aevea cu pari bătuți în pământ, cu altele puse cruciş şi apoi o lipesc cu lut muiat. La casă lasă uşi şi fereşti, dar acoperiş nu-i mai fac, ca să poată umbla într'însa. înăuntru alcătuesc paturi, sobe, pe pereți pun cârpe închipuind covoarele, fac scaune, cofe, străchini, etc. Pe din afară îi fac prispe.

O casă mai complectă e cea săpată într'un mal de pământ, care va avea şi acoperişul dar îi va lipsi păretele din față. Fetele mici vin cu~acest prilej şi-şi aşază păpuşile în paturile casei. Vara, aceste case rămân stătătoare. Săpatul se face de obiceiu cu găoace de scoică.

9. **"Catalige.** Cataligele, numite prin alte părți *"picioroange,* le fac copiii şi umblă în ele. înălțimea lor nu se hotărăşte. Piciorul se prinde într'un laț de funie sau într'un ciot. Copiii se slujesc de un al treilea sprijin sau reazăm înainte de a începe să umble în ele. Mamele nu-şi lasă copiii să umble zicând că «"fac a rău», «"trag a rău», adică îşi cer dela Dumnezeu prin joaca lor să ologească.

10. **"Clempău de hluj.** E o jucărie de vară, care se face din hluj copt şi uscat. Se iea un hluj de păpuşoiu^ se ratează şi se taie pe unde-i mai gros. Jos, la partea subțire, se ratează de sub un nod, iar sus, dincolo de nod, la patru degete. Pe aceasta se taie două fâşii, se sugrumă lângă nod, lăsând să se țină numai în "coarjă. Dacă hlujul e verde, se pune de se păleşte la foc, ca să nu se rupă. E un meşteşug deosebit, de a face să sune

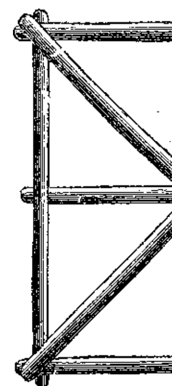

cele două limbi, succesiv, după cum la mulți am văzut p
Vezi câte unul că-ți apucă nasul între degetul arătător şi
tură şi le plesneşte şi tu te miri dacă într'adevăr eşti r

11. **Jucării de "clisă.** După ploi, grija copiilor e să a
de pe deal, ori de unde este şi să facă dintr'însa colaci,
ciuri, cărămizi, vite, etc. Toate aceste fabricații le usuc
cu ele până când le strică pe toate.

12. **"Corăbii.** Se fac din țipirig, luând țepuşele cele mai
şi "încolăcindu-le. Pentru a nu se destrăma, capetele țepuş
depărtare în depărtare, se înțepenesc cu spini (ace de sp
este pusă pe apă, la mal ; pe dânsa se pune bălegar us
foc. In urmă făcându-i-se vânt, corabia e luată de apă, iar
veselindu-se.

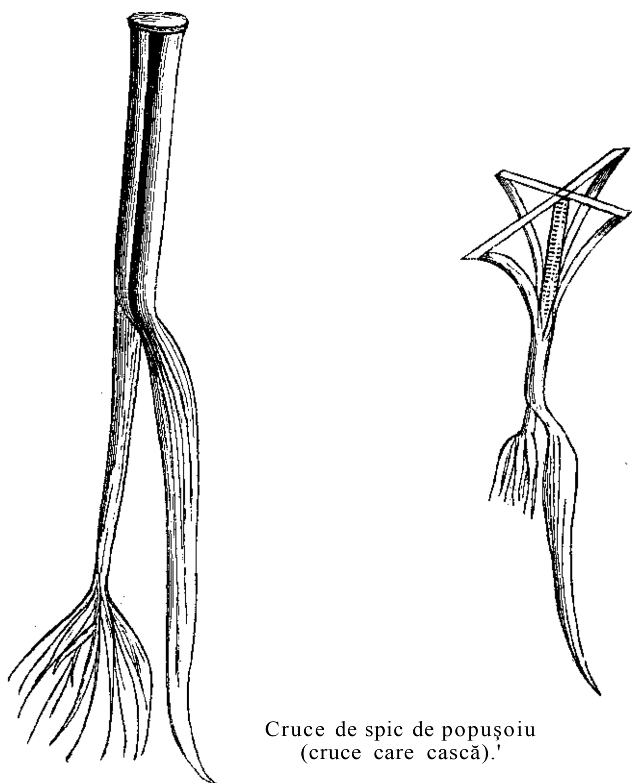
13. ***Corteî de brusture.** Copiii mici de tot îşi fac cortele din frunzele mari de brusture, care creşte prin grădini şi locuri de vale şi nemuncite.

14. ***Cruce de "trestie.** Se ieau întrenoduri de trestie şi se rup în fâşii subțiri. Se pun patru cruce şi se întrețese pe la capete cu altele patru, ca să nu se desfacă. Una din trestii poate fi mai lungă, ca să servească drept coadă. Astfel alcătuită, crucea poate fi împodobită cu alte trestii mai subțiri, puse astfel ca să nu pice.

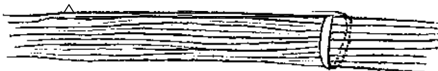
15. ***Cruce de spic de popuşoiu.** Cruce de spic de popuşoiu se face vara când dă popuşoiun spic. Copiii îl taie, îl lasă puțin de se păleşte şi apoi îl ratează dedesuptul unui nod, nodul rămânând
cu spicul; apoi se spintecă nodul şi cu el capătul r
de 2 — 3 degete în formă de cruce. In urmă se tra
Partea lemnoasă a spicului se rupe ținându-se numai în
de frunză se deslipeşte de pe lângă băț, dar se ține
chiamă *cruce,* sau *<icruce care cască»,* cum îi mai zic

16. ***Cununi.** Se fac vara, de către copii, când ce duc cu vitele la păscut

Cruce de spic de popușoiu
(cruce care cască).'

pe costişă. Acolo găsesc ei un fel de flori albastre tari, numite *albăstrițe* cari au şi alte colori, însă cu flori seci şi cotor lung şi subțire. Aceste cununi slujesc copiilor spre a-şi face din ele brățări, cingători, cununi pe cap, ledunci de-a

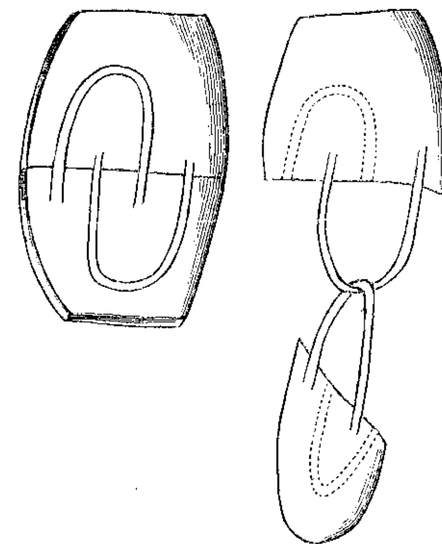
curmezişul pieptului, sau împodobesc cu ele coarnele vitelor, gâturile lor, etc.

Şi în case se văd câteodată cununi sau colane de acestea prin cuie. In fig. se vede chipul cum se înşiră florile. O floare ține pe alta ca să nu cadă şi la urmă se leagă cu o ață.

17. "Dăsagi de *pepene. Se iea o coarjă de pepene verde, groasă şi se taie două arcuri de cerc pe fața verde, pieziş; arcurile se "îmbucă. Pe sub ele se taie coarja şi cele două bucăți rămân îmbinate prin arcurile lor ca două ochiuri de lanț.

18. **"Fluiere şi mijloace de cântat.** Fluier, cu această numire, e numai

cel de trestie. Se taie un *întrenod gros şi puternic, se
dop de lemn lăsându-i-se *Humina* (A) pe unde se suflă

Dăsaga de pepene.

"vrana (B). Pe partea opusă vranei sunt şase găuri (0).
alt dop c'o mică gaură în mijloc.

Instrumentul de şuierat este *"țâcnalul* sau *tâgnalul.* E
cu mâzgă sau din teiu fraged. Se iea o crănguță, se tai
capătul ascuțit, apoi se retează coaja cu 2—3 cm.
mai jos; se bate cu băgare de seamă ca să se des-
partă coaja de lemn şi se scoate afară. Se face în
lemn locul de "vrană şi de "luminiş şi apoi se pune
coaja la loc.

Pentru a *fluera* sau a *şuera,* copiii o mai fac:

1) *cu *buzele,* inspirând sau expirând aer, mai cu
seamă. Limba îngustată şi sprijinită pe dinții de jos.

2) *cu *degetele.* Cu un deget: se îndoaie, îndoitura se
limbă. Acest deget e ori care din cele patru, afară de
degete: câte unul dela fiecare mână se pune pe limb
tot astfel. Se mai şuieră cu 2 degete dela aceeaş mână

3) *Cu „"cartuşe",* tuburi uzate, tuburi de cucută, ch

4) *Din găoacea de "ghindă.* Se scoate fructul şi se
gete şi, de obiceiu, la dreapta sau la stânga inelarului

5) *«Ca trâmbița»* se face şi din buze,

Cu acest prilej amintesc că, dela toate iarmaroacele, părinţii cumpără pentru eonii: «cucoşi (cocoşi)» «modzâci (muzici),» «clanete» (clarinete), ocarine, sunători, mustăţi cari se întind în lături fluerând, etc.

Alte chipuri de a cântă:

Frunza de salcâm, de gutuiu şi mai cu seamă de păr şi plop rotundă, e cea mai bună de cântat. Eu nu cunosc mijloc mai plăcut de cântat decât frunza, deoarece cu dânsa poţi întoarce melodiile cele mai sălbatece, cele mai dumnezeeşti, glasul pasărilor din codru.

Frunza de mohor lat, întinsă între degetele mari, dacă copilul vrea, cântă ca cocoşul.

^*Buciumul* e rar, samănă ca şi cel de munte, dar e mai mic.

"Fluiere săpate'n lemn, sfredelite* cu *pretcare lungi, ori cu o "sucală roşie. Ca să nu crape, se înfăşoară cu inele de coajă de cireş sau de teiu tânăr.

**Cornul de vânătoare,* corn de bou, în care câteodată se ţine şi praful de puşcă, e încă bun de cântat, dar pentru foarte puţini meşteri.

**Trişca* e un fluier ce durează un ceas ori două, şi se face din piciorul (coada) frunzei de bostan (dovleac), de castravete sau de pepene galben. In adâncitura ei, sub frunză, se crapă, după ce frunza s'a retezat, i se fac găuri pe partea cealaltă, se bagă în gură şi apoi se suflă.

Tot astfel se fac şi cele din paie de "ovăsc (ovăz) sau secară. Tăietura se face pe o parte în formă de limbă, care tremură când se suflă într'însa.

Triscă se mai face şi din cucută groasă; ea se taie la ambele capete şi la un capăt se leagă c'o hârtie de ţigară. Se cântă pe partea opusă, iar tremurarea foiţei slujeşte ca un "ison sau un acompaniament. I se pot face şi găuri.

Trişcă din pană de gâscă se face ca şi cele cu limbă, dar ele ţin mai mult. In loc de trişcă se aude pronunţându-se şi **strişcă.*

Prin alte părţi se cântă şi din solzi de peşte. Pe la noi cântau mai înainte Ţiganii în horă.

19. **Foi de *ceapă.** Se iea o foaie de ceapă verde nestricată, i se păleşte cu încetul vârful, i se rupe sfârcul şi suflând apoi prin partea cea largă şi tare. foaia începe să facă din sfârc : brrrr....

20. **"Găitan cu "mosorul.** Mosoarele sau ^macaralele de aţă, după ce sau golit, slujesc copiilor la diferite jocuri. Aşâ, din ele se fac roate de cărucioare, iar alţii fac găitane sau fitile cu aţă groasă. Pentru aceasta se bat 5—6 ţinte fără gămălie ori cu gămălie mică împrejurul găurii. Bagă firul de. aţă sau de lână către partea opusă şi apoi împresoară ţintele, pe la rădăcina lor, de două ori, dar neregulat. In urmă cu un ac iei partea de fir de

dedesupt şi o treci peste cel deasupra şi apoi peste cuiu
pe ea toate cuiele, laşi firul din mână să se depene pe c
depănate. La început, până când ţesetura se întemeiază
cuiu la altul; la urmă merge regulat: treci cu un fir, ia
desubt, singurul, îl dai peste capătul cuiului. Astfel se c
un gol lăuntric care curge prin gaura opusă a mosoru

21. ***Grapă.** Când cresc "bojii mari, copiii încep să-şi f
le rup cotoarele şi vârfurile de o palmă, două, le înfig într'un băţ ascuţit pe la un capăt, până-l umple. Leagă apoi cele două capete ale băţului cu un teiu sau c'o aţă, c'o destrămătură dela poala cămăşii şi grapa-i gata. "Colbul pe drum ori cărat cu poala pe prispă şi înşirat în chip de brazde e grapat cu dânsa.

22. ***Lacustă** *("Greier).* Se face cu un *"lemnuş* cră-
pat la un capăt. In deschizătură s
tundă sau un beţişor de-a curmez
degetele, beţişorul ori piatra sare

23. **Lemnuş de asvârlit "pietre.** Lemnuşul se aseamăn
crăpat la un capăt unde se pune o piatră, apoi cu un vâ
puternică, piatra iese sbârnâind.

24. **"Moară cu "cartea.** Fac băieţii la şcoală, împestriţ
două cărţi cât se poate de bine, se aşează apoi pe cât
scoarţă (cartonul învălitorii) şi astfel, având un fel de
foile cad fâşâind una după alta.

25. **"Morişcă de tablă.** Se fac pătrate de tablă de tini
şi două colţuri opuse se îndoaie în acelaş sens. Cele
două colţuri rămân să slujească ca axă, sprijinindu-se în
în concavitatea unui colţ şi morişcă se învârte sbârnâi

26. **"Morişcă de miez de soc (*socru), boz sau "ciocan de**
din năuntru miezul sau *măduva,* care e uscată şi uşoar
şi se pune pe un beţişor. Suflând dintr'o parte, acest m
uşor. Adesea se mai înfig diferite beţişoare pe el ca
şi mai cu uşurinţă.

27. **"Obrăzari.** Prin obrăzare se înţelege măştile (sing.
Copiii neavând nici cum, nici cu ce cumpără aceste măşt

cu funingine pe obraz, scot limba şi se strâmbă în fel de fel, ca să sperie pe alţii.

Fac obrăzare de hârtie, lăsând loc nasului, ochilor şi gurii, punându-şi mustăţi de beteală de păpuşoiu.

In loc de hârtie pot întrebuinţa şi o tivdă mare în care bagă capul cu totul.

28. **Pălărie de "ţipîrig.** Se ieau fire de ţipirig lungi de 50—60 cm. sau mai mari, după circonferenţa capului. Apoi încep a se împleti alte fire, întocmai cum am văzut împletindu-se florile de albăstriţă la *cununi.* Cozile însă, sau cotoarele, se lasă să atârne. Când s'a împletit toată lungimea firelor, se ieau capetele şi se leagă. Căpătăm astfel un con, pe care băieţii îl botează *pălărie* şi o pup? în cap.

29. **"Păpădia,** Din păpădie fac copii pâlnii în modul următor : ieau o floare, o rup şi-i despică un cap în patru părţi. Limbile se răsbuzează în lături şi se face un fel de pâlnie, în care pun un gogoloşel de ceva şi, suflând prin celălalt capăt, gogoloşelul joacă.

30. **"Păpuşi.** Păpuşile sunt o jucărie pentru fete. Copilele de trei ani chiar, stăruesc pe lângă ai lor ca să li să facă o păpuşă de care capătă o neţărmurită dragoste. O ţine la piept ca să-i dea ţâţă («papă ţâţă, fata mamei»), **0** leagănă pe braţe ca să o adoarmă, o culcă cu capul pe căpătăiu şio înveleşte. Copilele mai mari le fac fel de fel de straie cari seamănă cu cele obişnuite.

Jocul cu păpuşile încetează la 12—13 ani.

O păpuşă se face dintr'un băţ cu trei picioare rătezate, ca să stea pe loc neted. La cap i se pune un capac de cutie de chibrit rotund, un ciocan de păpuşoiu, sau un cilindru scurt de lemn. Capul i se înveleşte cu pânză albă, i se fac ochi, nas, gură şi urechi cu cărbune ori cu cerneală. In loc de cerneală se coase urmele desemnului cu arniciu negru. In cap i se pune păr de femeie împletit, se "leagă (se îmbrobodeşte pe dedesupt), apoi se îmbrobodeşte. Sărbătoarea însă, şeade cu capul gol ca fetele mari.

Dacă vrea copila să-şi facă păpuşa mireasă, îi pune "peteală în cap care atârnă pe spinare.

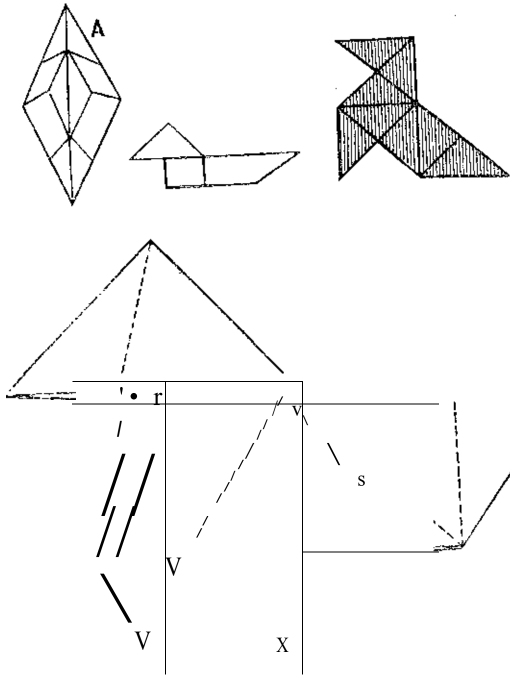
- Trupul i se înfăşoară cu peteci, şi se îmbracă cu "baschine, polcuţe, etc. 1 se pune funte la mijloc, albe şi colorate.

Când băieţii fac case, fetiţele îşi duc şi ele păpuşile lor, le pun la masă, cu mâncare în hârburi, etc. Păpuşile, ca ori ce fată, trebue să aibă zestre; *cămeşi* (albituri), straie, etc. ca să fie gata de măritiş.

«Mă duc cu păpuşa», sau : «cu păpuşa», zice o copilă când îşi iea păpuşa şi se duce la altă fată,

De observat: fetiţele din Ţepu nu ţin de loc la păpuşile ochi de sticlă, cu corp de ghips ori de porţelan.

31. **"Porumbei de hârtie.** In Muntenia şi Oltenia se chi iea un pătrat de hârtie şi se îndoeşte «în patru». Se îndo colţuri şi se aduc către mijlocul pătratului. Pătratul obţinut A B C D se dă şi el în patru, cu colţurile înăuntru, şi se îndoaie ca mai sus. Noul pătrat sufere o altă îndoitură şi răsfrângere de colţuri. Apoi se desface tot ce s'a făcut, după ce s'a ajuns la pătratul A B C D. Ii punem cu colţurile vechiului pătrat în jos şi îl strângem (A), astfel că iese o figură cu cap, coadă şi două picioare.

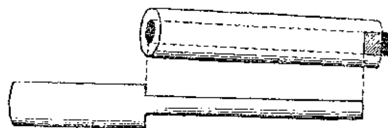
De aici alte forme. Dacă băgăm picioarele înăuntru, dacă îi dăm capul în sus şi apoi îl răsfrângem înăuntru, însă hârtia e mai mare, ne putem opri la pătratul al din A B C D, atunci când desfacem, şi când alcătuim tăm cu colţurile în afară, sau un *"porumbel cu buzun*

Aceşti porumbi se leagă cu aţe şi ceară şi se atârn şcoalei, etc. Apoi, făcându-le vânt, copiii zic că sboar

32- ***Proaşcă.** Proaşca nu-i altc=^evfl ^decât 0 pompă aspirătoare-respingătoare. Ea se face din c ^ue « 'â 8K>**asă** în modul următor: se iea un *întrenod de cucută şi ses^ taie de sub nod la un capăt, de desubt la altul, aşâ că avem un fe~ ' P'"betă. In mijlocul nodului i se dă o gaură, iar înăuntru se **J^'"§'** â " *Jelesteu,* un băţ care e înfăşurat la capăt cu o petică, *hr^?™* astfel un cor P de pompă în regulă. Se împinge feleşteul pâ^nă in fundca să iasă aerul, se bagă în apă, se trage feleşteul în sus f apalntră P e gaură în virtutea presiunii aerului. Dacă apăsam c^in nou feleşteul, apa ţişneşte cu putere. Atunci băieţii zic că -împroaşcă.

33. Praştia. Praştia poate că-i f^ntocmai ca şi a lui David, numai că-i de sfoară. Când se svârle cu dânsa, se ^Şează piatra pe *ochiul ei făcut în mijloc, Si aP°i, când capătă un vânt înde^aJu.lS' Se da drumul unei jumătăţi din sfoară s[pjatra s],0ară sbârnâind.

34 "Puşcă de *socru (soc). Se ie^a un ^ntreood de socru şi se taie ceace este întreˈnoduri. Din cilindrul că^>atat' Se scoate măduva, apoi se face un *Ur^mŞ re ' zistent decorn, *curmat la un capă"* sub" ţiat atât cât poate intră în ţeava puş^"- -4P oi se ma i fac două *Italice* de câlţi de» ca"eP a ori cârpă moale. Se moaie şi se îr»^P'n2e "«ul cu lemnuşul până la gura cealaltă; însă ieimuşuT este astfel *fetezat, că nu-1 poate da afară. Se pune apoi al ,Joitea haliciu şi se împingeg? cu lermiuşul; aerul dintre cele două hahcuri se comprimă şi când presiu>nea a.i"«s destul de mare, se aude : «pac !» Haliciul dintâiu a ieşit poca în d şi s'a izbit de podele sau de perete sau e prins în palme, pe când al d-^ilea haliciu îi iea locul la gura puştii.

In Olteni către Dunăre,' această ^"Ş ° â se chiamă *puşcoace* sau *piscoace* iar lemnuşul *râsbiciu,* poate dela v«g?rbul a răs^-

35. ***P**nt>

Când se bat popuşoii af^râ> oncând se aduc cu "coşarcă ciocani pentru ars, copilul iea doi ciocani şi^ Pune la un lat de palmă unul departe de altul si parajeli pe te ei, la cap^te Ş'to' paraleli, dar puţin mai aproape se pun alţi doi; peste aceşti doi alţi doi; ca Ş' c^i de desubt, dar mai înnăuntru s{ aşâ mai aparte până ceˈ copilul crede c'a isprăvit puţul. Acesta seamănă mai mult cu *ghizdelele puţur'ui- D"P^ ce-1 priveşte îndeajuns, copilul face ce face şi ((greşeşte)), cum zice el: *hâţână patul, dacă puţul se făcuse pe pat, miscă cleştei, cori svari, mâţ?^ Peste el ^ strică, îl surpă, iar apoi se face că plânge pentru munca şi <^heltueala lui prăpădită.

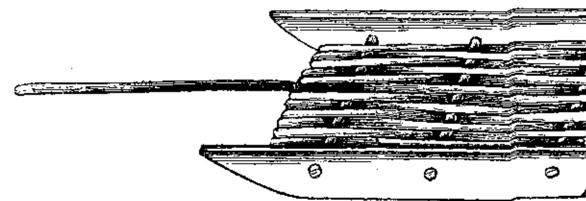
Pu^ or i fântână fac copiii, dacă-i frumos afară şi au cu ce săpa, şi în bătătură: o groapă adâncă până la genunchi cu o furcă de puţ de 2—3

palme înaltă. Pe ea, în crăcăna, leagă cumpăna, de al
pentru unul, un capac de chibrit ca ciutură prin ajutoru
pentru celălalt, care ţine locul «"rădăcinilor».

36. **"Raţe** de **"ţipirig.** Copiii ieau ţepuşoare de ţipirig,
foi, şi fac un colac, iar capătul de sus îl îndoaie in
formă de plisc. Ca să stea îndoit, înţeapă şi prind în-
doiturile cu ajutorul «spinilor», ţepilor de spini. Acestor
raţe li se dă apoi drumul pe apă, iar copiii le urmăresc
până le pierd din ochi.

37. **"Răzuş.** Răzuşul e un băţ ascuţit la un cap cu ca
se duc la scos "brănduşi. Despre brănduşi cred copiii
vitoare, pe care nici vitele nu o mănâncă.

38. **"Sania,** Sania, *săniuţa, săniuşca* e o jucărie de iar
lasă Dumnezeu omăt. De aici joaca: *săniuş.* In Munten
unde se dau cu sania se chiamă **dârliuş.* Este vreo
"vreun drum înclinat; copiii se întâlnesc acolo. Se suie

nesc de vale pe rând. Conducerea o fac cu picioare
greşesc şi atunci sania se întoarce cu capul înuapoi
copiii merg de-a *vândălaeul până se opresc.

Sania *e dreaptă* (comună, ca de obiceiu), când se face
ţite la vârf şi legate cu trei lemne *"împănate* şi îngrădit
are un **gânj* de care se trage. Ca să alunece bine, unii
şină, adică vreun cerc de boloboc, etc.

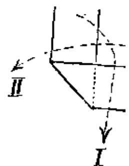
Sania e cu **oplene,* când e de o construcţie asemănă
pe cari le trag boii. Lungimea ei e de vreun metru s
mult; au tălpi de fier câteodată. Ca să fie lunecoase,
truesc cu sticlă pe talpă.

Sania cu oplene e grea de condus.

Sania dreaptă, când e mai mare, serveşte iarna la adus a

39. ***Scara *mâţei.** Scara mâţei se face dintr'o curea în
Un mijloc uşor: faci cu cureaua un unghiu drept, a

dedesubt peste cea. deasupra şi aceasta peste cea dintâi. Apoi ceace iese se întinde.

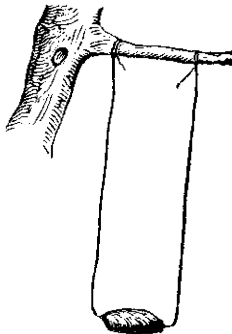

40. *Scrânciobul. A se da în scrânciob (*dulap în Muntenia) este un obiceiu mai în toate satele româneşti; totuş în munţii Olteniei nu l-am văzut.

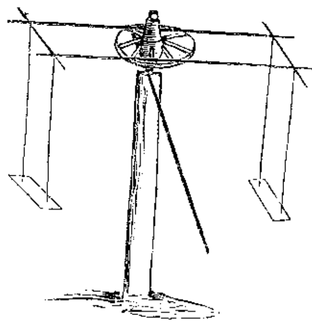
Copiii şi flăcăii ţin foarte mult la scrânciob şi la legănare. Dacă îl căutăm în primii ani ai copilăriei, găsim legănarea sub forma de «*huţa-huţa» *(hu,* la ridicare : *ţa,* la scoborîre). Stând pe pat sau pe prispă, copilaşul vine şi se pune pe picioarele mamei sau ale tatei, iar aceştia, luându-1 de mânuţe, îl dau huţa, ridicându-1 şi lăsându-1 pe picioare.

Huţa se mai dau copiii punându-se pe stinghia uşii şi apoi, ei ori alţii, o închid şi o deschid.

Altă formă de huţa-huţa, sau de leagăn, se face în uşa poieţii, a căsoaiei sau la cranga unui copac (nuc, mai ales). Se leagă o rânghie sau *funie ori *curmeiu de cele două capete sus şi apoi se lasă să cadă. Apoi, fără a mai pune ceva pe funie, copilul «se dă în scrânciob», după ce unul sau el singur şi-a făcut vânt. Astfel de scrâncioabe se fac ori când. Fetele fac şi ele în de ele acest scrânciob, ori se amestecă cu copiii. Câte odată pun perne vechi ori «*bulendre», haine vechi, pe scrânciob ca să nu le doară şezuta.

Scrânciobul «cel mare» se face la Paşti şi este «copilăresc» sau «de flăcăi».

Cel copilăresc se face bătând în pământ un stâlp numit **osăeac.* Sus i se face un loc ca la osia de car, pentru aşezarea unei roţi de căruţă sau de cotigă. Pe roată se pune de o parte şi de alta a ^butucului doi pari cari se leagă cu *gânjuri de spiţe. De fiecare capăt al parilor atârnă câte un gânj şi în cele două perechi se aşează *"poliţele,* două scânduri. Capetele gânjurilor, ca să nu cadă poliţile, se împănează ori se bat în cuie de lemn sau piroane.

Un astfel de scrânciob poate fi construit şi cu patru poliţe, învârtirea se face cu un par care se sprijină pe de o parte între două spiţe ale roţii, iar că punct de reazăm are osâeacul. învârtind acest scrânciob, ameţeşti lesne. Ameţeşte şi cel ce «se *dă». Băieţilor le place pentru-

că-s ei în de ei, şi e ieftin. Pentru un ou roş neciocnit t
cinci zeci de roate.

Scrânciobul cel mare cu **4, 6** şi **8** poliţe îl ştim aproa
noi, acest scrânciob «*umblă» din zilele Paştilor şi pân
inclusiv, toate duminicile şi sărbătorile. El se face de câ
horei şi se dă în sama vătaşilor de flăcăi pentru o sumă
se împart în urmă la fiecare poliţă câte doi sau mai mul
liţilor se rânduesc la învârtitul scrânciobului.

Lumea străină şi flăcăii neasociaţi la plata scrânciobul
bani pentru **5** roate. Când nu-s muşterii, stăpânii poliţel
ciobe fetele neamurilor, vecinilor ori se dau ei cu ibovn

Şi băieţandrii fac scrânciobe de acestea cu dimensiuni
sau patru poliţe. In ele stăpânii dau pe copiii cari vin
In loc de unsoare întrebuinţează la învârtirea grindeiulu

In scrânciobul cel mic, de frânghie, răsucindu-te în
du-te, faci ceeace se numeşte *"mămăliga *ursutui.*

Când poliţa scrânciobului e jos, se zice că e «la scar
se zice că-i «în răscruce».

Leagănele orăşeneşti, pentru copii mici, cu o singură,
la sate de o samă de vreme. Când copiii se dau într'o ast
zic că se **sbănţăluesc.*

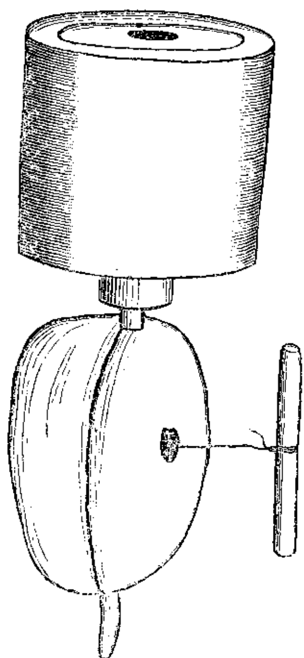
41. *S<jripcă de *hluj. E o jucărie de iarnă. Hlujii, du
de frunze de către vite, rămân numai ca nişte beţe cari
Un *într'enod are

de albie cu două
margini: e locul unde au fost *ştiuleţii sau o *păpuşă nede
dedesupt marginile fără a i se desprinde capetele de p
se pune la fiecare capăt câte un beţişor, care are acelaş
cel mare dela vioară. Astfel avem o scripcă cu două c
şi *arcuşul,* numit aşâ numai fiindcă cu dânsul se trage
mintrelea are aceaş formă ca şi scripea. Pentru a cântă
scârţii, se udă coardele sau *«strunele»,* cum se numesc şi la

42. *Sfârâeacul. Sfârâeacul se face iarna şi cere un ma
a-l putea sfârşi.

Se iea o nucă **gogită "(gogă),* cu miez ori fără miez (*
noasă) şi i se fac trei găuri: două în vârf şi la coadă\ş
unei *corji. Găurile se fac cu o *sucală înroşită în foc,
o *andreâ i se scoate miezul. Nuca trebue să fie **vărat*

noasă pe dinăuntrul cojii) şi cât se poate de mare şi rotundă. Cele două găuri faţă în faţă sunt mai mari.

Se ciopleşte un beţişor de corn ori altfel de lemn mai tare, cu o parte mai subţire, dar *curmată de partea mai groasă şi ascuţit la capătul gros. Capătul gros trebue să fie mai mare ca borta nucii. Beţişorul acesta se chiamă *osâeac sau *lemnuş. In capătul gros se înfige un capăt de ştulete de popuşoiu cu grăunţe. Partea subţire se însamnă cu un şănţuleţ, acolo unde vine în dreptul celei de a treia găuri în coasta nucii. De acest şănţuleţ se leagă un fir de aţă mlădioasă dar tare şi lungă cam de un metru. Aceasta se face când lemnuşul este afară. Se bagă apoi capătul aţei prin gaura dela fundul nucii şi se scoate prin cea lăturaşă; se bagă în gogă osâeacul. Se leagă capătul aţei cu un *câluş, un beţişor ca să nu scape capătul de aţă în nucă. Se "învălătuceşte (se strânge) aţa în jurul osâeacului toată. Trăgând de căluş, aţa, pentru a se desvălătuci, suceşte şi desuceşte lemnuşul, ştiuletele îşi face vânt şi cu această viteză va învălătuci aţa pe fusul osâeacului. Sţiuletele sfârâe, iar goga răsună.

Ca pază, nu trebue să lăsăm aţa, în intrare şi ieşire, să se atingă de marginile găurii, căci se roade şi se rupe şi aţa odată scăpată înăuntru cu greu iese afară, iar pe de altă parte nu lasă nici lemnuşul să iasă afară.

43. ***Sfârâeac de bumb.** (bunghiu). Se face din bumbi mărişori de os sau de metal, fiind mai grei. Ei trebue să aibă două sau patru găuri. Prin două găuri se bagă un fir de aţă şi se îndoaie la un capăt. Firul de aţă trebue să fie cel puţin de doi coţi. Bumbul se dă la mijloc, apoi cu amândouă se apucă de aţa întinsă. începe a se învârti bumbul într'o direcţie, până ce aţa dublată s'a răsucit de o parte şi de alta a bumbului. Se trage de capetele aţei în lături. Bumbul se va învârti în sens contrar cu mare repeziciune, învârtind din nou aţa care se lasă mai slăbuţă. Tragerea în lături măreşte iuţeala desvârtirii bumbului şi prin urmare face ca aţa să se sucească din nou. Bumbul sfârâe.

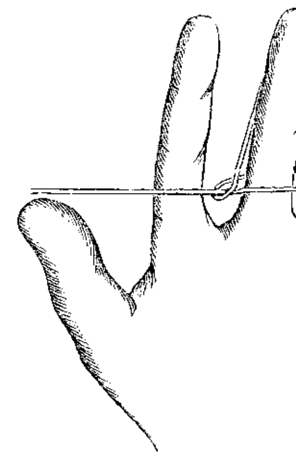
44. ***Stnme.** Prin strune se înţeleg corzile de vioară sau ce fel de gumi-elastic pe cari le căpătă copiii dela lăutar mai de mult dela cărticelele de foiţe de tutun. Acum su aceste strune copiii se leagă la brăţări, îşi fac inele sau şi apoi atingându-le cu degetul le fac să cânte (vibreze).
In gură le întind între dinţi şi le fac să tremure lovinc

45. ***Telefon** (tilifon). Se face dintr'o aţă lungă care ar noduri cari stau prinse în câte o gaură din fundul unei c de vacs. Un copil vorbeşte la un capac, altul ascultă la celă joacă, în Ţepu, n'a venit decât odată cu aşezarea liniilor

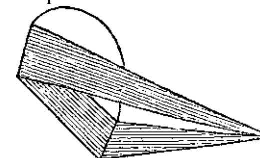
46. ***Titireziil.** Titirezul cred că-i răspândit pretutinden cu seamă sub numele de **sfârlează.* Copiii de pe la noi partea de jos a unui fus, pe care o subţiează unde-i răte făcute şi dinadins şi cari se cumpără de pe la iarmaroace. copiii cântă:

Sfâr, sfâr, sfârâeac,
Cu minteanul de şâeac,
Şi pe soare şi pe ploaie
Cu căciula dintr'o oaie;

şi apoi iarăş dela cap.
De învârtit se învârteşte răsucindu-l între două degete zut prin unele locuri din Muntenia, învălătucindu-se p care, trăgându-se cu mâna, iar cu cealaltă ţiind titirezul, acesta capătă o iuţeală foarte mare.

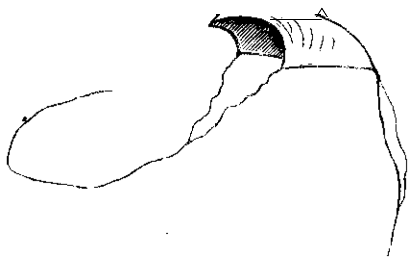
Băieţii râd cu sgomot şi chibzuesc apoi asupra urmei pe care a lăsat-o titirezul pe vatra plină cu puţină cenuşă ori pe masă, după ce s'a pus făina în mămăligă şi a rămas numai un strat subţirel de praf.

Alţii fac titirez din gologani, izbindu-i cu degetul.

47. "**Trăsură.** Se face pe câmp din foi de ţipirig tânăr care creşte pe lângă izvoare şi locuri umede. Se iea o foaie şi se trece cu un capăt printre degetul arătător şi cel mijlociu, iar- cu celălalt printre cel inelar şi cel mic. Al doilea fir se pune în palmă dealungul încheieturii degetelor, apoi peste dânsa se resfrâng capetele primului fir; se pune al treilea fir lângă al doilea şi mai către vârful degetelor şi peste el se răsfrâng capetele firului al doilea, şi aşâ mai departe până am ajuns aproape de vârful degetelor. La fine se trec ultimele două capete şi toate cotoarele se leagă la un loc. Astfel avem chipul unui coş de trăsură (poclit), pe care copiii îl botează mai scurt: *trăsură.*

48. *$bâriiâîtoare. O sbârnâitoare se face dintr o scândurice de o palmă de lungă, de două-trei degete de lată şi subţire. Se leagă la un capăt c'o aţă şi se învârteşte împrejur. Ea sbârnâe şi tonul ei e cu atât mai ridicat, cu cât se învârte mai repede.

49. *Smeu. Smee pe la noi nu se fac. Rar de tot vezi copii cu câte o hârtie legată cu aţă din două colţuri. Acesta e numit *smeu Hurcaleţ.* El are o coadă mică de cârpă.

VI. **Diverse.**

1. **De-a *dăsaga.** Se pun doi băieţi în brânci cu corpul ridicat şi în sens invers (cap la cur), făcând astefel un pod. Peste ei se pune al treilea cu faţa în sus şi peste acesta unul cu faţa în jos. Al treilea şi al patrulea bagă fiecare capul între picioarele celuilalt, iar manile le împreunează. După aceasta al treilea se scoală în picioare de pe podeţ şi astfel el e cu spatele la podeţ şi în faţa lui— alipit de dânsul şi cu capul în jos— stă al patrulea. Apoi se întoarce cu faţa spre podeţ şi se întinde ; ei se găsesc acum într'o poziţie identică ca cea de odinioară, numai că trei şi patru şi-au schimbat situaţiunile şi unde stăteau cu picioarele stau cu capul.

2. ***Morişeă.** Fac numai doi băieţi: se pun jos, aproape, cu genunchii ridicaţi. Unul ridică genunchii şi picioarele strânse şi se lasă pe spinare, curbată ca o obadă de roată. In vremea aceasta, celălalt îl loveşte peste şezută. Apoi se lasă al doilea şi aşâ mai departe. *Morişcă* se chiamă din pricina mişcării.

3. "**Morişcă** 'n vânt. Doi băieţi voinici s'apucă de glezna mânii strâns şi dreptunghiul format de braţe şi de pept îl pun în capul altuia pe nevă-

zute. O pereche de braţe vin cam în dreptul ţâţelor, cea
şale; apasă cu perechea din piept spre spate şi cu cea dir
astfel aduc pe al treilea orizontal, vertical apoi şi în urmă
rele pe pământ. Acest al treilea nu putea pică în cap din
învârtirii.

4. **De-a "poarca.** Se joacă cel puţin zece inşi. O bortă în
ciula se chiamă *"gaşcă, "coteţ, "coteneaţă, "târg* sau *"iarmaroc.*
de unul, îşi fac nişte găşti mai mititele, în cerc, adecă în
lui. Fiecare băiat stă cu băţul în gaşca lui, pe când unul,
mână, încetul cu încetul, *"scroafa—o* minge mare—, ca «s
(«hâideaaaa la coteţ!») ori la târg, spre a o vinde.

Ajungând aproape de «"rohatcă», aproape de cercul găş
să nu-şi mai deslipească ochii dela scroafă şi tot cu «hai-hai
cu câte puţin, că doar-doar a vedeâ-o trecută prin rohatcă
lovi-o cu băţul se pune în primejdie să-şi lase o clipă gaş
cel ce aduce scroafa să-1 înlocuească, punându-şi băţul lui
Mânând-o, o îndeamnă să meargă, cu fel de fel de vorbe,

— Cui îi trebue o scroafă grasă,
Scroafă grasa,
Bărdanoasă;
Pătăcioasă ?

şi când unul, pe furiş, îi trage una şi cu a "popii două, *
năcaz. El trebue să fugă din nou după dânsa şi tot aşâ s
când cu mari *peri să zicem că scoate şi el pe unul.

— Mai du-te şi tu de o adă, că eu m'am săturat.

Se întâmplă însă că, cu mare greutate, porcarul a putut
I în târg, în gaşcă. Atunci toţi ceilalţi copii stau la locul l
burile. Porcarul, după ce a dat direcţia la dreapta sau la

— Schimbaţi una; la care comandă toţi îşi schimbă g
a vecinului respectiv din dreapta sau din stânga. Porcar
puie el băţul într'o gaşcă, înainte de a fi ocupată, şi c
care trebuia s'o ocupe e scos şi trebue să fugă să apuce
dacă a mai găsi-o, ori să fugă după dânsa, căci în trud
vreun om rău se prea poate s'o fi scos din târg afară, c
toasă. Prea adesea fuge după minge tot vechiul porcar.

Dacă n'a putut scoate pe nimeni, dar nici scroafa n'a f
afară, el strigă mai departe :

— Schimbaţi două!...
— Schimbaţi trei!...
— Schimbaţi patru !... până când se întâmplă : ori..., o

5. **Vorbire cu „*cana".** Se cunoaşte modul de a vorbi a doi inşi «*păsăreşte», ca să nu-i priceapă un al treilea. El constă în a intercala între silabele cuvintelor, sau între literile lui, pe : *pa-pe-pi-po-pu.*

— *Ce-pe,* ma-pa-i-jpi, *îa-pa-ci-pi*? (ce mai faci?)

— *Bipi-ni-pi.* (bini).

Probabil că mai de mult se vorbiâ tot păsăreşte într'un fel şi cu ***cana,*** despre care a rămas numai o vorbă pe care o rosteşte al treilea luător în râs, când are cui:

— Cana grâu, cana săcară,
Cana ştii vorba de-asară;
Cana ştii, cana pricepi,
- Dacă ştii la ce mă'ntrebi?

6. *Lene. *Lene,* se chiamă muşchiul braţului. Copiii dau cu tăişul palmei peste lenea altora, când braţul este întins. De acest fel de durere, celui lovit îi vine să plângă şi să râdă, adecă «râde *mânzeşte», râde cu plâns în două.

7. ***Gura *clanţ.** Unii copii pândesc pe alţii când aceştia stau cu gura căscată, şi izbindu-i cu podul palmei, gura face: clanţ. Cel ce a dat adaugă:
— Ai prins-o? (adică : măi tu, care clănţăneşti ca un câne, ai prins musca?).

8. **Gâdilatul.** Mamele îşi drăgostesc copiii în tot chipul şi mult ţin ele ca să-i vadă râzând. Pentru aceasta, printre alte mijloace, îi şi «gâdilă» sau îi «gâdileşte» la coaste sau îi scutură la pântece strigându-le :

— Măi, frumosule, măi!; logofătul mamei, logofăt ; are mama un flăcău, etc.

Copiii mari se vor gâdili şi ei unul pe altul, îşi vor face «gâdilatul» sau **gâdiliciul.* Prind pe unul mai slab şi-1 freacă, până-1 văd că nu mai poate. Unii se laudă că lor nu le pasă de gâdilat. Despre aceştia, cari cu adevărat nu se gâdilă, crede lumea că nu vor fi "iubareţi de femei.

Când gâdilesc, copiii zic repetând:

Gâd, gâd, gâdilici
Gâdilici,
Tot pe-aici...

9. ***Gâcire cu "degetele.** Copiii dela şcoală, spre a gâci dacă vor fi ascultaţi sau nu — dar şi în alte împrejurări — strâng pumnurile cu degetele arătătoare întinse. învârtesc degetele unul după altul şi caută să le izbească cap în cap, apoi zic *afirmativ:* profesorul *are* să-i asculte ; am să ştiu lecţia; *am* să-mi găsesc călămara. Dacă degetele nu se lovesc *buric în buric, ceace au gândit ei *nu* se va întâmpla.

10. **"Gâcire cu "briceagul sau cu *eondeiul.** Se lasă să pice jos, briceagul cu vârful, condeiul cu peniţa în jos, şi dacă se "înfing în pământ sau în scândură, atunci se va îndeplini, zic ei, cutare lucru.

11. ***Soacra.** Copiii de mici ştiu şi ei ce-î aceea o soacr
apucă pe altul de nas şi-1 întreabă :
* — Măi, cum o chiamă pe soacră-ta?
Şi nu-i dă drumul, până când cel apucat de nas nu spu
din pricina *fornăelei lui, "iscă râsul tuturor.

12. **Vorbire cu "nasul strâns.** Vorbirea cu nasul strâns
singur, sau cu forţa, fiind apucat de altul.«~=,

13. **Vorbirea cu un "băţ între dinţi.** Se consideră că
copil iea un beţişor de 3—5 cm. şi punându-1 între dinţi ca
alţii râd.

14. **"Strâmbări.** Copiii, în sfezile lor, caută *să se fac*
unul altuia, să se descrie unul pe altul, ca ceva urît). P
nevoie să-i spuie din graiu "urîţenia lui, ci acesta se strân
seşte cât mai mult, pentru a face pe potrivnic să-şi vadă c
cea mai uşoară se face *burzuluindu-ţi buzele, adecă ră
apucând cu două degete şi întinzând de colţurile gurii
în acelaş timp ochii, scoţând limba, turtind nasul, etc.

15. **Chemarea *morţii prin limbă.** Copiii întredeschid
de cerul gurii şi, inspirând, o deslipesc. Atunci se aude
care o numesc : chemarea morţii la ei ; de aceea mamel

16. **Scuipatul printre *dinţi.** Scuipatul printre dinţi
doi incisivi ai fălcii de sus. Aceasta o fac copiii ca să se î
sau ca să imite pe un fumător.

17. **Suflarea nasului fără *degete.** Suflarea nasului făr
rată ca o voinicie, mai ales când copiii nu se murdăre
îşi suflă nasul numai cu un deget, dar fiecare nare pe r

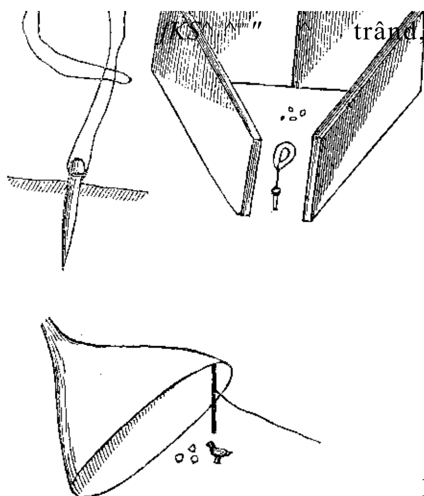
18. **Răcnetul in urechea altuia fără veste.** Se întâm
copii şi dă în totdeauna loc la sfezi şi la bătăi.

19. **Prinderea şi jocul cu apăsările.** Copiilor le plac p
joace cu ele, să le mănânce sau să le facă altceva.

Ca să le ucidă (*ucigă) sau să le ameţească, le lovesc
Pentru a reuşi, svârl în *storul de păsări (stol); ca să le
ţează diferite mijloace după felul pasării:

a) *Vrăbiile* sunt urmărite pentru ouăle lor, pentru pu
caş la gură» şi pentru carnea lor. Copii le prind noapte
streşina de paie sau de stuf, unde-şi fac cuibarul Se ma
Laţul-se face din păr luat din coada sau coama calulu

Capetele se leagă pe un băţ, care-se bate în pământ la gura unei căsuţe făcute din cărămizi. înăuntrul cărămizilor se pun *fărmături sau sământă de cânepă. Vrabia sau altă pasăre in-' trând, vâră capul în laţ şi căutând să ajungă la mâncare împinge ; laţul se strânge în gât, iar copilul care pândeşte sare de alături şi o prinde.

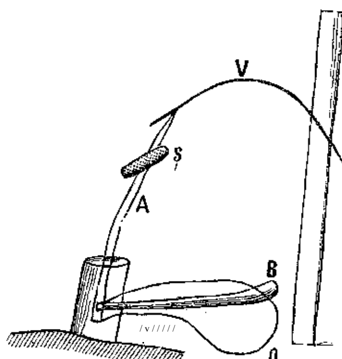

Cu *batca (un fel de coşarcă împletită) se prinde astfel: Peste *nadă (mâncarea care [înnădeşte păsările) se pune batca cu gura în jos, cu o margine răzămată pe un beţişor. De băţ e legat un fir de aţă. Când pasărea vine şi intră dedesubt, copilul trage de aţă, băţul pică şi peste pasăre pică şi batca. Copilul vine, scoate şumuiogul de paie din fundul bătcii şi prinde pasărea cu mâna.

b) *Ciorile* se prind în necazul stricăciunii lor pe care o fac paielor, fânului, coşurilor cu popuşoi, etc. După ce sunt ucise, sunt puse în vârf de prăjini spre a speria şi pe altele. Ele se prind cu ajutorul laţelor de păr făcute din mai multe fire. Aceste laţuri, multe la un loc, se leagă de coşul cu popuşoi, de pildă, şi printre ele se pun fărmături. Ciorile ciupindu-le şi încâlcându-le cu picioarele, se prind în ele.

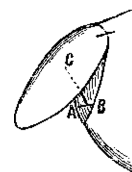
Se mai prind şi cu căpcani de prins şoareci, fiind astfel apucate de picioare sau de plisc.

Mai este încă alt mijloc. într'un gard G. se înfige o varga V, care se îndoaie forţat. De varga se leagă o aţă A, şi de dânsa un ştiulete de popuşoiu Ş. Sub ştiulete este bătut un ţăruş în pământ. Prin el trece aţa şi face un ochiu mai larg O. Varga va căuta să tragă ochiul afară, însă nu poate din pricina unui băţ pus uşor în gaura din ţăruş. Cioara venind la popuşoiu, nu-l poate ciupi decât dacă sar sui pe băţul B. Dacă se sue, băţul cade şi cioara pică cu piciorul în ochiul O, care fiind tras de varga, ţine cioara prinsă,

c) Sticleţii (stigleţii) se prind cu o prinzătoare făcută dintr un bostan, deoarece le plac sământele. Se taie bostanului un capac care se prinde de

bostan cu aţă. înăuntru sunt sământele. In gura bostan
ţişor AB. De el se sprijină altul C, care ţine *clapa
sticletele (sticletul) şi se pune pe băţul AB, acesta cade repede, cade beţişorul C şi *clapa astupă gura bostanului. Copilul aleargă şi-şi prinde prada.

Prin Tecuciu am văzut colivii-prinzătoare, bazate tot pe acest meşteşug, numai că clapa e silită să astupe deschiderea printr'un arc de sârmă.

d) *Prepeliţele* îşi fac cuibarele prin pâni (cereale), pri
multe le apucă secerişul cu puii mici sau cu ouăle «*r
prind, slujindu-se de dragostea cea mare a prepeliţilor
Peste cuibar pun un apolog de orz, ovăz, etc, lăsând
intre la el. Sara vin apoi cu un suman şi-l svârl peste

Alte păsări se prind prin cuibarele lor, precum ciocă
fac prin *corobane ca şi pupăzele.

20. *Trântele. Trântele sunt considerate în de obşte m
de voinicie decât de meşteşug. In poveşti, de multe ori
bate între, smei şi voinici, Feţi-frumoşi.

— In paloşe să ne tăiem, ori la trânte să ne încercă
— Ba'n trântă dreaptă, că-i de Dumnezeu lăsată, răs

Vine, de pildă, vorba între copii că cutare-i voinic,
voinic Cela nu se lasă şi se ieau la trântă. De obiceiu
trei ori, acela *rămâne. Dacă amândoi voinicii cad de
trântit *cocoşeşte* şi amândoi sunt deopotrivă de tari.

Sunt mai multe feluri de a se luă la trânte:

a) Se apucă cruciş de după gât şi pe subsioara.

b) Unul apucă mijlocul altuia, iar celălalt îl apucă de
că se socoteşte doborît cel ce-i apucat de mijloc, totu
în apucarea de gât.

c) Se apucă de braţe numai, şi întreaga caznă a trân
cituri.

d) Apucându-se numai de o mână, ca la jocul brâulu

De obiceiu nu se încap la trântă *şârăclâcuri, adică
vărată e atunci când poţi să-l ridici în sus şi să-l pui
nunchind tu să-l dai şi pe celalt peste cap.

Aceste trânte slujesc şi la vreme de nevoie, la bătăi
nevoie să te sui cu genunchii pe pieptul cuiva».

21. **Exercițiii de ^gimnastică.** Unul, «mai *căimăcan» decât alții, strigă:
— Măi, ziceți cu toți:. *sare.*
— Sare.
— '*Atu-i mama cui nu sare. Copiii cum stăteau cu toții jos, ca să nu rămână suduiți (înjurați), trebue să sară în sus.
— Măi, ziceți cu toții, *poaeă.*
— Poacă.
— Atu-i mama cui nu joacă. Copiii se prefac că joacă.
— Măi, ziceți: *poloboc.*
— Poloboc.
— 'Atu-i mama cui a sta pe loc.
— Măi, ziceți: *păduche.*
— Păduche.
— Atu-i mama cui nu stuche (stupeşte, scuipă), etc.

22. **Scoaterea *paingânilor** (paiajenilor). Paingânii se scot din găurile lor cu ajutorul unei ațe, la al cărei capăt se află un *gogoloşel (bobită) de ceară. Paingânul, ca să se apere, dă cu picioarele de ceară şi astfel se prinde.

23. ***€riirlanii.** Gurlanii de câmp se scot astfel: Copiii, când dau de-o gaură, încep să care apă într'însa, pe când alții pândesc pe la celelalte găuri (borte) de prin prejur, căci ele **răsuflă* (conduc) cu altele, de sigur, şi gurlanul va ieşi pe acolo, **murat,* ud de apă. De aici expresia: murat ca un gurlan, adecă ud până la piele.

24. **Privire pe dos.** In fața satului Țepu e un deal: Piscul Româniței, de unde satul se vede în întregime. Copiii se suie primăvara şi vara pe dânsul şi privesc, iar alții se culcă cu fața'n sus şi cu capul la vale, privind apoi peste cap satul, discutând diferite lucruri cari le văd şi le par ciudate.

25. **Haine groase.** Când un copil vede pe altul cu haine nouă, se dă frumuşel pe lângă dânsul şi i le laudă, că-s frumoase, că poate-s scumpe, că-1 vor ținea mult, şi când îi vine bine, îl pişcă bine zicând :
— Mă! da 'şi matiriia (materia, stofa) e groasă ! Iaca, asta n'o credeam.

26. ***Căciula.** Căciula nouă şi mai ales căciula când se poartă pe o vreme nepotrivită, dă prilej de diferite glume între ei. Unul, bazându-se pe puterea lui, iea căciula din capul altuia, o apucă de fund şi o izbeşte de pământ zicând:
— Ia să vedem: mâni e sărbătoare ori ba? Căciula bufnind, tot el adaugă:
— Ia auzi: ci-că-i sărbătoare.

27. Când un copil vine într'o grămadă, fără a fi băgat în samă de unul, se duce la* acela şi pe la spate îl apucă cu palmele peste ochi, n@dându-i drumul, până ce cel strâns nu-1 gâceşte cine este.

„. CÂNTECE DE LUARE * * ALTELE.

I. Către oameni.

1. Către babe

"Colindeț,
Colindeț,
Leagă baba de coteț
Şi-o bate c'un făcăleț.

%—<*Bâtâ
Bâtă,
Kelăută,

3.—Bâta
Bâtă,
C.ru-ti cântă
Ca un fluier de cucuta.

Dănilă Căzacu,
Călare pe dracu.

5. **Unui Chiriac:**

Chiriece,
Vara-ti trece ;
Iarna vine,
Dracu'n tine.

6. **Unui Constantin:**

Constantine (Costantine)
Dracu'n tine.

7. **UnuiDionesă** (Dionisie):

Dionesâ
Dionesă,
Baba ta se b.să.

8. **Către fete.** Când la un joc o fetița face f.Htă face **'nazuri** şi ple... toporul de oțe... în cor în urma ei:

Uiuiu picior de rac
Septe fete pe-un colac ;
Si colacul de mohor,
Şepte fete pe-un topor;

Sepe fete ^Z...
Si pure lu-i mața...
beso copii mici...
Şepte fete pe-un...

Şi viţelu-i fără mama,
Şepte fete pe-o cârlană;
Şi cârlana-i fără *miţe (lâna),
Şepte fete pe-o căpiţă (grămadă de fân, mică) ;
Şi căpiţa îi cam lată,
Şepte fete pe-o poiată;
Şi poiata-i fără vârf,
Şepte fete pe-un *sovârf;
Şi sovârfu-i fără floare,
Şepte fete pe-o cicoare;
Şi cicoarea s'a plecat,
Şepte fete s'o 'necat,
Păcat că nu s'a 'ntâmplat
Şi tu să te fi 'necat.

In *Albina,* revistă de popularizare, An. VIII, No. 41—42, 30 — 17 Iulie 1905, d-l N. R.-Niger publică o tradiţie cântată, despre care d-sa zice că-i «auzită dela bătrâna doamnă Profira Dabija, în etate de peste 70 de ani (acum decedată), pe care o ţinea minte de copilă, pe când erâ în Basarabia, unde s'a fost născut. Probabil că poezia asta a fost alcătuită de popor, când cele şapte Puteri au luat Ţerile române subt protecţia lor, după 1856».

Această credinţă pare puţin probabilă, deoarece : 1) Poporul nostru nu are azi (vorbesc despre *popor)* şi n'a avut nici odată ştiinţă despre legăturile terii noastre cu alte teri în aşâ împrejurări puţin pipăite. 2) Nu putea să facă un cântec, când ţara se bucură de protecţia zinelor miloase ; asta nu-i o vrednicie. 3) Atari evenimente trec încet la popor, se împrăştie cu încetul. Fiindcă tradiţia română cu cântecul de mai sus se găseşte tot aşâ şi'n creierii munţilor Sucevei, mai lesne-i de crezut că pe motivul popular s'a înjghebat de către vreun cărturar cântecul de mai la vale, destul de reuşit în calapodul cântecelor populare :

Şapte Zâne.

Şi erâ precum sunt ele,
Şepte zâne, şepte stele;
Şi stelele fără nori,
Şepte zâne, şepte flori;
Şi florile înfloriau,
Şepte zâne se rotiau;
Şi rotind pe-un brâu de vânt,
Se lăsară pe pământ.

Pe pământ erâ mohor,
Şepte zâne la izvor;
Şi izvorul erâ lin,
Şepte zâne şed pe-un spin ;
Şi spinul nu avea floare,
Şepte zâne pe-o cicoare ;
Şi cicoarea n'aveâ vârf,
Şepte fete pe-un sovârf;
Şi sovârful singurel,
Şepte zâne dela el,
Câte şepte îşi iau cale
Şi s'aşează pe o vale.

In vale erâ un teiu,
Şepte zâne văd un smeu ;
Şi smeul nu avea mamă,
Şepte fete pe-o năframă ;
Năframa erâ de aur,
Şepte zâne pe-un balaur,
Un balaur cu dungi multe,
Şepte zâne văd un munte;
Şi muntele varsă pară,
Şepte zâne văd o ţară,
Ţară cu chip de fecioară ; „
Şepte zâne la ea sboară,

Şi sburând cu flori în mâni,
Şepte zâne-s la Români.

Şi Românii se adună,
Şepte zâne să le spună,
— Voi de-ţi asculta de noi,
Noi vom rămânea cu voi.
Şi Românii ascultau,
Şepte zâne rămâneau,
Şi erau Românii mari,
Şepte zâne-i făceau ta

Iar apoi de vină plini,
Ascultară de străini.
Şi străinii i-a 'nşelat,
Şepte zâne au sburat
Au sburat cu flori în
Şi lăsară pe Români.

9. Către fetele *zbrehude, cari se tot bagă între băieţi şi nu

Soarele-i la prânz,
Fetele-s cu mânz ;
Soarele-i de-ameaza,
Fetele nechează ;
Soarele-i la toacă,
Fetele se joacă.

10. **Unui Gavrilâ:**

Gavrilă Ursu,
Dă-i în cr cu fusu.

11. **Unui <Gheorghe:**

Gheorghe, Gheorghe, Gheorghieş
Duce mâţele la *Eş (Iaşi) ;
Şi le-adapă
Şi le 'nţapă
Şi le mănâncă cu

12. **Unui Ilie:**

Ilie
Palie,
Gaură pustie,
Ceapă degerată,
Gură căscata (gu

13. **Unui Ion:**

Măi Ioane,
*Bazaoane (?)
Hai cu te tea
La ciocane^?)
Ţine mâţa
De odgon;
*Târt în gura
Lui Ion.

14.—Măi Ioane
Hoţomane,
Fură puiul cucului,
Suie 'n vârful nucul
Mănâncă b.şina Tur

15. **Unui Isac:**

Isac,
lsac,
Adă un ac,
In c..r să ţi-1 bag.

'6. **Către Jidani:**

Măi Jidane,,
Barbă mare;
Măi Jidane, '
°''n barba ta

Face dracu] bidinea-
Bidinea
De văruit,
Barba ta'de sgâlţâit.

• La moara ou două pietre
Merge d racul pe pielc
Cu J. dau"l de ureche.

18. **Unui Neculaiu;**

Neculaiu
*Bulaiu,
Samănă mălaiu

I' pe deal ^ pe vale
?< nu mai răsare,

sa", în Joc de ceJe don* ,
doua versuri din urmă se zice:

Pe valea gândacului,
fuştiu în c.rul dracului.

19, 06 face ^« - toată săptămâna

Luni,
Popa 'n tuni (pl. dela tun)
Marţi,
Popa la Galaţi;
Miercuri,
Popa 'n cercuri;
Joi, .
Popa la oi;
Vineri,
Popa 'n tineri (pl. dela tânăr);
Sâmbătă,
Popa se îmbată;
Duminecă,
La biserică se mânecă
Şi vine acasă când se 'ntunecă.

20. **Către un Tîo«**

5&i Tygye r ' ^ copii strigă:

Măi Ţigane râpănos
Pune şaua pe cocos,
≫) Pleacă noaptea la bors-

Pune şaua pe găină.
Pleacă noaptea la făină.

21 -—Măi Ţigane
Mă-ta moare.

(Şi tot ei)___r a«' „s
... ară 'ăt-o 'n *bot*
... cat mălaiul tot

22 când

fonică puiule (puiule)
Hacană broşticuleâ !

23.—Ţiganul când se însoară,
Macină c.cat de cioară.

24. Când după Sântă-Măria cea mică mai sunt copii
alţii îi întâmpină cu cântecul :

Fudulie,
Fudulie,
A trecut Sântă-Mărie,
De-acum se c.că cânii în pălărie.

25. Către unul care trece cu un sac de paie dela ar

Măi ce ai în sac ?
(tot el): Un gânsac.

26. Când văd copiii pe unul în (cu) pielea goală, fie
Sâmbăta când mama-i scaldă ori numai îi lă, cei îmbr
tând de mai multe ori :

Piele goală,
Bagă 'n oală.

27. Copiii zic *naş* ori nânaş (naşă, nânaşă) celui ce
«luat din *păr» şi copiilor lor ; Intre ei îşi zic dar : n
intră în vorbă, spun şi alţii le răspund :

— Fine,
Fine
*Boţofîne,
Mai ţii iapa dela mine ?

— O ţiiu.
—Ce-a fătat?
— Un c.cat.

28. **Unui şcolar** (şcoleriu):

Măi *buchi *glagole,
Borş cu fasole,
Mămăligă goală!

29. **Celor cu opinci:**

Ardelean dela Suciava
. Cu.opinci de. scroafă neagră.

30. De cei cărora le *înfierează mustaţa* râd copii cât
şi respunzându-şi:
Măi, da' frumoase mustăţi are cutare.
— Eu m'ascund în ele, zice altul.
— Bine, dar ce? eu nu vin şi te prind?.

Eu nu mă c.c şi mo- > i
Eu nu mă piş şi spăl ? î

31. **Către un ştirb:**

Şnba *baba-clanţa
Roade coteneaţa (şi se repetă).

32. Când un copil trece sfiicios pe drum, alţii îl întâmpină cu :

Un' te duci ?
— La Tecuci.
— Ce să faci ?
— Cozonaci.
— Cui sa dai ?
Lui Mihai.
— Unde şezi ?
— Peste drum.
— Cum te cheamă?
— Nu ştiu cum.

33.— Măi, băiete deia Eşi
Fără poale la cămeşi,
Cum te chiamă ?
— Soarbe zamă,
înghite găluşcă,
Ţine c.rul puşcă.

34. Când unul stă cu basmaua la gât, pentru frig, doi îşi zic :
•— De ce moare iepurele?
— De vânt.
— Să mă c. c în gura celui cu basma la gât.

Iar cel cu basmaua, dacă se pricepe şi ştie, zice repede ca să nu i se iea vorba dela gât:

— Bate puşcă
C..că-te şi muşca.

35. Când un copil e *descălţat (*desculţ) la un picior, fie că ceilalţi i-au ascuns ciobota sau imineul, fie că-i bolnav, etc, i se cântă:

Iesă dracul dintr'o bortă
C'un papuc şi c'o ciobota.

36. Când moare cineva, apoi auzi pe copii:

*Daulichi,
*Mischi,
*Dachi,
Că muriră moş-Iordache.

Daulichi,
Mischi,
Da,
A murit, dracul să-1 iea.

37 Când băieţii se sfădesc, unul strigă către altul:

Măi băiete,
Castravete,
Şede mă-ta la părete
Şi mănânc' un castravete
Nemurat,
Nesărat,
Ca un câne spânzurat.

38. Când e vorba de un mort care sa spânzurat sau s'a
cine ştie cine şi a murit de mult, când unul scoate vorbă
şi vede pe alţii mirându-se, zice:

Dumnezeu să-1 ierte,
Cu fasole fierte,
Cu bob opărit,
Bine-mi pare ca murit.

39 - Cucurigu-gagu,
A murit moşneagu;
S'a suit pe-o bute
Şi*ᵃ spus vorbe multe.

40. Când un copil pleacă dintr'o ceată, ceilalţi îi cântă :

Drum bun ca bumbacul,
Undei ajunge să-ţi ru
Drum bun ca ulciorul,
Unde-i ajunge să-ţi spargi capul ;
Drum bun ca untul,
Unde-i ajunge să-ţi ru
Să trăeşti
Pân' la Crăeşti
Şi-acolo să 'ncremeneşti.

41. La întreceri din fugă, cel care rămâne în urmă e f
aceea se mângâe pe sine şi pe cei slăbuţi ca şi dânsul, c

Cine-i nainte,
(E) C'un c.cat în dinte;
Cine-i înapoi,
(E) C'o turmă de oi,

sau : Cine-i înainte
Mănâncă ccatul lui M
Cine-i în urmă,
E plin de sârmă.

42. Celor cu căciulă ruptă :

\
Căciulă ruptă,
Măligă prăjită (mămăligă).

43. Celor cu căciulă ţuguiată:

Căciulă ţuguetă,
B..şină spărietă.

44. Când unul laudă pe altul şi-i zice :
— Halal de tine, halal, auzi şi pe altul:

*Halal,
•Palal,
Barbă de Ţigan.

II. Către vietăţi, lucruri, diverse.

1.- **Cântecul -aridului.** Un **ariciu,** îndată ce se ved«
înăuntru ghemuindu-se spre a se putea apăra cu £pn
tul produs prin lovirea a două fiare scoate capul, **chiar**

Ariciu,
Ariciu,
*Bogorici,
Jntră'n ţară,
£e te'nsoară,

9' Sfiiţa luiNăgară,
Lu cercei,
De ghiocei,
c'un ^en de zece lei.

2. Când cântă cucul, băieţii zic şi ei «cucu», iar alţii le răspund:

— Mânca-mi-ei *mucu!

3. **Cântecul *gălgăriţei** Pe câmp, pe la cules de vie, băieţii prind gărgăriţa (*călugăriţa, mai rar) şi o pun pe mână. Aceasta după ce se orientează, caută să se sue în vârful degetelor şi să sboare într'o parte. Băieţii şi fetele o plimbă de colo până colo, întorcând vârful degetelor ^a~j în jos, şi-i cântă:

Galgăriţă
*Mălgăriţă,
încotro ăi sburâ,
Intr'acolo m'oiu însura
(Intr'acolo m'oiu mărita).

4. **Cântecul melcului.** Cu toate că pe la noi cuvântul de ***melc*** nu se cunoaşte, ci numai acel de ****culbec*** sau ***culbeciu,*** băieţii îi cântă pe acest nume ca să scoată coarnele:

Melc,
Melc,
*CorîoJbelc;
Joate coarne boiereşti
& te du la Dunăreşti;

I' J° du Ja Dunăre,
apă tulbure
I; °*"ănc* buştean
te fa cât un buştean

Cuvântul *buştean* **i**ară „„

5.—^ "Culbeciu,
CulJbeciu
Scoate coarnebo·ereş
f' te du la mare
j?' ea apă tare;
te du la baltă,

Şi bea apă caldă;
Şi te du la munte
Şi bea apă limpede;
Şi mănâncă leuştean
Şi te fă cât un buştean;
Şi mănâncă pătrunjel,
Scoate coarne de viţel.

6 Când P^PMeBc câte ceva băietf -
^ palmei şi zic:

— Scoate drace ce-ai furat
Că te duc la spânzurat;

apoi lovesc cu muchea palmei în scuipat şi se uită î
cel mare, într'acolo pleacă de caută ce s'a pierdut.

7. **Cântecul către *luna nouă.** Seara când mamele îş
răsărit luna nouă (s'a ivit) pe clina de apus a cerului,
pe prispă şi cântă:

Lună nouă,
Lună nouă,
Dă-ne nouă
Pungi cu bani,
Moarte'n duşmani,

sau: Lună nouă,
Lună nouă,
Sănătos m'ai
Sănătos să mă

8. **Istoria *degetelor şi a *iepurelui.** Părinţii îşi înves
du-i şi gâdilându-i; pe cei mai mari jucându-se cu ei,
cuvinte şi istorii. O istorioară e şi aceasta: Copilul ţine
ori mama cu stânga îl apucă de gleznă, iar cu cealalt
cul palmei pentru care copilul râde. Spuitorul zice:

— Ici stă iepurele (gâdilindu-i podul palmei),
— Ista îl stârneşte (apucă şi-i *sgâlţie frumuşel deg
— Ista îl goneşte (idem, arătătorul),
— Ista îl prinde (idem mijlociul),
— Ista îl mănâncă (inelarul),
— Ista (cel mic) plânge şi zice:

— Daţi-mi şi mie o bucăţică.
— Ba ţi-oiu da un c.căţel,
Că n'ai păscut oile
Pe valea cu florile.

9. **Ca să scoată apa din *ureche,** care le intră, când
Dumineciie şi sărbătorile şi câte odată şi în zilele de
pii să se scalde şi când găsesc o mare vitejie ca să s
şi să meargă aşâ sprijiniţi în mâni şi cu picioarele afa
se încălzeşte şi *hurducăe urît, copii cântă:

*Auriş,
*Păcuriş,
Scoate apa din ureche,
Că ţi-oiu da o pâra (para) veche.

Ei sar în sus şi stau cu palmele la urechi.

10. Când unul numără şi greşeşte, altul îl întrerupe
— Ce, măi, nu ştii să numeri? zi aşâ:

Unul, eu, şi doi cu mine
Sava, trei, patru, Vasile.

11. Ca să treacă ploaia, copiii cântă:

Treci ploaie trecătoare,
Că te-ajunge soarele,
Şi-ţi taie picioarele.
Cu un maiu,
Cu un paiu,
Du căciula lui Mihaiu (Mieaiu),
Plină cu coji de malaiu,
Aruncă la cai;

Caii nechează,
Cânii aleargă.
Ieşi mamă cu **druga* (ştiulete de popuşoi)
Să mulgem pe murga (vaca) ;
Murga cufurită,
Ploaia risipită.

(Com. Goeşti, jud. Dolj).

12. **Istoria fetei.** Când conilul mama o* tata îl iea în braţe, şi drăgâlindu-1 îl apucă si i T PUCa ŞW tremură rând: barba, buza, nasul, etc, zicând:

Barbă, *bârbără ;
(Barbă, bărbie);
Gură, *gângură ;
(Gură, pustie);
Nas,
*Bazanâs;
(Nas,
Călăraş);
Ochi,
*Bazaochi;
Mustaţă,
Cărăgâţa;
Sprincene,
Coţofene;
Frunte *tăvăluc
Hâţ de părul *ţuţuluc
(Şi-1 trage uşor de păr).

13. **Istoria celor zece numere.** (se cântă):

Hai să zic s& ge facă dQuă Dou& ^
" UOUa)) » * 4..^l rn • • v 7
trei. Trei picioare
La căldare,
Două ţâţe fata are.
trei » » » patru. Patru roate carul are,
Trei picioare
La căldare,
Doua... . etc.
patru » cinci. Cinci degete la o mână,
Fatru roate, etc.
cinci » şase. Şase boi la plug se mână,
Cinci, etc.
şase » şapte. Şapte zile'n săptămână,
Şase boi, etc.
şapte » opt. Opt picioare
Racul are,
Şapte zile, etc.
opt » nouă. Nouă luni femeia ţine,
Opt picioare, etc.

Hai să zicem nouă să se facă zece. Zece bani bănuţul ar
Nouă luni. . . . .
Două ţâţe fata are.

Ca variantă, există un cântec bachic care se cântă mai în î

Hai să zicem una,
Să se facă două;
Două ţâţe fata are
Vin se toarnă prin pahare;
Să bem vin,
Să vorbim, Refren.
Să ne veselim,
Floare de măslin
Şi de rosmarin,
Hai să zicem două,
Să se facă trei,
Trei picioare
La căldare
Două ţâţe fata are... (refrenul).
(Auzit dela#camaradul meu Alex. Stătescu, Şc. milit. de Inf.

14. **La scăldat.** După ce copiii sau scăldat, ies să se îmbr
îmbrăcaţi ori cari se îmbracă mai repede svârl cu ţărnă s
pieile goale ale celor ce vin mai târziu, silindu-i astfel să
apă. De aceea ţin ca să se îmbrace cu toţii de odată. Ei s

^

Nu te îmbrăca,
*Şarpe, pană nu m'oiu îmbrăca eu:
Nu te încinge,
Şarpe, până nu m'oiu încinge şi eu.

15. **Cântecul polobocului.**

Poloboace,
Poloboace,
Ia, întoarce-ţi vrana'n coace,
Sa ne punem vreo
Pan'la mântuirea
Aleluiea!

16. Când cade vreun dinte copiilor mici, aceştia îl svâ
când :

Cioară,
Cioară,
Na-ţi un dinte de os
Şi-mi dă altul mai frumos;
Na-ţi un dinte gău
Şi-mi dă altul mai
Na-ţi un dinte de
Şi-mi dă altul de

17. Când ninge copii cântă:

Ninge,
Ninge,
Popa 'ntinge,
Preoteasa plânge;

Ninge,
Ninge,
Popa 'ntinge,
Preoteasa
Tine casa.

18 Copiii * * j

Stupitul pe mine
Bubele pe tine;

şi repetă de mai multe ori.

19. #*Tatăl nostru" ţigănesc:

Tatule,
Răstatule,
*Candacliule,
De *amur,
De-a *cibur,

*De amar,
De *rapandoc
•Hala,
•Tetea
Poc (Puf).

Se întrebuinţează şi ca sorţ.

20. Când un copil plânge, alţii îi cântă de mai multe ori:

Trei plăcinte 'ntr'o tavă,
Mi-i că-i plânge şi-i mânca ;
Trei plăcinte 'ntr'un ulcior,
Mi-i' că-i plânge, măi fecior !

21. Sughiţind unul, e semn de veselie şi chef. Copilul care sughiţă e *hiritisit de altul sau de alţii:

Chef şi veselie
In deal la Mişelie ;
Sănătate
Pela Golătate.

Braţe 'ncrucişate,
De lindini săpate',
Pe păduchi mâncate.

22. Când unul părăseşte jocul zice:
— Nu mă mai joc ; mă duc acasă.
— Să-1 mănânci pe al lui Tănasă, îi urează ceilalţi.

23. Mă duc (acasă,, se subînţelege).
— Cum ? aşâ de tânăr ? ! (adecă : mori ?)

24. *Tatăl nostru:

Tatăl nostru
In podul vostru;
Când mergea,
Hodorogiâ ;
Când stă,

Scârţâia ;
Fura mere,
Fura pere,
Se da jos fără izmene.

25. Când copiii se ceartă, unul zice celuilalt în ură:

Măta'n vatră,
Tat-to 'n şatră
*Alde frate-to (toţi băieţii) în covată.

c.

I. JOCURI DE CUVINTE, SPIRITE, FORMULE DE PĂ

1. — Măi, ce bei tu?
— Oiu bea ce-i bea şi tu.
— Bei ce-oiu «be sâ» io ? (ce-oiu bea şi eu) ?

2. — Măi, un *găzăriu (cel ce umblă prin sate cu polob păcură) vrea să intre în sat cu doi boi la căruţă, da' el vrea ca intrat cu doi cai. Ce aveau boii mai mult decât nişte c
— Coarnele.
— Coarnele le-a uns cu său,
Şi le-a băgat în c.rul fău.

3. — Măi, du-te tu în tindă ori afară şi şezi cum ăi vrea năuntru am să gâcesc şi am să-ţi spun.
Celălalt copil se duce şi pune, de pildă, o mână lă gură întreabă:
-^Ei, cum şed?
— Ca un câne, îi răspunde celălalt.

4. — întreabă unul (acesta de cele mai multe ori îndemn a-l vedea păcălit) pe altul :
— Măi, de unde eşti tu.
— Sunt dela *Tulumbuci (tu-l îmbuci); viu dela *Caearo şi mă duc spre *Chişetbei (pişat bei).

5. — Când doi se ceartă şi unul dă cu palma 'n celălalt, alt îi zice :
— Măi, nu da cu mâna goală 'ntrînsul că mi-i prieten.

6. — Copiii au o deosebită plăcere de a răspunde şi ei cului, cu toate că se crede că-i păcat să îngâni o pasăre st Cu-cu ! cu-cu ! cu-cu !, iar alţii le răspund: — Mânca-m'e care-i 'tare ruşinos.

7. — Când unul face prost pe altul, acesta îi răspunde:

Prostul mănâncă bucatele
Şi *hâtrul *c.catele.

La masă, când se isprăveşte mâncarea din strachină ori mămăliga, strigă la cei ce-s mai pe aproape de fundul cu mămăligă sau de oala cu udătură:

— Var şi cărămidă, var şi cărămidă, că n'au meşterii ce lucra.

9. — Când istorisesc copiii câte ceva, şi din întâmplare zic :

— Alei, uitam cutare lucru, şi încep să se gândească, alţii îi îndeamnă să spună mai repede.

— Haide, nene, spune-ne odată.

— - Cum să vă spun ? iacă, îmi stă pe limbă...

— Iţi stă pe limbă? Ptiu ! dă-1 repede afară să nu se scârnăveacsă acolo.

10. — La masă, copiii sunt poftiţi, de către cei pe cari îi cunosc, cu:
— Poftim la masă; ei răspund :
— Poftiţi de ospătaţi cu pace,
Că şi nouă ne place ; sau:
— Mireasa
Vede masa ; ori:
— Nici masa nare gard,
Nici gura lăcat. Şi dacă mănâncă, adaugă la sculare :
— Bodaproste cui ne-a dat
De-am mâncat
Păn' ne-am suturat; sau :
— Bodaproste cui mi-a dat,
De sufletul cui a mâncat (să fie).

11. — Se jură copiii cu două înţelesuri.
— Să-mi sară ochii *cu cari* mă vezi, sau :
-— Să-mi sară ochii mei — (lor, *lor* pronunţat încet).
Iar celălalt adaogă :
— Apoi jurământ de-aista ! !...

Mă jur pe crucea căruţei
Să-mi sae (sară) ochii mâţei...

tot una face!

12. — Pe câmp, copiii vrând să prindă caii, îşi ieau căciula şi se duc spre ei spre a da a înţelege cailor că au grăunţe în ea. Alţii adaugă văzând aceasta:

— Vezi, calul e ca un domn; până nu-ţi iei căciula din cap înaintea lui, nu stă. Aceleaşi vorbe se spun şi când văd pe alţii că se apără cu căciula de câni.

13. — Când se 'ntâmplă de trec prin sat mocani cu oile şi cu un măgar în frunte, ori Ţigani cu măgari, copiii cari-s pe drum se înşeală aşâ: Unul zice:

— Măi, ce ai tu pe căciulă (pălărie) ! Omidă, gândac? ! C

din cap, iar cel dela început adaugă arătând spre măgar :
— Da de unde-1 cunoşti, de i-ai făcut aşâ de frumoasă

14. — Copiii se *poroclesc (poreclesc) astfel:

Gură căscată,
Limbă lăsată,
Ochii sticliţi,
Dinţii rânjiţi.

15. — Se desbracă la priveghiuri flăcăii astfel: Unul

nu ştie.
— Măi, eu mă prind că te desbrac pe tine de antereu
şi tu să stai îmbrăcat,
— Hai că nu m'ei putea; celalt:
— Ba da, ce?, crezi că numai pe tine te-am desbrăcat

să vedem.
— Ei, cum?
— Du-te 'n tindă şi bagă numai mâna cu mâneca pr
cestalalt lasă uşa întredeschisă numai atât cât încape m
apucă de mânecă, o trage, o trage şi când e destul de
cată în sus, îi toarnă pe mânecă o oală cu apă rece c
şi se opreşte în sân. Cel de afară, numai dacă nu vrea,
cu apa 'n sân cum poate să stea?
— Copiii urează celor ce au straie nouă:
Să n'apuci să le rupi, şi cu altele să te înoeşti (adec

17. — Când un copil apără pe altul de câni, zice căt
— Fă de lături, jabă, şi lasă-1 că nu-i Ţigan (adecă: c

e Ţigan, de sânge nu este).

18. — Copiii spun că vorbesc ţigăneşte când zic :
So caveâ, so cardeâ şo şa nea grăn cardeâ.
(Soc avea, soc ardea şi o şea neagră înc'ardeâ).

19. — Cearta copiilor mici se termină cu «strâmbatul»
ochii, scoate limba, etc, ca să arate celuilalt că aşâ es
(nu cel care strâmbă) ştie, spune :
—~ Măi!, da rău te-a apucat î Şi când te-apucă mul
Iar primul răspunde, iarăş dacă ştie :
— Trei zile,
Pâri te-apueă şi pe tine.

Copiii mici în certuri nu se bat nici odată, ci cel mult îşi strigă unul altuia:

— Strâmbule, strâmbule:

— Vedeâ-te-aş ca pe Strâmbu Jidanu (un Jidan urît care a fost prin 1880 prin Ţepu).

— Să dea Dumnezeu, să rămâi aşâ, să te văd aşâ !

— Lasă, lasă, am să te spun la mama.

— Inhâ ! Am să te spun la mama, să te bată tata !

Se mai poroclesc : «chiorule, chiorule,* zbanghiule, ha, ha» şi bat în pumni. Dacă-s la depărtare mare, se bat cu palma peste şezută şi strigă «ca fetele» «mânca-m-ei c.catul», ori: «las că te-oiu* găbăşi eu când te-oiu prinde pe la noi»; ori «ăi trece tu pe uliţa noastră», «când oiu trece pela voi, am să vă sparg o fereastră».

Răsbunarea îndată e* sburătuirea cu bolovani şi pietre, cari de altfel nu ajung nici până la jumătatea distanţei. De suduit, se vor învăţa mai târziu, când se vor face mai «*avani», ori mai «*drăcoşi».

20. — **Blăstăniul la oî.** De ordinar, când turma cu oi intră în sat, copiii îi iesă înainte ca să-şi aleagă oile lor. Mocănaşul cel tânăr strigă : «ales oaie, ales, ales», dar oile nepricepând, alţi băieţi de sama mocănaşului îl ieau la *vale zicându-i:

— Ales oaie, ales, ales,
Dare-ar Dumnezeu să dea :
Pân' la luna,
Să nu mai râmâe una
Pan' la anul,
Să moară şi mocanul.

21. Când cocoşul cântă, copiii îl îngână.

Cucurigu gagu,
C'a murit moş-Negu,
Pe-o scândură lată,
Cu buza umflată ; '

alţii schimbă ultimul vers într'altul pornografic.

22. — Când un copil are ceva, şi alţii îi cer iar el nu vrea să le dea, ceilalţi se trudesc să-i şterpelească fără voie : de pildă, să-i dea peste mână ca să-i cadă bunătatea jos, el zice :

— Ţaaa... !

Nu te înălţa, adică : nu te *'ntinde că te rupi.

23. — ***Păsăreşte.** In Negrileşti, sat spre răsărit de Ţepu. pe valea Bârladului, băieţii au născocit o nouă *păsărească* care constă în a rupe cuvântul în grupuri de litere, cari să aibă o singură sau două vocale, iar înaintea lor să pue grupuleţul : *ver.*

— *Verci vermai verîaverci* ? (Ce mai faci ?)

— *Verghi verni* (ghini, bine).

24. — Băieţii, ca să se înhăiteze la joc, se caută unu

— Măi Gheorghe, mergi ori nu mergi, că mă duc.

răspunde poate :

— Ci măi, da mai stăi, plecare-ai, că de abia venişi, c

25. — **Păcăleala cu numerele.** Cu numerele băieţii se

— Măi, zi unu. Să zic că altul îi face pe gust:

— Unul.

— Să-1 mănânci cât pumnul.

— Zi două.

— Două: — Să săruţi baba de pe ouă.

— Trei; — Să mănânci c.catul lui Andrei.

— Patru ; — Să-mi mănânci c.catul...

— Cinci; — Să-1 mănânci pe brânci.

— Şase; — Să-1 săruţi pe unde se b.să.

— Şapte ; — Să-1 mănânci repede.

— Opt; — Să-1 mănânci răscopt.

— Nouă ; — Să-1 mănânci în două.

— Zece; — Să-1 mănânci rece.

26. — Când e vorba de un lucru puţin de crezut,

— Pun prinsoare. *

— Cai nas mare, adaugă alt copil.

27. — Mi-e frig.

— Intră în c.rul lui Covrig (de frig, omul se *co

28. — Mi-e cald.

— Intră în c.rul lui Cudalb (nume de bou).

29. - HMăi, se laudă unul, eu am făcut cutare şi

— Nu credz.

— Intră 'n c.r şi vedz, îl încredinţează cel dintâi

30. Unul întreabă pe altul la ^repezeală:

— Câne-ai venit? (când ai venit?)

— Câni te-am găsit (când te-am găsit); ori

— C'ne-ai venit (Bine-ai venit).

— C'ni te-am găsit (Bine te-am găsit).

31. Câad se găsesc la fântână, la adăpat vitele :

— Ce mai faci?, ai venit cu boule la apă?

32. Când copiii se sfădesc :

— Las' că te-a face el tata, (adică: te va face o

— Ce să mă mai faci, măi! Nu m'a făcut mam

Mâncâ-m-ei c.catul
Invălit în patru
Şi unul c'o hârtie
Iar pe deasupra o mie.

34. — Mi-e frig al dracului !
— Nici pe mine nu mă frige !

35. — O vorbă: Geanta *prepegianta *digina *cociata.

36. — *Ela bre *batlazere *ulasen *diibah *mămai, zic copii, ci-că pe bulgăreşte; când li-e foame.

37 — La sfadă :
— Ce te tot legi de mine ?
— — Eşti nebun, măi?! cu ce mă vezi legat de tine?

38 — Când un «bătrânsios», un băiat mai bătrân, întâlneşte o ceată de copii mai mici, îi întreabă:
— Măi băieţi, cu toţii sunteţi dintr'un sat?
— Toţi.
— Toţi să mâncaţi câte un c.cat. Dacă-i răspund c'un *nu,* atunci i-au închis *gura.

39 — La sfezi :
— Mai bine te făcea mă-ta un mânz
Şi te mânca lupul la un prânz.
— Mai bine mă făcea mama mort.
Şi mă mâneai tu copt.

40 — De ce mai prostit? (înşelat, pâcâlit).
— Prost te-a făcut mă-ta, nu eu.

41 — Prost eşti tu.
— Ba tu.
— Mă, îmi zici tu mie *tu?!* Da ce, eu-s de o samă cu tine?
— Spui minciuni. Eu întotdeauna ţi-am zis ţie : matale.

42 — Unul cântă în ciuda altuia :
— Eu ca eu, măi, dar tu !:

Dela gura pan la nas,
Septe stânjâni făr'un pas ;
Dela nas şi pân la gură,
Şepte stânjeni şi-o prăjina.

43 — Copiii mai mari adesea nu dau pace celor ma
de asta bietele suflete tot ameninţă şi ei cu mânierea
nerea la părinţi, dar ţi-ai găsit; cine să-i asculte şi să
eşte şi numai îi auzi:
— *Şădzi* măi!...
— Ci, şăsă (şase), ba ţi-oiu da eu şi şepte, opt.

44 — La *"vedre,* Sâmbătă sara sau în ajunul nunţii,
ca ori cine intră să zică *bună dimineaţa* şi apoi să tre
cu câte un păhărel de rachiu, auzi pe câte unul:
— Bună dimineaţa şi-un rachiu !

45 — Unde nu-i primesc pe copii cu colindul, sau
dă nimic, copiii zic :

Unde şede putineiul,
Să cânte cristeiul;
Unde şede masa,
La anul să tragem cu coasa.

46 — Ce-i?
— Ciotce.

47 — Ce-i ?
— Cegă. «

48 — Ce-i ?
— Ceapă.

49 — Mâ !...
— Mai *mâxâna (adică acestuia ii pare rău că celăla
nu pe nume).

50 – Tu
— Mai *tuxâna (idem). Aceste două din urmă sunt i

51 — Cine ţi-a pus?
Tu.
— Da ce mă ? am mâncat borş amândoi dintr'o stra
tu?! (adică: suntem de o samă?); sau :
— Da ce măi? am păscut porcii amândoi ?

52 — Păcătosule î, prostule!
— Măi, bagă de samă,
Qe-i în oala cu zamâ (adecă: cumpăneşte-ţi vorbele).

53 — Câtu-i ceasul ?
— Cât o ceapă! sau;

— Cât a fost şi ieri pe vremea asta.

54 — De unde vii?

— Dincoace: dar tu unde te duci?
— încolo.

55 — (încet)___
— Hâ?
— Inhâ.

56 — De unde eşti?
— Din satul cu oameni.
— A cui eşti ?
— A mamei şi-a tatei.
— Unde şedeţi?
— Acasă.

57 —Măi, bagă de samă, c'acuma te învăţ eu minte!
— Taci bre! că doar nai fi tu'*Cotea Spătarul
Ori Toader Rotarul (un biet om din Ţepu).

58 — Ce-i?

— Cincu (proprietar din jud. Tecuciu).

59 – Hâ?

— *Hâncu.

60 Când un copil din casă, umblând repede, calcă mâţa pe coadă, mâţa ţipă, iar altul are grijă să strige :

— Coada! (adecă : să i mănânci coada).

Acelaş lucru se întâmplă când unul aude pe altui blăstămând sau înjurând o vită sau pe cineva.

61. Când un copil caută şi nu poate să-şi aducă aminte de ceva, gângăneşte sau ââe.

— ââ.... cum dracu de nu-mi aduc aminte..., că îmi stă pe limbă.

— Nu-ţi aduci aminte? Zi-i pe nume să ţi-1 spun eu, acopere al doilea.

62. Unul zice :

— Măi, după fiecare vorbă (frază) a mea, tu să zici : «şi eu pe tine».
— Zic.
— Hai: Mă duseiu la vânat.

— Şi eu pe tine (ceilalţi copiii râd că acesta s'a dus la vânat călare pe cel dintâiu.

— Şi-am văzut doi iepuri.
— Şi eu pe tine,

— Amândoi se lingeau unul pe altul sub coadă.

— Şi eu pe ...

63 — Măi Ioane, măi ! (repede).

— Ce-i mă!

— Caută-ţi de treabă, că nu-i nimic (încet şi rar).

64 —• Măi Ione ! Ioane măi... măi *Ureche (surdule !)

— Ce-i măi ?

— Auzi cum unul strigă «la ureche» :

Nu-ţi iei şi tu o pereche?

65 Amenințare :

Când ţi-oiu da o palmă,
Zici c.rului mamă ;
Când ţi-oiu da un pumn,
Zici c.rului drum.

66. Ţi-e foame, măi?
— Mi-e foame, nici nu mai pot.
— Ti!... Bea apă şi taci.

67 Copiii fiind mai mulţi la un loc, ca să se facă de râs

— Tu să zici: «şi eu», când eu oiu povesti, că-i frumos

nativ repede:

— Am fost la pădure ... — Şi eu.
— Şi am tăiat un lemn .. . — Şi eu.
— Şi am făcut o teică... — Şi eu.
— Şi am turnat *zoi într'însa... — Şi eu.
— Şi au mâncat porcii... Şi eu.
— *Hâidea de-aicea, porcule,... şi toţi cei de faţă râd.

II. întrebări, probleme.

1. — Unul întreabă şi altul răspunde :

— Măi, cei mai mare : oul ori găina ?

— Găina.

— Cum atunci? Dacă găina e. mai mare, de ce poate

ou şi apoi după trei săptămâni să iasă?

Dacă cu alt prilej i se răspunde că oul e mai mare. rubul se poate lesne întoarce :

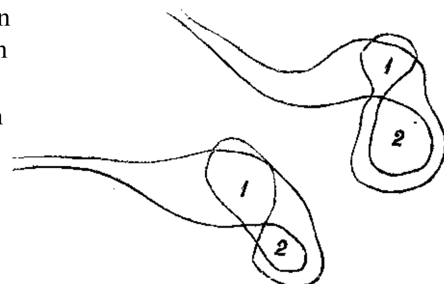
— Atunci, dacă oul e mai mare decât găina, cum d facă un ou?

2. — Ce zice mâţa ?

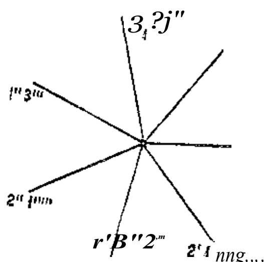
— Mâţa zice: niam, n'am.

dau. — Aşâ, o vezi? Ci-că nare... Dar eu am? Nici eu n'am de unde să-i

3. — Cu o bată sau cu o aţă dacă facem figura alăturată, câştigăm dacă punem degetul în *ochiul 1, şi pierdem dacă-1 punem în ochiul 2. Unul, trage de capetele aţei. In cealaltă figură pierdem ori unde am pune, fie în ochiul 1, fie în 2.

4. — Ai o stea cu şapte coarne. Pleci dela un corn şi numeri 1, 2, 3, iar pe al 3-a îl însemni. Pleci mai departe în acelas sen» în——* *v^i iiicu departe în acelaş sens, în sens invers sau pe sărite, dar numărarea se cere s'o faci la coarne una după alta; 1 se zice la un corn neînsemnat mai dinainte, 2 poţi zice la ori şi care, iar cu 3 să ajungi la un corn neînsemnat. La urmă trebue să rămână un corn neînsemnat.

Răspuns: Cornul la care ai numărat 1, trebue să-1 tai cu 3 dela numărătoarea următoare.

5. — Peste o apă stau trei flăcăi, iar pe celălalt mal 3 fete. Flăcăii trec la fete, şi apoi vor să treacă pe celălalt mal cu toţii. Pentru trecut am o luntre în care nu încap de cât doi inşi şi, fireşte, trecând doi, unul trebue s'o aducă înnapoi. Flăcăii însă au gust ca nici odată pe un mal sau pe altul să nu se găsească un flăcău fără fată, adică: ori fiecare flăcău cu o fată, ori unul cu mai multe. Cât stă în luntre, e altceva. Cum vor trece?

Răspuns: Se duce o fată şi un flăcău, şi luntrea înapoi e adusă de o fată: —0—; se duc doi flăcăi şi se întoarce unul: ——1——; se duc două fete şi vin înnapoi un flăcău şi o fată: ——1-0—; se duc două fete şi vine un flăcău: ——j——; se duc doi flăcăi şi vine unul: •——1——; se duc doi flăcăi:

+ / ++00 ; ++ / 000 ; 0 + ; 000 ; 000+ ; 000+++

Se joacă şi pe la târg cu cărţile de joc: «dimozela şi cavalerul», «popii şi preotesele», etc. De altfel cu bobi albi şi bobi negri sau hârtii colorate.

Măi, zice unul, iea-ţi un număr în gând şi eu am să ţi

6

ii răspunde:

— Mi-am luat. (6).

— Iţi mai dă tat-to pe **atâta,** ştii cât face?

— Ştiu (6+6=12).

— Iţi mai dau eu zece, ştii cât face?

— Ştiu (12+10-22).

— Iţi fură hoţii pe jumătate, ştii cu câte ai rămas?

Dă înnapoi lui tată-tău ceeace ţi-a dat: cu cât ai

— Ştiu: (11—6=5).

— Bine, dar ştiu şi eu cai mai rămas cu 5.

Acest număr nu-i decât jumătatea lui 10, numărul

Algebraiceşte, fie x numărul luat în gând, y număru

torul.

x+x-j-y x-j-x+y—2x y

Pe *y* îl cunoaşte şi astfel ştie şi jumătatea lui. Cei

7. —Copiii cari ştiu socoteli fac:

— Măi, scrie un număr, dar nu mi-l arăta mie.

— Mi-am scris (624).

— Acum scrie-l pe dos, scade cele două numere

urmă cifră a restului, iar eu am să-ţi gâcesc tot re

—I 426 L Cea din urmă este 8.

ᵛÎ98^

— Apoi ţi-a*dat 198. (Cifra sutelor + a unimilo

8. — Copiii cari ştiu socotelile (ar'metică):

— Măi, zice unul, tu ai să scrii două numere de

învâstate alte două. Avem să le adunăm şi are să

Apoi scriu:

I — 4603\ 9999
II - 5396J
I — 8172^ 9999
II — 1827J

9. — Măi Cheorghe, ştii tu că Neculaiu mi-i frate?
— Ştiu, dar unde l-ai găsit?
— Sub un pârlaz,
Mânca un câne breaz.

10. — Măi H., ştii tu ca R. mi-i frate.
— Ştiu, dar unde l-ai găsit?
— Sub o tufă de urzici,
Mânca o covată de limbrici
Eu ziceam: măi, nu mai mânca limbrici.
El: ba nu, mi-a zis mama că-s *chitici.

11. — Măi N, ştii tu că V. mi-i frate?
— Ştiu, dar de unde l-ai găsit?
— L-am găsit la pârău
Se c.câ în nasul tău.

12. — Un cocostârc întâlneşte un cârd de cocostârci şi le zice:
— Bună ziua o sută de cocostârci. Iar unul din cârd îi răspunde:
— Nu suntem o sută, ci dacă am mai ii pe atâţia şi încă unul şi cu tine la un loc, am fi tocmai 100.

x+x+1+1=100; 2x+2=100; 2(x+1)=100; x+1==50; x-49.

13. — Poţi tu să mănânci două ouă pe nemâncate?

Pot. Si într'o dimineaţă, cel ce a zis că poate să mănânce cele două ouă:
— Ei, pe unul l-ai mâncat pe nemâncate, căci nu mai mâncas&şi nimica naintea lui, dar pe al doilea nu, căci înaintea lui mâncaseşi un ou.

14. — Ştii tu care-i tatăl fiilor lui Zevedeiu?

15. Ştii tu în ce lună cade «Zece maiu»?

16. — Cine poate să iea de jos un gologan cu gura, cum oiu zice eu? Şi după ce-i spune, cel ce se crede voinic, se întoarce cu spatele la gologan sau inel se încovoaie de mijloc şi iea ce-i trebue.

17. **Fierberea oului în vârful casei.** — Măi, zice unul, cine ar putea găsi chipul cum aş fierbe eu un ou în vârful casei?

Ceilalţi tac şi se gândesc şi nu se pot lămuri. Ca să fiearbă oul în vârful casei, ar trebui cel puţin să dai foc acoperişului, altfel nu.

— Hai; gâciţi, ori ba? Nu. Atunci să vă spun eu. Ieau o căldare, pun var într'însa, pun oul, o suiu în vârful casei şi torn apă. Varul se va stânge şi oul se va coace.

18. **6 + 3 = 1.** Iau sase bete de chibrit şi le aşez astfel:

I I .1 I A

peste dânsele dispun pe celelalte trei, şi am:

U N A

III. ^Frământări **de** limbă.

Frământările sau ^întorsăturile de limbă, fiind mai mul greu de rostit repede, oferă tineretului două plăceri, după lor. Unele sunt greu de rostit, dar greşind rămâi cu greşea nici atâta !»); altele, căutând să le pronunţi repede, dai în toate că ele ca formă nu-s ruşinoase.

1. —Plopu-i plin de *plăghii, plodul plânge 'n plăghii
2. — Pune-l-ai pe ista, ie-1 pe ista (de trei ori) ; pune-l-ai,
3. — Pe casa lui *Glogovişteanu doisprezece pui de coc stârcioaice la un loc.
4. — Şapte sape late, ş'alte şapte sape late, şi'ncă ş'alt şi'ncă ş'alte şapte sape late, şi'ncă şi'ncă salte şapte sape
5. — Vine *stârcul dela baltă cu cinci *stârciogăţei, stâ stârciogăţel niţel (Bucureşti).
6. — Am un păr în piscopăreţel, face pere *piscopăre copari* cu piscopăreaia (Bucureşti).
7. Tiirdă *tăfălugă 'turbura *cutcuvă tigvă (Bucures
8. Vânturai vara mălaiu, vânturânga punga lungă.
9 — Umplui, umplui, umplui poalele popii de prune
10 — Napi (pron : nachi) îţi da prin gard.
11 — Fluture pe punte, fluture sub punte.
12 — Am un ou în pisc de mare.
13 — Au sosit aseară, alaltăseară, seară mari boieri, boi caii de coame, de coade ele cuele podului popii Oprii.
14 — Am un bou breaz *bârlobreaz din vacile *Bârlobre a zice bou breaz bârlobreaz din vacile Bârlobrezeanulu dizbrezi *brezătura boului breaz bârlobreaz din vacile

15 — Sula, 'ngrindă, sula 'n tindă.

16 — Apucar^pe o vale lungă, mă întâlnii c'o pilă în pungă; când pila în pungă, când punga în pilă.

17 — Titiridvă (titirivdă) tidva (tivdă); nu-i greu a zice titiridvă tidvă, da-i greu a distitiridvi, titîridvătura titiridvei tidvei.

18 — Am o scroafă cu nouă purcei: suri, *muri, sug cât)x>t, fug în tufă.

19 — Vânturai vara mălaiu, vânturângă pungă lungă, ghilighiciu cu pila'n pungă.

20 — Incunjură *Pura poiata, c-un mănunchiu de pur în mână. «*smâc Pura în poiată» (de trei ori).

21 — Trecui *ghistra 'nghistrănoaie şi într'însa, întinsei cu ghistra (de trei ori).

22 — *Bodaprostea cea de asară hai s'o disbodaprostim (se repetă). Bucureşti.

23 — De trei ori poponeţ (şi *priponeţ) pe capul culmii (se repetă).

24 — Au yenit peţitori a peţi fata popii Loniţă; legară caii de cuiele corzii podului popii.

25 -— Raţa *ragniţa *piscuparniţa cu cinci puişori negrişori, albişori, toţi cu raţa ragniţa piscuparniţa.

GLOSAR

Advocat s. p. **321.,**
afumat adj. **1 —** tare (desprebătaie), p **284,** **2. —** beat.
alai **1** p. **317. 2. —** Se zice: ce mai **am-**bala prin oraş ? (Ce mai este nou, de una şi alta ?).
albăstriţă s. Floare sălbatecă, p. **338.**
alde? p. **369;** sinon. cu franţuzescul *Ies;* (Les Corneilles), alde Ion; vino l'alde noi.
alergător s. p. **295.**
amur? Amor (dragoste); pron.: pop. amur. p. **368.**
anca? **1. —** p. **315. | 2. —** Nume de. femeie (Ana, Anica.)
andrea s. = undreâ p. **347.**
apă s. **1.**—*apă din coardă,* joc. A. III. **1.** p. **318. I** *2--pe sub apă, joo.A.IY.* **1.** p. **325.]** *3.—scoaterea apei din urechi,B.11$,* | **4.**— apă goala=nimica toată. | **5. —** toţi şe scaldă^ntr'o apă = toţi de o potrivă. | **6. —** mi-o veni şi mie apa la moară. | **7.** - nu-i în t^ate apele=nu-i în toate minţile. | **8.**—apă vie şi apă moartă (în poveşti). | **9. —** apă tare (acid azotic). | **10.**—repede ca apa la deal. | **11. —** ştie lecţia *ca pe apă.* j **12.**—a scăpat căciula pe apă (a scăpat prilejul). | **13. —** spui de pe apa Sâmbetei.
arc s. *arc şi săgeată,* juc. A. V. **1**. p. **334.**
ard v. p. **285,** bat pe cineva, lovesc.
ardeleanca s., joc cu lăutari, p. **289.**
ardeleneasca s., joc cu lăutari, p. **289.**
aricius. 1.— cântecul ariciului, B. II. **1.** p. **363. | 2.**—se zice celui zgrebulit de frig.
armaş s. p. **287, 301**; vezi *bătăuş,*
arnăuţeasca s., joc cu lăutari.
'atu-haş = hătu-l-aş = ... l-aş. p.
ascuns s. **1.** *de-a ascuusul,* joc, A
p **274. | 2.**—ce crezi, camă joc de-a ascunsul? (glumesc?).
auriş.? dela aur. p. **365.**
ăvâl? Să aibă legătură cu Abel, Av tele lui Cain?
avan adj. p. **278, 372, 306**—glumeţ pişicher;
avei? p. **315;** vezi *aval.* p. **315.**

B.

Babă s. **1.**—*de-a baba şi uncheşul,* I. **2** p. **274, 307. | 2. —** *de-a ba rama,* joc, A. I. **46,** p. **300.** | 3. - *baba-huţa,* A. IV. **2.** p. **325,** \ **4** hârca (în poveşti; se zice ca c babelor). | **5 —** un lemnuş ce sluj băgarea bârneţului în izmene. ştiulete de popuşoiu ramificat s la vârf, fără grăunţi sau cu grău şi necopţi. | **7. —** (bărbaţii tineri vestelor lor:) baba mea. | **8.**—zil bei. | **9.** lumea moare şi baba s tănă.
băiră. s. p. **335.** v. şi *baeră.*
băeră s. — o aţă împletită şi groas la un deget.
bala? p. **317. | 2.**—îmi curg balele. îi curg balele (de poftă). | **4.**—fia batece.
bălăceală s. — joacă în apă (nu înnoate, dar se bălăceşte şi el),
bălărie s. p. **277:** (întrebuinţat nu plural: *bălării),* buruiană înaltă,
bălăngăesc v. vezi *bălăngănesc.*
bălăngănesc v. (ca pildă:) trag c

neregulat. Vine dela balang-balang-balang!..., cum face clopotul.
balon s. jucărie A. V. 2. p. 335.
baraboiu s. baraboiul, joc cu lăutari, p. 289.
barbă s. : *L—dau barba.* p. 311. | 2. — *barbă-lată,* poreclă deasă. | 3. — mâncați, mâncați, dar din barba să nu dați.
barbară ? p. 366.
bărbos adj. 1.—se zice popilor şi dracilor | 2.—*bărbuță,* celor cu barbă, în Țepu este şi o familie poreclită aşâ. O femeie având mustăți şi barbă, bărbatul seu a căpătat porecla de: *bărbu.*
bărbier s : joc de copii. p. 317. *Barbiereală* (pron. pop.: bărgherează) are şi înțelesul de *bătaie, scărmăneală.*
bârdan s. p. 1.—278. partea cea mai umflată la oală, prin asămănare cu bârdanul(burta, bârta, pântecele) omului. Adj.: *bdrdănos* (In Țepu este o femeie poreclită:), *bârdănoaea.* Din aceaş familie : *burduhos.* Gâcitoarea fusului plin: dur în sus, dur în jos, vine sara burduhos; la sunet aduce şi *cuburduf{b.* de brânză, burduful din atâtea piei cu cari smeii cărau apă, în povesti). | 2. — *bârdan de popă.*
bârhae s. pl. : mațe, rnăruntae. Cutare om rău are să se trezească într'o zi cu bârhaele târâiş.
bârlobreaz? (în temă are pe: *breaz),* Bârlobrezeanu. p. 381.
barză s. pl.: berzi, berze. : 1. — *de-a barza* joc, A. I. 3. p. 274. J 2. — par'că eşti o barză (ca înnălțime, subțirime sau aducere de spate).
bărzăim s. vezi. *bondar.*
baschină s. : se cheamă *talia* dela târg când e făcută din *matirie* sau *cit* subțire, p. 342.
băț s. 1. — *învârtirea bățului,* joacă, A. IV* 4. p. 325. I 2. — *mergerea bățului în capete* joacă, A. IV. 3. p. 325. j 3. —-*cu bețele,* joacă, A. IV. 6. p. 325. { 4.—*jucării,* A. V. 4. p. 335. j 5. — *vorbire cu un băț în dinți* juc. A. VI. 13. | 6. — să-ți fie de băț (de bine). | 7. — fac un băț (la jocul de cărți, tabinetul) | 8. -— stă băț (în picioare). | 9.—îi pune bețe'n roate (îl zădărniceşte dela ceva). | 10.—ştie numai de băț (de bătaie, frică), adj.: *bățos,* (cânepă bățoasă) neflexibil, neînduplecat. | 11. — *cumpănirea verticală a unui băț,* joacă, A. IV. 5. p. 325. | 12. - p. 287.
bâtă s. 1. — se zice unei bunici, mătuşe şi ori cărei femei destul de bătrâne: bâta-Irina, *bâtica* — Sandă (dim.) p. 357. | 2.—ghioagă, (ştie numai de bâtă, toată ziua stă cu bâta'n mână).
bătălie s. 1. — *bătălie cu tunuri,* joc, A. III. 3. p. 318. | 2. - bătaie mare.
bătăuş s. 1. — p. 287, 314. | 2. — se zice şi mahalagiilor.
batcă s. 1. — = coş împletit, pentru prins paseri, p. 354. | 2.—un cuiu de fier, mare, bătut într'un țăruş de lemn, cu care împreună se bate în pământ; peste ele se pun coasa, sapa, spre a fi *bătute.*
batlazere? p. 374.
bătuta s. joc cu lăutari, p. 289.
bău interj. 1. — *cău-bău,* joacă, A. IV. 15. p 327. | 2. — taci mamă (zice ea copilului), că vine bau (lupul). ..: bâu-bâu-bâu...
bazaon? p. 359.
beldie s. făşie din coaja unui copac (teiu, ca exemplu), p. 335.
beligă s. p. 329, 235: făşie de coajă de teiu, ca exemplu. Vine dela verbul a *beli* = a jupui. ^
berbece s. (şi *berbec).* 1.— *de-a berbecii,* joc, A. IV. 7. p. 325 | 2. — se bat în cap ca berbecii (nu se înțeleg).
beşică s. *beşică din scuipat,* juc. A. IV, 8. p. 326.
beu, v. (beau) 1. — beu apă (rămân păcălit p. 287, 299 | 2. - beu vin. | 3. —beu tutun. | 4.—be-te-ar şerpii, să^te bee (blăstăm, bețivilor). | 5. — cheltuitor (a băut • toți banii)
biciu s. 1.—-jucării A. V. 5. p. 335 | 2. — biciul lui Dumnezeu (despre un om rău).
biciuşca s. (pron. pop.: biciutcă, ghiciutcă, *iuscă).* A IV. 42.
biletar, s. p. 287.

birlic, s. p. 287 : asul; la şcoală, profesorii ne amenințau cu birlicul, nota *unu.*
bivol, s. 1. — cum merge bivolul pe sârmă (tare) p. 284. | 2. unuia, gras şi greoiu. | 3. — când or sburâ bivolii (adecă nici odată). | 4. munceşte ca un bivol (mult, dar nu-i răsplătit, adesea). Pron. pop.: ghihol, ghi'ol; femeii: ghiholiță. De aici, poate, s'a format vorba *iloviță (vi* se pronunța ca g-hi), care arată o femeie înnaltă şi grasă.
bob, s. pl.: bobi," boabe : pop. pron.: bob, boghi; boghiu, boghi; 1. — p. 281: n'am făcut nici un bob de grâu (nici un grăunte). | 2. —frunze de bob. | 3.—mătuşa-Ioana mi-a dat în bobi (pe fundul ciurului, spre a gâci mai ales pagubele şi venirea cuiva). | 4. — patru zeci de franci, bobi numărați (tocmai).] 5. — de ce-mi numeri tu bobii mei ?) (ce te-amesteci în treaba mea?) i 6. —*boghiu* se zice *huhurezului.* | 7. — *boghean,* nume de bou şi poreclă oamenilor cu ochii mari.
bodaproste?.. p. 382; în alte părți: bogdaproste (scris într'un cuvânt ori nu).
boier, s. 1. p. 323. \ 2.— dace?, eşti boier (de nu faci treabă) ? | 3.—boier fără boierie (celor ce se țin mari, dar nu-s nimic) | 4. —mă rog : boier sau *boariu* (păzitor de boi)?
boghiță, s. 1. — boabă ; în rostiri se accentuează : boghiță. p. 314. | 2. — nu-s şoarece (cioarice) să mă îmbăt dintr'o bobită (boghiță, boghiță) de poamă. (Când şoarecele s'a fost îmbătat, a fost strigat, ci-că : unde-i mâța, să mă trântesc (bat) o leacă cu dânsa ?; dar când o văzu, se ascunse).
bogorana? p. 315.
bogorichi ?, se zice ariciului, p. 364.
bondănesc, v. vezi : *bondăresc.* Prin schimbarea lui *b,* s'a format, cred, vorba: *dondănesc,* spun vorbe încet, fără rost. Dondăneşte toată ziua; toată ziua *bondadonda.*
botineasca, s. joc cu lăutari, p. 289.
bondar (bondariu) s. Se zice, de obiceiu, ori cărei muşte mari care bâzâe. I se mai zice şi *bărzăim,* dacă înțeap
A. I. 5. p. 275.
bondăresc, v. p. 275, fac ca bondar
bărzăunul. Verbul a *bondăni* e
de sigur, din acesta, prin *rotac*
bonghim? p. 317.
bortonos, &ă).-=bortos, găunos, cu
p. 347.
bot, s. pl : boturi. 1. — gurii (luare î
am să te izbesc peste bot. p. 274
la unele animale partea ascuțită
pului, cu gura. Firmele : «la bo
lului». | 3.—coada unui deal=bot
lului. | 4. — te pun cu botul pe
o.-—botos, înseamnă: *a)* cu botu
b) supărat, *bosumflat*
botineasca, s. joc QU lăutari.
boz. s. pl.: boji, plantă, p. 331, 34
brăileanca, s. joc cu lăutari, p. 28
brânci, (în brânci), adv. p. 312, 3
325, 327; răzămat în palme şi p
cum merg copiii mici, cât nu po
picioare, *cât nu pot sta pop.* A m
buşi=c7e-a *buşite* (Muntenia, Olteni
babil că odată s'a zis şi *palmelo*
căci avem vorba *brânculiță* în e
decât (să mănânc) cu furculița, n
cu brânculiță. *A îmbrânci* pe cin
izbi cu manile ca să-1 dai jos.-
brânci. Brâncă, boală de porci
brănduşă, s. floare cu rădăcină b
i-o mănâncă copiii, p. 345.
braşovanca, s. joc cu lăutari, p.
brău, s. 1.—joc cu lăutari, p. 2
— *brâul ursaresc,* joc cu lăutari,
| 3. toată ziua se țin de brâ
tainele lor). | 3. — brâu de 'ncins
mijlocul trupului omenesc (cu
până la brâu).
brezătură. s. 1. — ținta albă din
vitelor? | .2 — Când peretele d
coşcoveşte, se rade şi se dă cu
băn ; aceste pete se cheamă *br*
ele se văruesc apoi.
briceag, s. 1. — *gâcire cu briceagul*
10. | 2. — la şcoala milit. de in
ziceam *briceag* carnetelor în c
marii noştri ne însemnau neorân

tot lor: *răboj,* (m'a însămnat, m'a *crestat* la briceag, la răboj).

bfoşteşte, adj.: chip de a înnotâ. p. 330. Este *izmă (mintă)* broştească sau *izma broaştei.*

buche, s. **1.** — literă, slovă. p. 361. | ***2.***— ştie şi el o leacă de *az-buche.* | 3. — cunoaşte şi *bache-az-baua.* | 4. — *az-bucoăvna.* j 5 —n'are buchi la mine (n'are trecere, n'are cuvânt, la mine).

bucium s. 1. — *cântare din bucium,* p. 340 j 2.— un bucium *(butuc)* de vie = tufa, dacă se poate zice, care iese dintr'o singură rădăcină, tot arbustul.

uf, interj. 1. — 2. — l-am văzut, buf la pământ (căzând).

bulaiu? 1. — p. 360. | 2. — prin jud. Tecuciu, poreclă şi nume de familie.

buleandră s. haină veche sau nu tocmai bună ca calitate, p. 330, 346.

bumb s. pl bumbi; pron. pop.: bunghiu, bunghi=nastur (e), nasturi; *în bunghi* (bumbi), joc. A. **I.** 6. p. 275. | verbul: *a (se) îmhunghea, a se desbunghea* = a inşi descheiâ nasturii. înţeles: «bumbul c.rului» = orificiul anal.

buric, s. 1. —vârful degetului, p. 352. | 2. — buricul pântecelui. | 3. — se înjură de buric. | 4.— buricul pământului (unui om mic).

bus s. p. 275. *l.— în buşi,* joc, A. I. 7. Singularul *bus* pare a însemna o petricică. Legătură. între *buşi* şi *a buşi* (a izbi, ceva de pământ, mai ales)?

buşi, (de-a buşilea) adv. p. 325.

buşoaica. s. p. 276. 1. — *de-a (să batem) buşoaica,* joc. A. I. 7. II. Numele îi este dat după pietricica în jurul căreia se învârteşte jocul.

butuc s. 1. — butuc (trunchiu mare de copac, tăiat). | 2. — butucul roţii de car, cotigă, etc. p. 346. | 3.- doarme butuc. | 4.—ca un butuc (prost, nesimţitor), leneş; gros, greoiu, despre persoane. | 5. — în butuci să te văd (în temniţă). \ 6. — un butuc de vie (arbust). | 7. — vorbesc cu butucii? | 8.—pun capul pe butuc, dacă nu voiu veni.

buză. s. pl. buze, buzi. 1.—buză la o oală = ceeace e răsfrânt la gura ei, marginea gurii, p. 278. | 2.—să nu te aud că scoţi o vorbă din buze.] 3. —Buza-Murgă (poveşti). | 4.—am rămas cu buzele umflate (păcălit, când dreptatea erâ a mea).— 5.—bat din buze=mă mir prosteşte, păcălit=bat în buză. | 6. — buza-briciu= cel flecar, căruia nu-i mai tace gura. j 7. | cântare din buză, p. 326. | 8.—fluierare din buză, p. 339.

c

C. c. v. exemplu unde pronumele reflexiv lipseşte, p. 276.

c. caroad-e? p. 369.

c. cota. s. feminizat, p. 369.

căciulă s. 1.—*glume cu căciula,* A. VI. 26. p. 356. | 2. — bună ziua căciulă, câ stăpân'fo n'are gură. | 3.— pune-ţi căciula înainte şi judecă (te gândeşte).S 4.— tulpanu'n cuiu şi căciula după uşă (femeia-i tare şi mare). | 5.—ţi-a ieşit părul prin căciulă, aşteptând. | 6.—tu eşti cu musca pe căciulă.

7. - 'ăt' o' n c. r, (pe) căciula mea;
iapă albă-mi trebuia?
mai bine una albă,
când oiu zice: *hi,* să meargă! (ce m'a silit pe mine să mă întind atâta)! | 8.—ai scăpat căciula pe apă, (ai scăpat prilejul). ! 9. — căciula Ţiganului, (care scăpând-o pe apă, şi neputând-o prinde, a lăsat-o să se ducă, de sufletul lui tată-şeu. | 10.—boierul le-a dat câte un franc de căciulă (om). | 11.—averea lui, toată e sub căciulă. Verb: *a se căciuli* în faţa cuiva.

căciular, s. dorobanţ, infanterist.

căimâcan&d). din: caimacam, =vesel.şiret, bun de gură. p. 256.

cal. s. 1. *de-a caii,* joc, p.,277. | ***2.—de-a calul,*** joc. A. I. 10. p. 278. 1 3.-p. 276. | 4.— p. 323. | 5. — pietricică cu anumit rol în jocul A. I. 7. I 6.—animalul. [7.— ntb-s eu calul de bătaie al nimănui/ (nu sufăr greul nimănui). | 8. — deabiâ am venit; să pornesc iar? da ce?, eu sunt cal de poştă? | **9.** — =*cal de hotar (nouă hotare) | 10.—să nu mă faci din cal măgar, (sa nu mă scoţi din sărite). | 11.— caluldracului^calul popii, insectă. | 12.— baba asta (vrăjitoarea) erâ calul dracului: afurisită şi rea. | 13. - p. 326.

caluean. s. 1.-tradiţie, A. I. 9. | 2.-p. 277. nume de botez şi de familie.

călugăr s. 1.- *maica şi călugărul,* joc. A. 1. 31. p. 291. j 2.— celui cui nu-i place atingerea cu lumea.

călugăriţă, s. = gălgăriţă, insectă, p. 363.

căluş. s. 1.-jucărie A. V. 6. p. 336, 348. | 2.—i-a pus căluş în "gură, (i-a tăiat vorba, scurt).

cam aşa. adv. 1. — potrivit, p. 284. | 2. — =da.

câmp. s. 1. — p. 319. | 2.-a luat câmpii, a căpiâ, a înnebuni aproape). | 3. - azi ieşim la câmp (la muncă).

cana. 1. — p. 316. | 2. — vorbire cu *cana* p. 352. | 3. — cană de vin.

candacliu ? p. 368.

câne, s. p. 318.

căneşte, adv. 1.—chip de a înnotâ p. 330. | 2. — am ajuns la capăt, câne-câneşte. (cu multă greutate),

cap. "s. *\.—frecakd în cap.* joc. A.III. 11. p. 320.! ***2.****—cap%dafund* (în apă), A. IV. 13. p. 327 | 3.—*capul în jos* (atârnat). A. IV. 14. p. 3271 4.-cap (minte) la el! | 5.—unde nu-i cap, vai de picioare. | 6.—capul face, capul trage. | 7. — capul tuturor răutăţilor. | 8.—capul bate c.rul. | 9.—ai tărâţe (cenuşă) în cap? i 10. — bătut la cap, ca berbeciulla c.aie. | 11.— nu-mi bate capul. | 12.—i se cuvine să stea 'n cap de masă. | 13.—are apă la cap. Cu înţelesul de *minte,* expresiile de mai sus se pot înlocui cu: căpăţină, ceapă, bostan.

capră. s. 1.—*de-a capra,* joc. A. I. 11. p. 278. | 2.—animalul. | 3.— capră de tăiat lemne | 4. capra trăsurii. | 5. — capra podului (două picioare, unite sus cu o cosoroabă). | 6.—popă, Jidan, Grec (capriţă), drac; de ce? se ştie. | 7.—capra sare casa, iada sare masa= (mai mult decât): ce naşte din pisică, şoare
nâncă; şi în A. I. 65 p. 309. 1 8.-
besă şi oaia trage (pate ruşinea).
barba caprei (o plantă).

căpriţă, s. o plantă.

car. s. mai des întrebuinţat e căru
care, cară, (ca şi: pahar, păhară),
\.—în car=de-a carul, joc, A. **I.**
279. | 2—un car de fân. | 3.—îi ac
casă cu carul, şi ea tot nu-i mulţăm
4.—cutare e de unde s'a rupt ca
proştii. | 5.—carul mare, carul m
sele). — 6. — Sui în car! — Baiu!—
jos!—Baiu.— (cel care nu e mulţu
nimica. | 7.—i s'a rupt caru 'n dr
scrântit-o 'n mijlocul lucrului=c
dică, nu-i nimica—o scrânti tocma
erâ să zică: —Doamne ajută! I 8.
(încarcă)că-i carul altuia! (zi, că f
9. — înjugă sacii la car şi hai la mo
măcinăm boii (nu vezi ce prostii vorb

caracas? 1.—p. 317. | 2.— nume de
lie şi poreclă.

caraeli.? p. 316.

caraghios, adj. 1.—a lăsa pe cineva
ghios. Eşti charaghios (ridicol),

cărăşeh s. joc cu lăutari, p. 289.

cărbune. s> 1.— *cu cărbunele,* joc.
4. p. 319. | 2.—negru ca cărbune

cârcă (în—), adv. în spate. p. 331.

cârpesc, v. 1. — bat, lovesc, p. 294.
cârpesc (cârchesc) nişte cămeşi ru
3.—cârpesc o minciună. | 4. —
peşte de fugă. *a. cârpă* (petică), *b.*
c. a face pe cineva cârpă de şte
batjocori).

carte. s. 1.—cit *cărţile,* joc. A. III. 6. p
2.—ai cârteai parte,n'aicarten'ai
3.—i-a venit o carte (scrisoare).
ştie carte (a scrie şi a ceti). | 5.—o
ştie carte (foarte învăţat). (6. —
care ştie carte, are patru ochi.
spune ca de pe carte. | 8. — ştie carte
la genunchiul broaştei. | 9. — s'a l
de carte şi cartea de el. p. 341.

cartuş, s. 1. p. 339. | 2.—cu cutare î
pornografic,

căruţ. s.—cărucior, jucărie, p. 336.

casă. s. 1.—figura din jocul A. I. 7. p. 277. *\2.~casa dracului* A. I. 19. p. 284. | 3.—casa *rea* în A. I. 19. p. 284. | 4.—jucărie. A. V. 8.p. 336. | 5.—casă de locuit *(căsuţă,* când e mică, *căsoaie,* când e lungă, jumătate în pământ, pentru păstrarea vinului). | 6.—ţine şi el casă, cum poate (ţine gospodărie cum se pricepe). | 7.—să zic că am şi eu casă şi masă. | 8.—par'că picase casa pe el (aşâ erâ de...). | 9.—dă foc casei ca să omoare şoarecii, i 10. — traiul, căsnicia (mi-au stricat casa). | II.—culcuşul unor animale (casa şoaricilor=mişună; casă de painjân=pânza lui, dar şi conul ţeşu mai des într'o crăpătură, într'un u gher, de unde pândeşte muştele. | 12.—casa apei (locul ocupat de apă într'o fântână). | 13. — în casă la el, dacă ai apuca o mâţă de coadă şi ai învârti-o, n'ar avea de ce să s'apuce. | 14.—casa lui e pe unde apucă. | 15.—cu casa 'n căciulă. | 16.—îl scot banii din casă afară (de asta, pe semne, cheltueşte aşâ!)

castalia.? p. 315.

castapana? p. 315.

cât ce. adv. p. 275, cât ce pot=din toată puterea (fug cât ce pot).

catalige, s.pl. 1.—jucărie, p. 3361 2.—picioarelor omenilor înnalţi (se mai zic: *crăcane, compasuri).*

cataramă, s. 1.—p. 330. | 2.—bătaie la cataramă, bea la cataramă.

câu?l.—cău-bău.]). 327. | 2.—(zic mamele către copiii când plâng:) taci, mamă, că vine *cău.*

căzăceasca. s. joc cu lăutari, p. 289.

ceandraş. s. joc cu lăutari, p. 290.

ceapă. s. 1.—jucării cu foi de ceapă A. V. 19. p. 340. I 2.—nu face nici o ceapă (nici o ceapă degerata, nici o ceapă coaptă). | 3.—cu ochii cât ceapa. Cepei i se mai zice şi *slănină de post.*

cerneală, s. *1.—flori de cerneală,* A. IV. 20. p. 328. | 2. — doar n'am băut cerneală, să-l înprumut

cetate, s. p. 319.

cezar ică. ? p. 278.

chindia, s. 1. — joc cu lăutari, p. 290. 2. — erâ soarele'n chindie.

chiondorâş. adj., adv.; *vezi chior.*

chior. adj. 1.-p. 283 1 2.—p. 288. | 3.—apă chioară (borş sau ciorbă fără nici un gust; rachiu r^e-sleţit). | 4.—în ţara orbilor (cel c'un ochiu) chioru-i împărat. | 5.—marfă chioară, se zice despre nuci şi ouă, al căror interior nu se cunoaşte. | 6.- «IaChiorăni», răspunzi unuia care caută un lucru ce-i stă în faţă. Din tema aceasta s'au format: *chiorchioşat* (om cu ochi suciţi), *chiondorâş* (se uită c.=urît, cruciş), *închiorchioşat—chiorchioşat,* *chiorănie*=d efectozitatea celui chior; *a se chiori* — a se uita lacom.

chior chioşat. adj.; vezi: *chior.*

chirci? p. 315.

Chişătbei? p. 369.

chişcaş.? 1.—p. 316. | 2.—începutul ca la vorba *chişcă,* stomac de vită, mai ales de porc.

chişitoare. s. p. 335.

chitaciu. adj. bun ochitor şi lovitor.p. 309

chitesc, v. 1.—p. 309. | 2.—chitiai că-1 găseşti acasă? (socotiai). | 3. — om chititla cap (cu *chiteală).* | 4. — mă chitesc lângă părete, (mă fac mic, mă pitesc), adj. *chihdat*—pitit, subst: *chitulice,* pasere; se zice şi unui copil mic şi vioiu.

chitic, s. 1.--peşte mic. p. 380. \ 2. — taci chitic.

chiticiu. s. (piticiu). p. 303.

cibur ? p. 368.

cinca. ? începutul ca la *cinci.* p. 315, 316.

cinchi. ? începutul ca la *cinci.* p. 316.

cinga. ? începutul ca la *cînci.* p. 315.

cingăr.? începutul ca la *cincn* p. 316,317.

cioară, s. 1.*—de-a cioara,* joc. A. IV. 16. p. 327. | 2.- se făleşte ca cioara'n laţ. | 3.—e adevărat ce a spus el, cât cioara'n par. | 4.—cioară cu pene de păun. | 5.—(vorba ceea) i-aş zice cioară, dar mă fac de ocară (asta a spus-o Ţiganul când a văzut o cioară moartă, la întrebarea unui Român). | 6.—se zice Ţiganilor şi celor cu faţa închisă.

ciocan, s. 1.—ceeace rămâne din *ştuletele* de popuşoiu, după curăţitul grăunţelor, p. 341. | 2.—hlujii încă poartă acest nume. | 3.—ciocan de bătut cuie. | 4.—dă-mi un ciocan de rachiu. | 5.—ce-mi tot stai ciocan la cap? (de ce mă tot baţi la cap ?)

ciocănărie. s. câmpul, după culegerea popuşoilor şi tăierea ciocanilor, hlujilor, hluj arilor, hluj anilor, hlujerilor,. . p. 292.

ciomag, s. 1. p. 335. \ 2. — ştie numai de ciomag (frică, bătaie).

ciuciu . ? 1.—p. 315. 2. — nume de familie în Tecueiu^

ciuciulesc. v. despre fructe, când încep a se coace. p. 331.

clanet. s. clarinet, p. 288.

clanţ . ? 1. — p. 315, 317. | 2.— *clanţa* uşii; mai rar însemnă *ratez.* \ 3. — sgomotul izbirii dinţilor (la câni, când vor să prindă muşte). \ 4.— cutare e un gurăclanţ. | 5. — stirba-baba-clanţa, se zice copiilor ştirbi.

clapă s. 1.— p. 355. | 2. — ţi-a tras clapa (te-a înşelat). Verbul: a clăpi (a trage pe sfoară pe cineva.

clţisă. s. (pop: glasâ, glasuri, glase). *în clase, de-a clasele* joc, A. I. 14 p. 281, 306,

clempău. s. şi *clempuş,* A. I. 10.

clisă. s. 1. — *jucării de clisă,* A. V. 11, p. 337. | 2.—bucatelor fără gust (par'că mânânc clisă). Acestora li se mai zice şi *iască.*

cloncănit. s. cloncănitul cloşcăi, dela *clonc-clonc!* p. 305

clopot, s. 1. — joc de copii. joc. A. III. 6, p. 320. | 2.—gura lui, clopot. | 3.—limba lui, limbă de clopot. | 4.—trag (ele) clopotele (s'aud clopotele sunând). | 5. — să nu cumva să aud' că tragi clopotele prin sat (că spui ce ai auzit).

cloşca, s. 1. — femeilor bătrâne şi răutăcioase. | 2.—constelaţia (= găina).

coarjă. s.=coajă. p. 335, 336.

coastă s. 1. *—pe o coastă,* chip de a înnota I 2. — vai de coastele tale (ameninţare). | 3 —am să te las (bătut) pe ocoastă(coaste). | 4. — îţi scot eu coasta de drac din ţine (ameninţare unei femei. Se crede

că femeia are o coastă de de crede însă că are *şapte).* | 5. — p dealului.

coceata?. p. 374.

cocoş s. 1. — figură în jocul A. I. 277: pron. pop.: cucoş, pl. cuco cucoşul puştilor *(le chien* al Fra | 3. - - florile ce ies din grău popuşoiu când se coc pe vatra

cocoşel s. p. 343.

cocoşeşte adv. trântă cocoşească (c p. 355.

codâr? p. 315.

codobelc? se zice culbecului, p. 3

colb s. 1.—praf (de pe drum), p. 341. | 2. — îţi merge colbul, (câ înhaţă).

colindeţ? p. 357.

concina s. 1. — *concina dreaptă,* cărţi p. 287. | 2. — c. *mare* (c zece ochi pătraţi). | 3. — *conc* (cea de doi de treflă, spatie). *pe predate* p. 287.

condeiu s. 1. — *gâcire cu condeiul* 10. | 2. —are condeiu (scrisoare)

copoiu s. p. 324.

corăbiasca s. joc cu lăutari, p. 2

corabie s. 1.—jucărie A. V. 12 | 2. — se zice cizmelor largi şi u — oamenilor *măhăloşi* (graşi, gr lor mari şi slabi, j 4. — (poves nului cu corabia:—ai văzut, mă corabie ? — ba am şi mâncat. | eşti aşâ de supărat ?, lasă că n înnecat corăbiile.

corn s. 1. — corn de bou, din ca torii îşi sună copoii şi ogarii praf de puşcă, p. 312, 340. | de corn. | 3. — cornul lui tat' Jidan).] 4.—să nu crezi că-ţi c în coarne (am s'o rup odată | 5.—Vestitele coarne pe cari l vestiţii bărbaţi. *Cornilă* e deav el e şi *comoratul.* Cei meşteri p din cornul de vânătoare.

corobană s. gaură în trunchiul pac, provenită din putrezirea un uscate, p. 355.

cort s. 1. — eşti de cei cu corturile (Ţigan). | 2. — *ca la uşa cortului,* joc cu lăutari. A. I. 27. p.' 389.
cortel s. jucărie, A. V. 13. p. 337.
coşarcă s. p. 344.
Cotea s. Se aude:—să mă împrumuţi cu un franc. -- Te-a împrumută Cotea, nu eu. (dela *cot;* a întoarce cotul cuiva, a nu-l ascultă). Aici: Cotea e spătar, p. 376.
coteneaţă s. 1. — *de-a coteneaţă,* joc, A. III. 7 p. 320. | 2.—eşti de cei ce ridică coteneaţa pe sus (hoţoman). | 3. — p. 351.
coteţ s. p. 351.
covrigesc v. mă fac covrig (roată), p. 373.
crăcănez v. 1.—desfac picioarele, p. 294. | 2. | despre cei fuduli. ~ *crăcit', crăcănel,* poreclă celor cu picioarele îndoite în afară şi broşticilor.
cruce s. 1. — figură din jocul *în buşi,* p. 276. ! 2. — *cruce de trestie,* juc. A. V. 14. p. 337 | 3.—fă crucea mare că-i dracul bătrân (şi nu te mai mira). | 4. — *cruce de spic de păpuşoiu,* A. V. 15. p. 337 | 5. — Moldovenii şi cu Ruşii sunt tot de o cruce (lege). | 6. — crucea matei (înjurături). | 7. — pune şi tu două beţe (paie) cruce (fă şi tu ceva). | 8. — Ziua-Crucii.
cuc. s. 1. — *de-a cucul,* joc, A. I. 1. p. 274. | 2. — A. I. 15. p. 282. I 3. — A. I. 16 p. 283. | 4. — *din cuc* = de pe sus: p. 286 etc. | 5. •- cuc armenesc=pupăză. | 6.— stuchi-te-ar cucul (stupi-te-ar c.) | 7. — stupitul cucului = ouă de omizi depuse pe crenguţe în grădini. | 8.—spurcâ-te-ar cucul! (când l-auzi cântând, fără să fi mâncat ceva dimineaţa). | 9. — cuc de iarnă (cioară, Ţigan).
cucoară s. (mai întrebuinţat de cât), cocoară (mase: cucor, cocor). A. IV. 17. p. 327.
cucutez v. (cocoţez), suit sus pe ceva = *cocoţat,* cucuţat. p. 323.
culbec s. (culbeciu). p. 364.
cumpănă s. 1. -*- *de-a cumpăna* joc, A. III. 7. p. 320. | 2. — grea cumpănă (primejdie). | 3.—cumpăna fântânii. | 4.—a sta în cumpănă (cumpene) (a sta la îndoeală).
cunună s. jucărie A. V. 16. p. 338.
c.r s. 1. — stă'n c.r (jos) p. 324. Unii glumesc: mănâncă din c.r pe iarbă verde (mănâncă stând jos pe iarbă). | 2. —nici în c.r nu mă mănâncă (doare). | 3.—stă la c.rul meu (spate). | 4. ~ se ţine de c.rul meu (de mine, plictisindu-mă). | 5. — decât să te muşc de c.r, mai bine te muşc de obraz, (îţi spun verde în faţă). | 6. — capul tău a mai fost\î, un c.r de om (degeaba te crezi deştept, j 7. — pornogr: a da din c... adj. *c. rimănos, cur mare.* | 8. — a se dade-a c.ru în cap (de-a tumba), p. 324, 333. | 9.— nu te cred, să te dai de-a c.ru'n cap.
curcudel s. 1. — p. 313 | 2. — pomul care se mai chiamă *curcuduş* sau *corcoduş* şi face *corcoduşe, curcudele, corcodele, curcudMşe.*
curea s. */cureaua* (curaua), joc de lăutari. p. 290. j 2. — piele de curea = groasă, neruşinată. 1 3.- am să scot curele din pielea ta (bătându-te).
c.rimănos, adj. vezi: c.r.
curm v. ratez, taiu. p. 348.
curmeiu s. p.346. mă, leagă şi tu un curmeiu (fă şi tu un teiu-curmeiu) = fă ceva.
curpeniţă s. ? p. 314, 316. cleia curpăn de bostan, pepene, castraveţi, *lăuruscă,* vie.
cutcuvă?. p. 318.
Cuza s. 1.—*jocul lui Cuza.* A. I. 17 p 283. | 2. — Măi, nu cumva ăi fi tu Cuza (om mare. | 3.— oca lui Cuza (cea mare şi dreaptă).

D.

Dăchi? p. 362.
dăngăl 1. — p. 215. I 2. — mamele când îşi alintă copiii le cântă: dângă-dângă dângă-da...
danţ s. joc cu lăutari, când mirele scoate mireasa din casă. p. 290.
dar s. 1. —darul fumatului, beţiei. | 2. — i-am dat în dar, o carte, j 3. — darul preoţiei. | 4. — darul nu vine cu carul.
dârliuş s. p. 345.
dăsagă s, pl: dăsagi, cel mai intrebuinţat. | 1. — *dăsagă de pepene,* jucărie A. 1. 7. p. 338 | 2. cutăror organe masculine. |3.— *de-adăsaga,* joc. A. VI.1.p.350.

dau v. 1. — fac ceva despre care e vorba mai ales la jocuri, p. 275, 276. p. 303 I 2. — are şi o nuanţare pornografică. | —*Dă-mi,* joc. A. VI. 9. p. 320. i 4.-mă dau în scrânciob, j 5.—dau de dracu (de belea, de nevoie). | 5. — «dă doi» zic mamele copiilor mici ca să le întindă mânuşiţele. \ 6. — dai n'ai, se ştie. 7.— p. 276. | 8.— au dat lupii în oi. i 9.—din căldură, a dat în frig. 110.—(când unul face gură, eameninţat:) haide-ha, dă-dă.
daulichi? format din dauleu, d'auleu! p. 362.
deget s. 1. — fluierare din degete, p. 339. | 2. — te arată lumea cu degetul | 3. — nici la degetul cel mic nu te pun; să nu îndrăzneşti să te masori cu mine). | 4.— întuneric, să-ţi dai cu degetele în ochi. | 5.—cinci degete-s la o mână şi nici unul nu se potriveşte (cu altul). | 6. — a rămas cu degetul (sărac lipit) | 7. — *gâcire cu degetele* p. 352. | 8. — să-ţi spun faptele lui pe degete (pe toate). \ 9. — ,ce are el, ţi le înşir pe degete (puţine). | 10. = *istoria degetelor şi a iepurelui,* p. 365. | 11. — p. 353.
descălţ, v. (încalţ). p. 362.
desculţ, adj. 1.—cine-i el?: un desculţ şi jumătate, p. 362
digina? p. 374.
diibah? p. 374.
dihai, adv. ? muncesc mai dihai decât un argat (mult mai mult), p. 286. *Diha Martine,* zic Ţiganii când îşi joacă urşii.
dinte, -s. 1 — *scuipatul printre dinţi.* p. 353. | 2. — îţi culegi dinţii de jos când te-oiu pocni. | 3. — Ochiu pentru ochiu şi dinte pentru dinte. | 4. — te mănânc (te rup) cu dinţii. | 5. — ce-ţi arăţi dinţii (râzi) ?=ee-ţi beleşti fasolea?
doare (mă), v. *l.* — *de-a ce te doare,* joc, A. I. 13. p.lT81. | 2. — unde-1 doare şi unde-1 leagă, | 3. — unde dă şi unde-1 doare ! | 4. — mă vorbeşte de rău? ei, ce mă doare ! (nu-mi pasă). | 5, — mă doare inima după cutare.
dodel? începe ca şi *doi.* p. 317.
dodeli? începe ca şi *doi.* p, 316.
dodica? începe ca şi *doi.* 316.
doi, num. 1.—-vezi *dau.* | 2.— D ori numeralele cardinale se în ţează în locul celor ordinare : aşâ, doi altfel, p. 299.
domn, s. *l.* – *de-a domnul,* joc. p. 283, 314. | 2. - ce?, eşti domn? | 3. — în sara de Domnu (în Vinerea patimilor). | 4.—ce tat'fo a fost domn. şi tu nu eşti c strămoşească pe strămoşi cin 5. — Domnul de Rouă (pove gende) | 6. — stau cu domni (boieri). | 7. — tăceţi că vine (d. învăţător) p. 296,307. | 8.-r
doneă? începe ca şi *doi.* p. 315
donica? începe ca şi *doi.* p. 31
donilica? începe ca şi *doi.* p. 3
dora? începe ca şi *doi.* p. 316.
dorobanţ, s. 1. — p. 318. | 2. - d român ne-a dat neatârnarea (os în general). | 3. — se zicea: dă-robanţ (hârtie de ţigară cu cl dorobanţ pe copertă.
drac, 1. — om al dracului=avan (2.—bătaie, cum fuge dracul c p. 284; fuge de mine ca drac mâie. | 3. — ce drac de om! | 4 scot eu dracii din tine. | 5. — | 6. — am să văd eu cine-i m Dumnezeu ori dracul ! | 7.—n cul, să nu vii! | 8, — du-te dr 9. — luâ-l-ar dracul, (dracul să de el). | 10. — e dracu 'n picioar dracul nu face mănăstiri. | 12. omul. | 13. — par'că a pus dr pe(ceva pierdut), | 14. — n'o fi de negru cum il crede lumea atâţia draci! (aşi, nu se poat să te duci unde a 'nţărcat drac | 17. — inimă, ochi..., de dr puiu de drac. | 19. — mi-i foa cului. | 20. — p. 299.
drăcos, adj. energic, isteţ. p. 37
drept, adj. *l.* – *în dreptul* (subst 309. | 2. — drept ca lumânar

nare!) \ 3. — drept ca lioca şi strâmb ca postioca (ce?, asta-i drept). | 4.—azi mori cu dreptu'n sân. | 5. — mă duc drept Ia biserică, | 6. — spune drept (adevărat). 7. — e drept? (se cuvine).

drugă, s. 1.—ştiulete de popuşoiu. p. 366. | 2. — un fel de fus pentru a răsuci aţă.

drum, s. 1.—joc, A. IV. 18. p. 327. | 2.—i-a dat drumul să se ducă. | 3. — îşi face drum pe la mine şi-mi fură ce-i cade. | 4= — ştii, ca să aibă drumul pricină (vorbele, să vorbească) | 5. — iese la drumul mare (hoţi) 6. — a rămas pe drumuri.

dubas?, de-a dubasul joc. A. I. 19. p. 284.

dulap, s. 1. — p. 346. | *2.— blidar,* unde stau blidele.

dumeleiu? p. 315.

dumene? p. 315.

Dumnezeu, s. 1. — p. 299 | 2. — na da Dumnezeu să vii, că vei vedea ! | 3. — pân'la D-zeu te mănâncă sfinţii. | 4. — Dumne-, zeu mă-tii (înjurături) —5.—ce Dumnezeu (dracul), cată omul acesta aici ?! | 6.— om vodeâ care-i mai mare: Dumnezeu ori dracul (eu ori tu). | 7. — *cântecul lui Dumnezeu,* joacă, A. IV. 12. p. 327.

Dunăreşti? p. 364.

dura, adj. *de-a dura* = de-a rostogolul, p. 332.

Ecou, s. joacă, A, IV. 19. p. 327.

ecti? p. 316.

ela? p. 374.

elţ? p. 315.

Eş, s.=Iaşi. p. 359.

etca? p. 315.

Fac, v. 1. -fac a rău=trag a rău. p. 336. I 2. — par'că-i un făcut, de nu mai plouă. | 3.—Ileana a făcut un băiat.

fântână, s. *cel picat în fântână,* joc, A. I. 50. p. 302. | 2,-=puţ.

fante, s. 1. — fante dela jocurile de cărţi, p. 287, 299. | 2. - tânăr filfizon,

fărmătură, s. 1.—=fărmitură, | 2.—o fărmatură de om şi face treabă cât zece.

fasolă, s. 1. —vezi *dinte.*

fată, s. 1 — figură la cărţile de joc (= damă), p. 287. | 2. — gata, gata, numai să vrea fata. | 3. — fică (fata mamei!). | 4. — la cap, fată; la c.r. poiată.

faţă^s. l. — cu fata'n sus chip de a înnotâ, p. 330. | 2. — feţe mari (oameni mari). | 3. —şi dumneavoastră, feţe cinstite. | 4. -- Dumnezeu şi-a întors faţa dela noi. | 5. — se spală pe faţă. | 6. — talger cu două feţe. | 7. — erau de faţă, I 8. —spune-mi lucrurile pe faţă. | 9.— spune lucrurile c'o faţă. | 10.—ce fel de faţă (coloare, înfăţişare) are vinul? | 11. —se plânge faţă de mine. | 12.—pe din faţă, pe din dos. | 13.- spune-mi în faţă, nu în dos. | 14. — *cu faţa 'nainte, înnapoi,* chib de a se da pe ghiaţă, p 329.

feleşteu, s. *jf.* 344.

femeieşte, adv, chip de a innotâ. p. 330.

fier, s. 1. — *a face fierul în capul cuiva,* joc, AJII. 10. p. 320. | 2. - bate fierul cât e cald. 1 3. —fier (tare), | 4.—şi fierul că-i fier şi tot rugineşte. | 5.—are fier (bani).

floare, s. l . ~ p. 323. | 2 -pentru mine, asta-i floare la ureche. | 2.—C'o floare nu se face primăvară. | 3.—Floarea (nume de femeie). | 4.—floarea-soarelui. | 5.—floarea-paştilor, plantă. | 6.—frumoasa-florilor (floarea-florilor, zână, în poveşti), j 7.—vorbeşti de florile mărului (de geaba). I 8.—vorbeşti de florile cucului (cine a tradus în franţuzeşte: *parter pour Ies fleurs ducoucou?).* | 9.—florile dalbe (refren la colinde). | 8.—în floarea vrâstei.

flocoşel. s. vezi: *motoc.*

fluier, s. *l.—jucărie* p. 338, 340. | 2—ţi-ai cheltuit averea, acuma cântă din lluier.

flutur (e). s. 1.—A. Ifc 21. p. 328. | 2.--copiilor.

foaie. s. *l. — de-a foaia,* joc, A. I. 20. p. 285. | 2.—cu *«foaie verde, foaie lată, foicica, foiliţă>,* încep o mulţime de cântece *(frunză, frunzuleană, frunzuliţă),* \ 3. —foia Ţiganului (fierarului) = *(foaie).* \ 4,—suflă ca o foaie (de ostenit ce este). |

5.—foaie de zestre, foaie de hârtie. | 6.— rochie în patru foi (patru bucăţi de pânză). | 7.—

foc. s. 1.—A. I. 21. p. 285. } 2. — nimeni nu-mi ştie focul meu. | 3.—să te fereşti de el ca de foc. | 4.—focul iadului să te ardă. | 5.—s'a făcut foc, pe mine (s'a mâniat). | 6. —ce, focul negru, (dracul, Dumnezeu,) de nu te pricepi! | 6.—până nu faci foc, fum nu iese. | 7. — A. I. 67 | 8.—foc mare şi mic A. I. 59. p. 306. | 9.— ată-te (bată te) focul să te bată, (bată-te mânia focului, para focului, în foc să ardă*eine ..). | 10.-pune paie (toarnă gaz) să stângă (stingă) focul. | 11.—dare-arfocu'n capul tău. 112.—p. 312.

fonf. adj. prostuţ; vezi: fornăeală.

formulă, s. 1.—formulă de eliminare. A. H.^sorţ. p. 314. | *2*~~eu îndată îţi aplic formula (ţi-o spun groasă).

formulet. s.=formulă de eliminare=sorţ. A. II. p. 314.

fornăeală. s.=fonfăneală (vorbire pe nas; înceată), A. Vi. 11. p. 353. adj.: *fornăit, fonf;* verb: *fornăesc,* fonfănesc

frământare, s.—de limbă. C. III. p. 351.

frate. s. *l.—de-a cei nouă fraţi.* joc. A. I. 39. p. 298. | 2.—azi fratele ţi-i punga ta. | 3. — frate, frate, dar brânza-i pe bani. I 3. — viu la tine ca la un frate. | 4.—măi frate, ori şi cui (ca exclamaţie: frăţioare; Ruxando, spune tu frăţioare, dacă te-am ocărit eu!). | 5.—frate de cruce. ! 6. — Eşti un prost!—Ce zici tu, *măi frate* (adecă îl face prost şi pe celălalt).

frig., v. 1.—mă frig = greşesc, mă păcălesc, nu mai pot juca un joc, până ce nu-mi vine rândul, p. 275, 282. | 2. — focul frige, apa fierbinte frige (in Muntenia se zice: apa clocotită *arde.* | 3.— bea, de frige (foarte mult). | 4. — m'a fript la cântar (înşelat).

frunză, s. 1.—p. 320. | 2. — frunză verde fir de iarbă (cânteee; tot aşă: frunzuliţă, frunzuleană. | 3. — taie cânilor frunze (umblă *hargageăua,* fără rost) | 4.—umblă frunza-lelii.] *5.— cântare din frunză.* A, V. *18,*

fugă. s. *1.—întreceri din fugă.* A
p. 328. | *2.—* vino, **fugara** fug
mare). | 3. — am venit într'o
pede). | 4. —l-a luat la fugă. |
ruşinoasă, da-i sănătoasă. |
napoi, A. IV. 24. 329.

funie. s. 1.— =frânghie. p. 346.
vorbi de funie în casa spânzu
3.—o funie de paie (cât pot leg
.în spinare). 1 4.-(fiind vorba
îţi mai trebue funie. .

furcă. s. *l—astă furca puţului,*
25 p. 329. | 2.—furca gâtului
| 3._ furca drumului. | 4.—fu
| 5.—ai insprăvit de secerat?
acum mai am de furcă. | 6. -
ai de furcă (de luptat,de,..). |
cu doua coarne pentru paie.
pe cineva 'n furcă (a-l lua la
răsghiosul, la trei *parale,* tr

G.

Gâcesc. v. (=ghicesc) *l.—gâcir*
ceagul sau cu condeiul. A. VI.
j 2.—apoi aşă pe *gâci,* lesne-i;
albă, e neagră. | 3.—gâci ce
4.-A. III. 12. p. 320. | 5.-p.

gâcire. s A. III. 12.

gâdiliciu . ? p. 352.

gaie. s. *l.—de-a pui-a-gaia,* joc.
340. | 2. — te-a păpat gaia
dracul), p. 305. 3.—ţipă ca
voie; ci-că gaia-i blăstămată
zeu să nu bea apă decât
deoarece n'a ajutat Tatălui,
a ales apa de uscat; motivul
murdărească).

găbăşesc. v. prind la un colţ pe
gânduri rele. p. 372.

găină. s. 1.~p. 2/7. j 2.—găina
sara, nu ne ouă dimineaţa
deva, a comparat aceste găi
tăreţele de pe la târguri)^=
treabă puţină. 3.—găina p
scoală un sat (cu cotcodăcit
găină bătrână, face zeama b
borş cu carne). | 5. — găina

(constelația). | 6. — Vai de casa unde cântă găina! (unde poruncește femeia). | 7.—p. 320. | 8.—Găina cu pelerină (poreclă, luare în râs), în cântecul:

cine dracu a mai văzut,
hai-diri-diri-di-ra:
găină
cu pelerină
și cocoși
cu ochii scoși...

găitan, s. p. 340.
gălgăriță, s. *cântecul gălgăriței.* B, II. 3. p. 364.
găngură..? (gangur, pasere), p. 366.
gânj. s. 1.— o nuia care înlocuește o funie în unele legături, p. 345, 346 | 2.—se ține gânj de mine (necurmat, nu-mi dă pace).
găoace, s. oul crăpat, după ce i s'a mâncat conținutul sau a ieșit puiul. Coaja oului. | 2.—înțeles parnografic, gândindu-ne la altceva.
gașcă s 1.—p. 292, 351. | 2.—tovărășie de oameni răi. | 3.—locul ascuns unde-și fac planuri acei oameni răi.
găvan. s. partea *căușată* a lingurii.
găzarin. s. (găzar), p. 369.
gazomiță. s. lampă rudimentară, fără sticlă, p. 333.
gheață s. 1. -darea *pe gheată,* A. IV. 27. p. 329. | 2.—am stat o zi cu gheață în - spinare (frică). | 3.—despre un om rece, indeferent, dar și înghețat,=s£om.
ghețușcă. s. p. 329.
ghindă, s. s. 1.—jucării A. V. 18. p. 339.) 2.—craiu de ghindă.
ghioaga, s. 1.—p. 335. | 2.—nu mă hrănesc cu ghioaga, adj. *ghiogar,* bătăuș, fără căpătâiu. | 3.—altceva pornografic.
ghiocat. ? (ghiociu).
ghiorc. interj, p. 332. poarca, o parte adâncă la un cot de apă, unde sunt vârtejuri.
ghistră.'t p. 382.
ghizdeă. s. pl. ghizdele, lemnele cari se îmbucă la capete, în chip de paralelipiped, spre a face pereții unei fântâni, p. 277, 344.
gimnastică, s. p. 356.
glagole. s. fpl. 1.—buche din alfabetul vechiu. | 2.—minte, pricepere (n'ai glagole 'n cap.
glavil.t p. 315 are tema lui *glavă,* batjocora capului, căruia i se mai zice și *glăvățână,* capățână (â=i).
glăvățină. s. vezi *glavil.* p. 335.
Glogovișteanu I. p. 381.
glugă, s 1. p. 334.—stog. i 2.—capișon, la manta; *gluguciu.*
gnihoho! s. și interj; așâ face calul când nechează, vezi *rânchează.* | 2.— pentru *behehe(o&\e,* la judecată) pierzi și pe *mihoho.*
gogă. s. 1. — nucă proaspătă, fără coajă verde. p. 347 | 2.—altceva, pornografic.
gogesc, v. 1.—desfac coaja verde de pe o nucă coaptă, p. 347 J 2.—tușesc bolnav, tare.
gogoloș. s. cocoloș. p. 331.
gologan, s: A. III. 13. p. 321.
gotcă. s. 1.—p. 316. | 2.—roș-gotcă=foarte roșu=roșu ca racul. | 3.—a se duce pe gotcă = a se pierde pentru totdeauna *(—copcă).*
grapă. s. jucărie A. V. 2t. p. 341. | 2. — merge (ca) cu grapa = fără băgare de seamă=grăpiș (grăchiș=târâș-grăchiș).
greier s. 1.—jucărie, A. V. 22 p. 341. | 2. —îți cântă greierii în cap.
gripcă, s. instrument de curățit poloboacele pe dinăuntru, p. 306.
groapă, s. 1.—*musca 'n groapă,* joc. A. III. 18. p. 323 | 2.—cine sapă groapa'altuia, *dă* el singur într'însa (cade). | 3.—prost de dă 'n gropi. | 4. — mormânt (mi-am dus dușmanii la groapă). | 5. — vedeâ-te-aș la groapă, mort. | 6. — dacă oiu muri, groapa mea o astup (umplu).
gură. s. 1 — *gură-clanț.* A. VI. 7. g. 352. | 2.—gura bate c.rul. | 3.-vorbește măi, până ce ți s'a duce'gura la ceafă, | 4.—gură de lup. i 5.—gura lumii, pământul o astupă. | 6.—toată ziua stă cu gura pe mine. | 7. — face gură (sgomot, protestează). | 8.—bag în gură ceva (mănânc). | 9.—bate-te peste gură și zi: «Doamne ferește»! | 10. — hai, leagă odată gura

pânzei (începe)! f 11. — gândul mi-i în gură (vorbesc ce am în cap), j 12.—dă-i cu gura, ca un advocat. | 13. — tac din gură. (14. — a închide gura cuiva (a-i tăia vorba), p. 374. | 15.—gura păcătosului, adevăr grăește.
gurlan. s. 1.—A. IV. 23. 2.—alt ceva pornografic, p. 356.

\

Hacană..? p.^360. In țigănește, *hacanăc* însemnează *acum:^ne hau hacanac—eu* mănânc acum. Românii l-au luat fără a ști ce însemnează și de asta, zic: dă-te mai hacanâ—mai încolo, mai încoace.
hâideă. interj, se zice când alungăm porcii.
hala.?, p. 368.
halal. ? interj, p. 363.
haleală, s. 1.—p. 286.] 2. - furatură (despre Țigani). | 3. —bătaie *(mardeală,* dela țigănescul: *me marrau, tu marras, o marral^(e\i* bat,...). | 4.-mâncare.
halesc, v. 1.—p. 286. | 2. - fur (despre Ți- *gani. | 3. -bat. | 4.—mănânc, Țigănește: *me hau, iu has, o hal~*eu mănânc, ...
haliciu. s. p. 344.
Hâncu. s. 1.—2.—vestitul boier moldovan, dela care avem: Vodă vrea și Hâncu ba.
hang. s. 1.—țin hangul la o cântare *(ison,* acompaniament). | 2.-a face pe cheful (placul) cuiva.
harag. s. 1.—=*arac.* p.335 | 2.-erâ soarele de un harag, verb: a *hărăgi* via (a-i bate haragi. | 3. | a hărăgi pe cineva (a-l bate).
hărăgesc. v. vezi *harag,*
hărăiș. adj. adv. 1. — p. 333. | 2.—hârâiș-mârâiș (cu greu). | 3.—că-i hâr, că-i mâr,
* și de spus tot nimica nu spunea.
harapnic, s. biciu mare de cânepă sau de piele. p. 335.
harhageăua. adv. vezi *frunză,*
haștar. ? p. 285.
hâțân. v. sguduiu^șgâlțâesc, fac să tremure un lucru greu. Când bate vântul se hâțână ferestrele.
hâtru. adj. deștept, isteț. p. 369.
henos.? p. 315.
hiritisez. v. felicit, urez. *Hirtir* onomastică.
hisa.? p. 317.
hlandan, s. cânepă crescută g rămuroasă, din pricină că a p. 335.
hluj, s. 1.—popușoiul, după ce știuleții (fructul); el se taie ș în *glugă,* pentru vite, ca nu treț); legăturile se numesc *m maldâri,* cuprinzând 20—30 c 2.—*scriphă de hluj,* jucărie, *A*
hoină, s. joc. A. I. 22. p. 285.
horă, s. 1.—roata (cercul) celor p. 289. | *2.—horă la pas* (dre *repede* (cu bătăi), jocuri cu l 289. | 3.—flăcău (fata) de hor de intrat la joc și vrednic(ă) traiul tineretului. | 4.—dacă a horă, trebue să joci. | 5.—sac / că mâni e horă (ce mi-i una alta); se zice când unul vrâr bească despre alt lucru, revin dintâiu. 16.—duce hora (e flăcă verbulî a *hori* ^ juca hora, horă.
hoț, s. 1. — *de-a hoții,* joc. A 286. | 2.—hoțul neprins e neg stit. | 3. — jjioțule ! = ștrenga *mane!* | *4:.—hoț de codru.*
hotar, s. 1.—p. 286,291, 298. | 2 (frontieră). | 3.—marginea un înseamnă cu ridicaturi de p bolovani de piatră). | 4. — fără margine, fără sfârșit, | te-oiu huli eu, te-or râde to
* tre hotare (ă). .
huța, s. *l.—baba-nuța,* A. IV.
* dau huța (in scrâiciob) și la dulare fac: hu-ța, hu-ța, .

' **1.1.**

*Iad,*a.* 1.—p. 306. | 2.—casa n (din.pricina traiului rău). | 2 ca'n) iad. | 3.—întunerec j^r

dracul meu, în iadul tău, porn. j 5. — mâncâ-te-ar iadul, iadul te-aşteaptă.
iapă, s. *l.—iapa prăpădită* joc. p. 287. I 2.—iapă, se zice unei femei în ocară=

iarmaroc, s. pl.: iarmaroace. 1. — a face, a se împăca din preţ la o vânzare, p. 287. | 2.—bâlciu; prin multe locuri *bâlciul* e înlocuit prin numele sărbătoarei când cade. (Ai fost laDragaică? ai fost la Sâmzene)? | 3. —- ai venit la spartul (sfârşitul) iarmarocului. | 4. — un iarmaroc de oameni (foarte mulţi). | 5. — s'au strâns oamenii ca la iarmaroc. | 6.— p. 351.
icoană, s. 1.- scoaterea icoanelor (pentru ploaie), p. 278. | 2.—înjurături de icoană. | 3.—(frumos ca) o icoană. | 4. — casa plină de icoane şi podul de ghioage (despre cel rău, care se arată drept credincios, p. 335. | 4. — închinarea (unui prunc) la icoană (întâia dată când îl duci la biserică). | 5. — a purta pe cineva la icoane (a-l purtă cu vorba).
iepe, s. pl. 1.—iepele plugului, p. 326. | *2* — iepele răsboiului. | 3.—în batj-ocură, se zice *iapă* unei femei grase.
iepure, s. 1. — *vânătorul şi iepurele,* joc, A. I. 69. p. 312. | 2.—frică de iepure (foarte fricos) | 3.—câţi iepuri la biserică. | 4.— ţi-oiu da de toate, că nici brânza de iepure nu ţi-a mai trebui. | 5. — mama iepurilor (măgăriţa, măgarul). 16.—iepure de *muscă* (grădină). | 7.*—ogarul şi iepurele,* joc, A. I. 41. p. 298. | *8.—iepurica,se* zice unei fetiţe sburdalnice. | 9. — p. 365.
iepureşte, adv. chip de a înnotâ. p. 330.
îmbuc, v. 1. — p. 338. | 2. — mănânc (mai mult in *grabar=înfulec.*
împănez, v. 1. — p. 345. \ 2. — pătlăgele împănate (cu tocătură de verdeaţă înnăuntru).
împroşc v. 1. — p. 344. | 2. — împroşc cu fel de fel de vorbe urite.
închior chioşat adj. vezi: *chior.*
încolăcesc v. o funie se încolăceşte (dela: *colac)* făcând-o cercuri şi apoi cerc peste cerc. Şarpele s'a încolăcit pe copac.

încolţesc v. 1. — prind la colţ, înfund pe cineva (cu gând rău); lupul a încolţit un miel; mă încolţesc creditorii, p. 319. | 2. — iarba a încolţit (a *dat* muguri).
încunjur (cu încunjur), adv. 1. — vorbă cu încunjur (cu multe înţelesuri). | *2.*— pe departe.
inel, s. — *cu inelul,* joc. A. I. 25. p. 288
ineluş, s. *de-a ineluşu'n vărteguş,* A. I. 26 p. 288.
înflng = infig. v. p. 282, 318, 334.
înnăcresc v. bătaie innăcrită (amară).
înnot, s. A. IV. 28. p. 372.
întind, v. p. 372.
întorsătură, s. — de limbă, p. 381.
întrenod, s. cât e între două noduri, la un paiu de secară, de pildă. p. 339, 344.
întrunea, v. p. 277 (mă intrunez= mă întorc, întorn, întorc, rătăcesc dela credinţă, le^e).
învălătucesc, v. 348.
învrâstez, v. fac să alterneze două lucruri, p. 305.
isc, v. s'a iscat (ivit) un lup în pădure.
ison, s p. 340.
isprăvenie, s. sfârşit, *sfârşenie.* p. 302.
iţă.?, iţă-iţă, joacă, A. IV. 29. p. 330.
iţâesc, v. (mă iţâesc).=iţiesc. p. 308.
iţiesc, = iţâesc. p. 299, 330.
iubareţ, adj. iubitor, pătimaş, p. 352.
iuşcă, s. vezi: *biciuşca,* p. 335.

j .

Jabă, interj., subs. 1.—se zice cânilor spre a-i goni. *\2.* – boală la câni,
jar, s. 1. — p. 306. \ 2. — jăratec
jidăneşte, adj. chip de a înnotâ A. IV. 284.
joacă, s. 1. — A. IV. p. 325 (n'are pluralul uzitat: joace), j 2. — eu mor de treabă şi ţie ţi-i a joacă.
jucărie, s. 1. - A. V. p^334. | 2.—ce, crezi că-i jucărie treaba asta?
judecată, s. joc. A III. d4. p. 321.
juvăt, s. joc cu lăutari.
juvăţ s. ştreang (de spânzurătoare), leacul ţi-i juvăţu'n gât. p. 306.

m i

L .

Lăcustă, s. 1.-jucărie, p. 341. A. **V.** 22. | 2. — om lacom. | 3. — sprinten.
lădăţuie, s. ladă mică (lădiţă).
lături, (nu *lături)* adv.; p. 309, deşi pare pluralul unei vorbe, se zice: stă de-o lături, *fă* de-o lături (de lături) (cânilor).
laud, v. 1. — e un «laudă-mă gură, că ţi-oiu da o bucătură» (mâncare) *(bucătură* = cât poţi înghiţi odată): se zice celui ce se laudă, lăudărosului p. 287 | 2.— un «laudă-m^re» = «laudă-lungă».
leg, v. 1. — leg cărţile* la joc. p. 287. | 2.— eu nu mă leg de tine (nu-ţi caut pricină). | 3.—s'a legat că-mi dă cutare lucru. | 4. — femeile, pe sub tulpan sau *bariz,* se îmbrobodesc cu o batistă albă *(durmeă);* asta însamna că se *leagă.* p. 342. | 5. — sărbătoare legată (cu cruce la călindar.) f 6. — vrăjitorii au legat ploile. | 7. — bun de legat (nebun, nu: delegat). | 8— florile leagă (s'a făcut fecundaţia şi vor face fructe; despre animale se zice că: *prind).*
lemnuş, s. 1. — A. I. 18 p. 283 şi p. 341. 348. j 2. — beţişorul suveicii pe care se învârteşte ţevea (ţăghia) cu aţă, îa ţesut). | 3.—pistonul la jucăria *puşcă de socru.* p. 344.
lene, s. 1. — A. VI. 6 = muşchiul dela braţ. | 2. — lenea-i cucoană mare, care n'are (nu cere) demâncare; o lene slăvită; sbs. *lenoşie.*
lia?. 1. —p. 315. } 2.—în cântece: haaaii..., lia-a lia-ciocârlia...
limbă, s. 1. — *limbă de clopot,* joc. A. III. 6. p. 320. ! 2. — fel de fel de limbi trăesc pe acest pământ (lifte, neamuri). | 3.—limba românească. | 4. — *limba,* de clopot = flecar. | 5. — a lăsat cu *limbh* de moarte.
liorca, adj. ud; se zice şi *ud-lioarcă;* verbul: *liorcăesc^*umblu prin apă, ud. p 322.
liţă, s. 1.- turcă, A. I. 64. p. 311. | 2.- sufix: drăguţDoamîfe!, *neimliţă;* vine din drag -- dragule — drăguliţă.
lucru, s. *1.—pe lucru,* joc, A. I. 28. p. *290.*

| 2.—lucru rău, despre un om r
că nu-i cine ştie ce lucru bun,
lucru rău).
s. 1. — joc cu lăutari,
2.-e un vestit cântec: *Ana-Lu*
— Aşâ joacă pe la noi,
iac'aşâ doi câte doi,
iacă, iac'aşâ.
Vezi, aşâ se joacă fata,
şi pe stânga şi pe drea
iacă, iac'aşâ.
Săi şi joacă fata, fată,
vezi aşâ,
şi cu una, două, două,
n'o lăsa;
n'o lăsa, lăsa, voinice
că-i *română,*
şi pe lucru şi pe *joacă*
e stăpână.
(Că) n'am venit la voi
Ană-Lugoşană,
să mă uit pe subt căciu
Ană-Lugoşană;
ci-am venit să joc o fa
Ană-Lugoşană,
să mă pomenescă-o da
Ană-Lugoşană,
ori de mamă, ori de ta
ori de dracu câte odat
Hai mândro să te'nvârt
în jocul lugoşenesc,
iacă iac'aşâ;
ca, zău, mândro, rău
să nu joc ceardaşul m
iacă, vezi, aşâ.
Săjucăm,leliţă,săne des
şi din asta, dragă, să

Tot aşâ mereu înainte
Cum se joacă, dragă,

(Că) sus e cerul de pă
Ană-Lugoşană,
fete ca la noi nu sunt,
— Ba mai sunt şi'n alte sate
dar, zău, nu prea min
— Ba or mai fi şi pe la vo
dar nu prea cu buze mo

Aşâ joacă pe la noi,
mai frumos decât la voi,
mai frumos decât la voi,
iaca, vezi aşâ!

(Auzit dela camaradul meu Valenţe Moţoiu, elev în şc. mii. de inf. şi cav. din Buc, care-1 ştie din părţile Abrudului).

lume, s. 1. — ca lumea (ca de obiceiu, ordinar, comun), p. 329. | 2. — o mulţime de lume (oameni); aşâ ieşi tu la lume ? | 3. — lumea lui Dumnezeu (pământul universul).

lumina, s. (la fluier), p. 338.

luminiş, s. 1.—p.333. | 2.—luminiş în codru.

lnnă,s. l.—de-aluna, joc. A. 1.29. p. 289. | 2.—luna de pe cer. | 3. — o lună de zile. | 4.—cartofi *(cartoafa-fi)şi* ridichi de lună. | 5. — Lună noua (craiu nou) (când începe să scadă, se zice că *se pişcă* (se chisea); atunci se crede că va ploua, fraţi *lunateci,* cari s'au născut în aceeaş lună. Unul din ei trebue să moară, iar dacă nu moare unul, la nunta celuilalt fratele său trebue să stea pus în fiare şi să nu vadă nimic; *lunatec* mai înseamnă şi nebunatec. | 6.—Celor pleşuvi îi se zice ca au *lună* pe cap. | 7. — *cântec către luna nouă.* A. II. 7. p. 330.

lup, s. 1.*—de-a lupul şi oile,* joc, A. I. 65. p. 290. | 2.— lacom. | 3. —lupul păru-şi schimbă, dar năravul, ba. j 4. — lup în pielea oii. | 5. — de când (erau) lupii (lupchii) albi (de demult). | 6. — mâncâte-ar lupul, dare-ar lupul în tine, ne!, lupule (se zice vitelor). | 7. — de când erâ lupul căţel (de demult). | 8.—par'că au dat lupii (aşâ-i de mare *tărăboiul)—* par'că au venit Tătarii. | 9. — gură de lup, (lacom) = *lupav.* | 10. — lupul păzitor de oi (când unui om pătat i se încredinţează lucruri de cinste şi încredere).

M.

Macara, s. 1.— mosorel de aţă. p. 340. | 2.—a ridicat lemnele cu macaraua,

maică, s. 1.*—maica şi călugărul,* joc. A. I. 31.p.291. | 2.™maică (măiculiţă)—mamă.

măister, s. p. 290.

măistor, s. p. 290.

malea, ?. p. 315.

mălgăriţă, ?. p. 364.

mămăi ? p. 374.

s. 1. — *mămăliga ursului.* A. V. 40.p.347. | *2* – unui om moale. | 3.—cât ai face o mămăligă (ca timp). | 4. —am pus-o de mămăligă (am păţit-o şi nu ştiu ce sa fac). | 5 — mămăligă goală (treabă puţină)=mămăligă fiartă. | 6.— *măligă* (prescurtare, s'aude foarte des). | 7. - Am venit eu vreodată la rnăliga ta? (am venit vr'odată să-ţi cer ajutor?)

mână, s. 1 — *mână moartă,* A. III. 16. p. 322. | 2.—om cu dare de mână *(cuprins,* bogat) | 3 — nu caut la mâna nimănui (n'am nevoie de ajutorul nimănui). | 4. — ce-i în mână, nu-i minciună. | 5. — îl am în mână (şi-i pot face ori ce rău, îl ştiu cu Veva). | 6.—i-am dat o mână* de ajutor. | 7.—i-am dat mâna şi l-am întrebat ce mai face. | 8.—mâna are cinci degete şi două nu s'aseamănă (dar oamenii !). I 9.**--0** mână de oameni şi au făcut mult). | 10. — mi-i la'ndămână (în voie, îmi convine). | 11. —are mână de luat dar de dat nu. | 12. — mână lungă (hoţ). | 13.—tu-i întinzi un deget şi el ţi~ apucă toată mâna. | 14. — mână spartă (risipitor), j 15.*—mână ciungă,* joc A. III. 17. p. 322 | *\§.—mâna puică,* joacă A. IV. 31. p. 330. | 17 *-mâna raţă,* joacă A. 14. 32. p. 331.

mănânc, v. 1. —Ja jocuri: a lua un element sau o figură din cele cu cari se joacă, p 279. | 2. —mănânc mere. | 3.— mănâncă bătaie şi ocară. | 4.—şi-a mâncat averea şi norocul (păpat). | 5. — te mănâncă pielea? (cauţi bătaie?) | 6.- mă mănâncă (ma bat cu gândul) să mă duc la iarmaroc.] 7. — mancă pământ, când mingea din sbor *atinge* pământul. | 8. — mănâncă pământ (muşcă pământul) de durere. | **9.** — mănâncă furnici (spune minciuni) = mănâncă c.cat. | 10. — mănâncă pământ (lut şi pământ) şi spune că are dreptate. | 11. —lună mâncată (eclipsată, mâncată de vârcolaci). | 12.— *mănânci?* joacă, A. IV. 30. p. 330. (ă=â).

m,ănca? s. 1. — | 2. — doică.

mângâr ? p. 314, 316.

mânzeşte, adj. râd mânzăşte=cu plâns *în două* (jumătate).

măr, s. *l.—joc cu merele,* A. IV. 34. | p. 331 2. — mărul lui Adam (nodul gâtului). | 3. —vorbeşte de florile mărului (de geaba), j 4. —l-am bătut măr (mult şi bine).

marafet, s. pl. : marafeturi, ghiduşii, dar şi mofturi, p. 278.

măraz, s. pl : *m&r&zur[^marafeturi* p. 278.

marchidan, s.]j. 331.

mas? p. 315.

mâţă, s. 1. **—** *de-a mâţa şi şoarecele,* joc. A. I. 32. p. 291 | 2.-/sare ca o mâţă. | 3. —mâţa cu clopotii nu prinde şoareci. | 4.—ochi de mâţă (sticloşi). | 5.—ce naşte din mâţa, şoareci prinde. | 6. — trăeşte ca mâţa cu cânele. | 7. — mâţa când n'ajunge la smântână, zice că-i Vineri. | 8. -- *mâţă de vânzare,* joc, A. III. 13. p. 322 | 9. —nu mai mănâncă mâţa oţet (nu mai e pleaşca ce a fost). J 10.— *scara mâţei,* jucăr. A. V. 39 p. 345.

măiăluţă, s. dela *matale* (în Muntenia: wa£&=dumheata. p. 279.

mătasă, s. 1. — de boz, de popuşoi. \ 2.— bariz de mătasă.

mâţăţăl, adj. mititel, micuţ.

mâxâna? p. 375.

mâzgă, s. udul de pe coaja teiului, sălciei, etc.

mazurca, s. joc cu lăutari (cu totul nou), p. 289.

miel, s. (miel). 1.—p. 325 | 2.—mielul blând suge la două oi. | 3.—blând ca un miel.

melc, s. *cântecul melcului,* B. II. 4.

membru, s. pron. pop. *nembru,* p. 321.

merchea, (de-a—), adv. joacă, A. IV. 33. p. 331.

merg, v. 1. — fac p. 287. | 2. — treacă— meargă, sfârşeşte povestirea).

meşter, s. 1. — *de-a meşterii,* joc. A. I. 28. p. 298. | 2.— cel ce se pricepe în leacuri, descântece, farmece, (ij&bă meşteră). | 3.- ei, meştere, ce mai faci ?.,(bade, nene).

| 4. — se zice Ţiganilor când vre fim politicoşi cu ei.

mice, s.=minge. p. 292.

mijă, s. pron. prop. *gnijă,* joc, A. p. 284; are legătură cu *a miji,* (s jeşte de ziuă).?

mijoarcă, s. p. 285.

mijoatcă, s. p. 285,

mdjoiu, s. în A. I. 19. p. 285.

mince, s.=minge p. 292.

minge, s. *de-a mingea,* joc, A.I. 33.p | 2.*—de-a mingea 'n cuc,* joc. A. p. 296 i *S.—prinsulm/ingei,* A. I. 54.

mire, s. 1. **—** *de-a mirele şi mireasa* A. IV. 35. p 331 | 2.—râde ca mire surd (prosteşte).

mireasă, v. 1. — *de-a mirele şi m* joc A. IV. 35. p. 331 1 2. -plân o mireasă.

mişcă, s, pron. prop.*gnişcă;* pluralul *gnişte,* rar. | 1. — *de-a mişca* joc, 35, p. 297 Poate că-i o legătu verbul a *mişcă (mişcă* de aiei= de aici), p. 281, 283, 288, 301.

mişchi, ?, p. 362.

miţăesc, v =miţuesc. vezi *morişcă.*

miţuecdă, s.=miţăeală, vezi *morişc*

moară, s. 1. — *moară cu cartea,* jo V. 22. p. 341 | 2. —ca la moară (pe | 3. — mi-o veni şi mie odată moară (rândul la cutare lucru) – i-a tăiat apa dela moară (i-a tăiat

moarte, s. 1. —p. 297. f 2.— unui on] 3.— moartea cu coasa 'n mân luiaş. | 4. — luâ-te-ar moartea, c moartea'n gâtul tău, morticica! teme). | 5. — *chemarea morţii cu* A. VI. 15. p. 353.

mocan, s. 1. — cioban, p. 291.

mocanca, s, joc cu lăutari, p. 289.

mocăneasca, s.=mocanca, joc cu l p. 289.

mocăneşte, adv. chip de a se da pe g

modâr ? p. 315.

mofluz, adv. p. 290.

mdghil?. p. 314— începe ca movilă, pop. moghilă. p. 314, 315.

molcăluţ, adj. adv. cam, puţin moa

mbndâr? p, 315.

morişcă, s. pl.: morişti. 1. — p. 281. | 2.— moara mică, | 3. — când se răstoarnă carul cu snopi, se zice c'a făcut o morişcă. | 4. — i-am făcut o morişcă (l-am *miţăit* de păr, l-am tras de *miţe,—* a-i trage miţueală. | 5. — *morişcă de tablă,* joc. A. V. 26. p. 341 | 6. — *morişcă de miez de soc.* A. V. 26. p. 341 | 7. — *morişcă de ou,* juc. p. 322 | *S.—morişcă'n vânt,* A. VI. 2., p. 350 i 9.'-p. 297 | 10.— p. 350.

mort, s., adj. 1. - p. 298 | 2.— beat (bat)— mort. | 3.—mort, mortăciune (unui slab). | 4.—doar n'oiu fi mort, să nu te văd.— | 5. — când s'or întoarce morţii dela groapă, atunci te-oiu ierta. ' 6. — joc. A. I. 39.

mbschi? p. 315.

moşoaică, s, pl. : moşoaice ; oliţa cam de jumătate de ocă, p. 277.

mosor, s. 1.—p. 840) 2 — ai să cânţi din mosor (de năcaz). | 3.—ceva pornografic.

motoc? şi *motoc,* 1. — p. 317 | 2. — nume de familie în cât. Vizureşti (alde Motoc), corn. Buciumeni, ţin. Tecuciului, j 3. 3.—cutare a ajuns a fî «Capul lui Motoc».

motocel, s. plantă (= *flocoşei).*

motocel, s. vezi *motoc.*

mbvil? 1. — p. 315. I 2. vezi *mbghil.*

muc, s. 1. —un muc (căpeţel) de lumânare, i 2.— şterge-ţi mucii dela nas. | 3.— îi curg mucii în crişmă (stă toată ziua, uitat de sine, cu dor).

muşama, s. 1.—joc cu lăutari, p. 289 [2. — a face cutare lucru muşama (a acoperi o faptă urîtă)=a'întinde muşamaua peste ceva.

mur? p. 382.

murez, v. p. 356.

muscă, s. *de-a musca 'n groapă,* joc A III. 19. p. 323.

must, s. 1.—p. 331. | 2.—muncesc până-m iese mustul din mine (sudoarea.)

muzicant, s. pron. pop.: modzâcant — ţi, *de-a-,* joc, A. III. 20. p. 323.

Nadă, s 1. — ceeace *se* pune în prinzători, pentru *a nădl (a înnădi* momi) paserile să vie : fărmături, grăunţe, p. 354. i 2. — nu mi-i de dată, ci mi-i de nadă (nu mi-i că-ţi dau odată, ci mi-i că te deprind cu asta).

Napoleon, s. 1. — *scaunul lui Napoleon,* p. 305. | 2. — banul (se pron. *napalion).*

nas. s. 1, — *nasvd la prăşit,* joc. A. III, 21. p. 323 | 2 — e aşâ de fudul, că nu-i poţi ajunge c'o prăjină lanasullui. | 3.— umblă cu nasul sus (fudul). | 4. — nu-i de nasul (de sama) lui. | 5. — nu ţi-i ruşine pe la nas. | 6. — ai nas să vorbeşti de el? (nu ştii cine eşti tu?). \ 7. — îşi suflă nasul (de muci). | 8. — las'că nu-ţi pică nasul (de ruşine). | 9.—i-a tras una pe la nas (o vorbă urîta, usturătoare). | 10. — dacă nu\ erâ nasul, îţi beliai obrazul.] 11.—cu nasu'n şold cu mâna'n vânt (ce potriveala). | 12. — mi-o freacă sub nas. (mă mustră, îmi atrage atenţia). | 13.—bagsubnas=mănânc. | 14.—*vorbire cu nasul strâns,* A. VI. 12. | 15. — *suflarea nasului A.* VI. 17.

nătânga, s. joc cu lăutari, p. 289. | 2. — *nătâng,* stângaciu, nepriceput.

naz, s.=moft (face nazuri), p. 357.

nebuneala, s. 1. — plantă, p. 298. | 2. — ce ?, ai mâncat nebuneala? | 3.—iar ţi-a venit nebuneala la cap? (nebunie).

nechează, v. calul nechează=râwcfte«£# (prin Muntenia), p. â78.

nod, s. 1. — *nodul gâtului,* p. 329. | 2.— nodul c.rului *(noadă).* | 3.—înghite noduri şi rabdă.

Oaie, s. 1. — *de-a lupul şi oile,* joc, A. I. 30. p. 291. | 2. — blând ca o oaie. | 2. — prost ca o oaie. | 3. — prost ca oaia cu jug (porcul), j 4.- vai de oaia care nu-şi poate purta lâna. | 5.— *dea oile,* joc, A. I. 42. p, 298.

oaste, s. *dea oastea,* joc, A. I 40. p. 298.

\

obrăzar, s. juc. A. I. 27. p. 341.

ochiu, s. 1. — la cărţi (cartea de patru ochi), p. 287. ! 2.—ochi la plasă de prins peşte, ciorapi, | 3.—nu mai văd înaintea ochilor (înainte). | 4. — mi-au scăpărat ochii de mânie. | 5.—ochii cari nu se văd, se uită. | 6.—*ochiuri (—scrob* ; se fac cu grăsime şi ouă), j 7. — ochi de geam. | 8. — vezi bârna din ochiul tău, şi nu grăi pe altul de rău. | 9. — a face cuiva din ochi (semne=i-a făcut cu ochiul). | 10. — îmi scoate ochii mereu (mă mustreaza). | 11. — ochiuri de apă (la vârtejuri), j 12.— la nraştie. p. 309, 353.

odâr? p, 315.

ogar, s. 1. — *ogarul şi* if*purele,* joc. A. I. 41. | p. 298. 2.— nici 3âne, nici ogar= nici Stan, nici căpitan.

oglindă, s. 1. — *cu oglinda,* joacă A. IV. 38. p. 331. | 2.—curat. | 3.—te-ai uitatîn oglindă ca să te vezi şi pe urmă să râzi de altul?

olar, s. p. 314.

olog, s., adj. *puntea ologului, A.* III. 25. p. 324.

om, s. 1.—A. I. 7. V. p. 277. | 2. — se întrebuinţează în locul vorbelor nehotărîte: cineva, lumea, etc.: omul la beţie cade 'n nebunie; omul nu trebue să se gândească numai la ziua de azi. j 3.-^m'a făcut din om neom. | 4.—p. 283.

omăt, s. jucării din omăt. p. 331.

opleană, s. sanie cu oplene. p. 345.

orb, s. adj. *l.—de-a orbul,* joc. A. I. 43. | 2.—celui nebăgător de seamă (e un «legat la ochi». | 3.—a nimerit orbul Brăila, dar eu ! | 4.—chiorul în ţara. orbilor e împărat. | 5.—ce?, ai orbul găinilor?

ort, s. (nu i s'aude pluralul). 1.—ban vechiu. p. 278. | 2. — a dat ortul popii = a dat pielea popii (a murit).

osâeac, s. p. 346, 248.

oţetesc, v. bătaie oţetită = tare, grozavă, p. 284.

ou, s. *l.—ouă de gâsculiţă,* joc. A. I. 44. p. 299. | 2. — cădea piatra (grindină) cât oul. | 3.—da ce ? ai ous&a poale, de nu vii mai repede? | 4.-a luâ pe cinev cofiţa cu ouăle (peste picior, | 5. de râs tu şi cine te-a ouat. | 6. culelor (dăsaga cu ouăle, semin *l.—pe ouă,* chip de dat pe gheaţă,

ovăsc, s.=ovăz. p. 340.

Pâcâliciu, s. păcălitor, păcală, p.

păcuriş? dela păcură, p 365.

păgubaş, s. adj. 1.—p. 287, j 2.— aldămaşul, iaca păgubaşul (n hoţului). | 3. — hoţul are un p fură); păgubaşul o mie (că bănu mulţi).

pafta, s. p. 275.

pohtă, s. p. 275.

paingân, s. *scoaterea lui de copii, A.* p. 356.

paiu, s. 1.—2.—*de-a paiul,* joc. A. 299, 305. | 3.—râzi ca căţeaua c c.r. | 4. — tot aşâ se zice celor mează. | 5.—nu iea un paiu de jos nimic).

palal? p. 363.

pălesc, v. 1. — lovesc, p. 293. bat florile se pălesc de soare. *Păl* slab, *gălbigit.* | 3. — m'a pălit de acasă (m'a apucat).

palmă, s. 1.—*baterea palmelor,* jo 4. p. 274. | 2. — palma mânii. | ars două palme, de a văzut st înaintea ochilor. | 4. — am palmă de loc, şi acela-i pietriş. | tatea de măsură: lungimea din ful degetului cel mare şi cel m tele fiind atât de mult. răşchir se poate; aceasta se mai num *palmă proastă. Palma domnea.* egală cu p. pr., plus lungimea lui cel mare (la măsurătoare, se dă peste cap). | 6. — eu pl bate 'n palme (de bucurie). | 7. palmă, uşor la palmă (cel ale c turi par mai grele ori mai u 8.—Palma-Maicei-Domnului, p frunza patinată; ea are şi o

(colecţia mea). | 9.— *spine în palmă,* joc. A. III. 27. p. 324.
pământ, s. 1. — mănâncă pământ (turca sau mingea din sbor, atinge pământul), p. 293, 296, 309. | 2. — de supărare, s'a făcut pământ (negru ca pământul). | 3.— fuge, mâncând pământ. | 4.-mâncâ-te-ar pământul (blestem). | 5.—am patru stânjeni de pământ (arabil).
pânga. ? are începutul ca la numărul *patru,* p. 315.
pani...? are începutul ca la numărul *patru* p. 316, 317.
panilica. ? are începutul ca la numărul *patru,* p. 314.
pânză, s. l.— *de-a pânza,* joc. A. I. 46. p. 300. | 2.—ţi s'a încurcat pânză (ai scrintit-o). | 3.—ţine-te pânză, să nu te rupi (când a început să-l bată). | 4 —apa veniâ pe vale, pânză. | 5. — toată pânza dealului, cerului. | 6.—hai, leagă odată gură pânzei (începe-o).
păpădie, s. p. 342.
păpuşă, s. 1.—jucărie, A. V. 30. p. 342. | | 2.—o femeie frumoasă. | 3.—ce? îţi pare puţa păpuşă ? (crezi că-i fleac)? | 4.—foile ştiuleţilor după ce aceştia au fost rupţi; păpuşă de tutun (un mănunchel). | 5.— un ciocan de bătut cercuri la poloboace.
păr, s. 1. — cu mari peri (cu mare greutate. | 2. — mi-a scos păr alb. | 3. — i-a ieşit părul prin căciulă (de sărăcie, de răbdare). | 4.—trage nădejde ca broasca de păr. | 5. — cât păr în palmă. | 6. — vorbind de lână, ceeace se scoate mai bun la pieptănat. | 7. — în doi peri (aşâ şi aşâ). | 8.—părul ursului (plantă). | 9.— părului i se mai zice şi *cânepa dracului.* | 10.—a luâ cuiva din păr (al trage de păr. p. 361 | 11.—a trage pe cineva de păr. | 12. — obiceiul luatului «din păr», înaintea tunderii.
parlabuf? vezi *pilăbuf.* p. 315.
păsăreşte, adv. vorbire păsărească cu *ver.* p. 372; 352.
păscar, s. 1.—p. 314. | 2. — vânzătorul de peşte. | 3.—o pasăre. | 4.— cel care umblă cu pască (naforă) în noaptea învierii Domnului, spre a o împărţi credincioşilor cari nu s'au putut duce la biserică.
păscăreală, s. p. 286, 292. vezi *porcăreală.*
păscărie, s. l. — p. 293. | 2. — locul (piaţa) unde se vinde peşte.
pasăre, s. l.—*de-a pasărea sboară, joc.* A. I. 47. p. 300. | 2.— toată pasărea pe limba ei piere (fiecare sufere pentru faptele lui). | *3.—prinderea de pasări,* A. VI. 19.
păturesc, v. l.—p. 297, 328. | 2.— când se mână caii la arie, se strigă: «hi la lături, e.câ-te-ai pături». | 3.—zestrea din casă, pentru măritişul fetei.
pavâl? (Pavel)? p. 315.
piatră, s. *1.—pietre cu soţ,* joc. A. I. 49. p. 301. | 2.—plouă cu pieatră (grindină). | 3. —tare ca piatra. | 4.—piatră de moară= greu. | 4.—am să te bat cu pietre. | 5.— Sfar'mă-Piatră (poveşti). | 6.—crapă pietrele de frig. | 7. \- dorm şi pietrele, j *l.— svârlire cu piatră,* A. IV. 41, 42. p-332 şi 341. | *8.—sbârnâeilă cu pietre.* A. IV. 44. p. 332. | 9.—*baterea pietrelor.* A. IV. 45. p. 332. | 10.-A.V.23. | 11.-*piatra care rade apa.* p. 332.
pecti . ? p. 315.
piedică, s. 1. — la trântă, p. 355. | 2.—îmi pune piedici (mi se împotriveşte).
pelţ . ? p. 315.
peniţă, s. *în peniţi,* joc. A. I. 48. p. 301.
pepene, s. 1. — *dăsagi de pepene.* A. V. 17. | 2. — testiculele omului. | 3. — gras pepene.
pernă, s. joc cu lăutari (când se scoate din casă zestrea miresei), p. 289.
petca.? p. 315.
peteală, s.^*beteală,* p. 342.
pichi. ? 1. p. 316.—are asemănare cu vorba *piche* (pasăre), căreia i se mai zice şi *pichere* (nordul Mold.). | 2. — puii mici fac: *pichi-pichi.*
picior, s. 1. — A. IV. 28.8, mod de a înnotâ. | 2.—picior de munte. | 3.—stă în picioare. | 4.—unde nu-i cap, vai de picioare. | 5 —a luâ pe cineva peste picior. | 6.—«per *pedis»* (pe jos) sau *«per pedes apostolorum»* (apostoliceştej.

piciorong, s. p- 336.
pilabuf? p. 315.
pinchi? p. 315. 316.
pintilica.? 1.—p. 315. | 2.—nume de femeie (dela mase. Pintilie).
pipărez, v. 1. — bătaie pipărată, p. 284. j 2. —scump (preţuri pipărate).
piron, s. *A.—bătaia pironului,* A. III. 22. p. 323. | 2.—face piroane (cuie *debleak)* =dârdâe de frig. | 3- — taie piroane= spune minciuni.
pişcoace, s. p. 344.
piscopar ? (piscopăreţ, piscopăroaia) p. 381.
plaghie, s tufă, de obiceiu de salcie, pe malul apelor.
plătăcină ? *de-a rădăcină-plătăcină,* A. I. 15. p. 282.
Plevna, s. *tunurile dela Plevna,* A. I. 64. p. 309.
plimb, v. 1.—a plimbă un cal. 278. | 2.— du-te de te plimbă (ieşi afară).
plod, s. copil mic (şi obraznic), p. 327.
'plumb, s. 1.—plumb de hârtie=creion. p. 307.) 2. —greu ca plumbul.
poamă, s. 1- — struguri, A. IV. 36. p. 331, 332. | 2.—poamă rea (om rău); nu-i cine 'ştie poamă bună! (adică: e rea).
poarcă, s. *de-a poarca,* joc. A. VI. 2. p. 351.
pod, s. 1. — *podul popii,* joc. A. I. 51. p. 302. | 2.—podul casei (unde mă culc?— culcă-te în pod, c'acolo nu umblă vacile). | 3.—podul palmei. | 4.—pod peste ape. | 5.—podul de fier, aramă, argint, aur, de pietre scumpe (poveşti). | 6.—unde şede cutare ?—uite pe aici : cum treci podul, înghiţi nodul. | 7. — vedeâ-te-aş la pod (cerşetor).
podi? p. 316.
polcă, s. 1. — joc cu lăutari (joc nou), p. 289. | 2. — polcă, polcuţă (de îmbrăcat).
poliţă, s. p. 346.
poloboc, s.=boloboc. p. 332, 333. | 2. — moş-poloboc (unui om gras, unui beţiv).
polog, Sv 1. — cam a treia parte dintr'un snop; iese din mănunchi, la secerat, p, 355.
popă. s. 1. — la jpc de cărţi, figura, p. 287. j *2* – nici toaTe ale popii, nici toate ale omului. | 3. — burtă (pron.
buzunar de popă. | 4.—popa a
de luat, dar de dat nu. | 5.—m
popă, dar mi-i teamă că nu mi
comanac. Verb: a se *popi,* a s
(răspochi=a se despopi (catiris
podul popii, joc. A. I. 51. p. 30
taie popa limba (zic mamele copi
cari cer de dulce în zilele de p
sudue (înjură). | 8—popa-i dra
cioare. ! 9. — ce ?, ai să te fa
(cu atâta carte). | 10.—vine azi
ca popa (singur). | 11.—una şi
pii două. p. 351.
popic, s. pron. pop.: pochic, pochic
poponeţ, s. 1.—un fel de. opaiţ, î
rudimentar. | 2.—stă poponeţ
picioare, nemişcat).
por, adj. subt. p. 315 vezi *poru*
porc, s. 1.—*beşică de porc,* joc. A
2.—eşti un porc şi un măgar.
porcăesc, v. l.—p. 296. | 2.—fac de
cineva.
porcar, s. 1.—păzitor de porci. | 2
p. 293, 351.
porcăraş, s.'p. 286, 293 vezi *po*
porcăreală, s. 1. — slujba celor
mingea şi o svârl bătăuşilor, p. 2
2.—a se porcari (a scăpă o b.ş
porcăresc, s. 1. — fac slujba de p
296. | 2.—scap o b.şină.
poroclesc, v.=poreclesc. p. 371.
porumb, adj. 1.—vezi *porumbanc*
subst.: *porumbi de hârtie,* juc, A
p. 343.
porumbac, adj. p. 315.
porumbana ? por = cenuşiu des
aici : Por-împărat, ca şi Alb
Roş-împărat p. 315.
porumbel, s. porumbel cu buzunar
poştă, s. 1.—*poşta merge,* joc. A. I
323. 1 6.—cal de postă (om c
greul). | 3. — la Poşta veche (r
Tecuciu, se zice spre a arăta :
ne-ţi pofta 'n cuiu».
potcă, s. om mic la statură şi sla
*potcoavă^* s. 1.—mod de a se da pe g
229. i 2. — caută cai morţi să l

coavele. verb: *a potcovi* pe cineva=a-l păcăli cu ceva.
potcovesc, v. vezi: *potcoavă.* 1.—a bate.
poteraş, s. p. 286; cel ce caută să prindă un hoţ ; (din poteră).
potlogar, s. p. 323.
prăfesur, s se zice învăţătorului de către săteni (fem., care nu ştie poate nici carte: prăfesoară). p. 307.
prăflsdr, s. fem. prăfîsoară = profesor (învăţător), p; 307.
praştie, s. 1.-—jucărie. A. V. 33. p. 344.— 2.—cal de praştie (lăturaş).
prăştină, s. 1.—nuia groasă şi lungă, care se pune peste rogoz sau paie, spre a nu le luâ vântul, p. 326. | 2.—unui om înalt şi slab.
prepegeanta ? p. 374.
preşedinte, s. pron.: prezâdentiu. p. 321.
pretcar, s. sfredel mic de dat cep poloboacelor. p. 340.
primar, s. 1. — A. III. 24. p. 323. | 2. — a face primar pe cineva, (a-l bate), p. 323.
prind, v. 1.—în jocuri de părţi, când iei adversarului ori ce putinţă de a te vătămâ'cu ceva. p. 279. p. 307. | 2.—şi unde prinde, mai vere, a plouă, şi a bate un vânt... | 3.—am prins un hoţ la găinile mele. | 4.—a face o legătură, o învoeală (s'a prins frate de cruce, s'a prins că nu va fi trântit de nimeni. I 5.—a prins frică de mine, de când cu bătaia ceea. j 6.-îl prind frigurile. | 7.—*de-aprinsul,*A. I.33.p.303 | 8.—şi-aprins nevasta. | 9.—aceste straie nu te prind. | 10.—nu prinde carne pe el. | 11.—*prinsoare*=rămăşag, închisoare, j 12.—i se pare c'a prins pe Dumnezeu de un picior. | 13. — această mâncare nu-mi prinde (prieşte). | 14.—dacă aş avea acum bani, mi-ar prinde bine.
prindere, s. p. 308.
prinsătură, s. p. 308.
prinzător, s. p. 293, 304.
priponeţ ? p. 382.
proaşcă, s. jucărie A. V. 32.
porces, s. pron.: procest. p. 321.
procuror, s. p. 321.

prost, adj., subst. 1.—, înţelesul cunoscut | 2. — rămân prost—rămân bătut dela cutare joc. p. 305. | 3. — soldat prost= de rând, negalonat; din oameni proşti.
prostire, s. 1.—faţă de masă,albă. p. 298 | 2.—învelitoare de pat (sinonim aproape cu cearşaf, dar cu ea nu ne învelim).
puică, s. 1.—*mâna puică,* joacă. A. IV. 31. p. 330. | 2.—găină de un an. j 3. — ibovnică, dragă: fir de iarbă dreaptă, puica mă aşteaptă ... (cântec).
puiu, s. *l.—de-a pui-a—gaia,* joc. A. I. 55. p. 304. ; 2.—ce? crezi că ne jucăm de-ajpui-a-gaia? (crezi că-i glumă?). (3.— vrabia tot puiu rămâne (nu te uita la acesta că-i mic; e mic şi îndesat).) 4.— puiu de lele. | 5.—ce am suferit eu, nici puiul de şarpe să nu sufere. | 6.—puiu de drac (fecior rău din oameni răi. | 7.—ibovnic; frunză verde solz de peşte, puiul lelei mă jele^te^.. (cântec). *
punte, s. *puntea ologului,* joc, A. III. 25.
pura. ? p. 332.
puşcă, s. *1.—puşcă de soc (socru),* jucărie, A. V. 34. p. 344. | 2.—puşcă se zice şi celui ce umblă după zestre (Bucureşti). 3.—celui cu ochii încrucişaţi.
puşcaş, s. vânător.
pttşcoace, s. p. 344.
puf, s. 1.—p. 277, 344. | *2.—furca puţului.* joc. A. IV. p. 329.
putere, s. din putere = foarte tare = cât ce oiu putea p. 284.
putină, s. 1.—de-a putina (de-a dura), p, 333. | 2. — rad putina = şterg = spăl = fug. (o şterg la sănătoasa).

Bachiu, s. joc cu lăutari la nuntă. p. 289.
rad, v. 1.—p. 311. | 2.—o rad (fug), | 3.— nici rasă, nici tunsă (nu vrei nici aşâ, nici aşâ. | 4.—
rădăcină, s. 1.—*rădăcină plătăcină,* joc, A. I. 15. p. 282. | 2.—rădăcina unui copac. | 3.—rădăcina unui râu. | 4.—ce-mi stai ca o rădăcină? (nemişcat) | 5.—*de-a rădăcină,* joc. A. I. 56. p. 305. | 6.—p. 332.

| 7.—greutatea cumpenii dela fântâni, p. 345.
ragagniţa.? p. 382.
rămân, v. *1* – p. 307, 311. | 2.—(am prins un rămăşag, (şi) l-am rămas (rămânere).
rămânere, s. vezi.: *rămân.* p. 308.
rânca.? p. 315, 316. începe ca şi:a *râmai,* vorbind despre *buhai (răncaciu=b\iha,m).* Tot de aici: *râncăeală, râncăitură.*
râncaciu, s. vezi: *rânca.*
râncăeaţă, s. vezi: *rânca.*
răncăitură, s. vezi: *rânca,*
rânchează, v. vezi: *nechează.* Când calul nechează, se zice că face: *gnihoho;* vezi *gnihoho.* *
ranga.? p. 315.
rapandoc? p. 368.
rapanghel..? a luâ pe cineva la rapanghel (la trei parale).
rărunchiu, s. p. 310, 311.
răsbiciu, s. p. 344.
răsbuzez, v.
răstogol, adv. de a răstogolul=de-a tumba, de-a dura. p. 297.
răsuflu, v. 1. — despre găurile gurlanilor. p. 356. | 2. —vin răsuflat, spirit răsuflat. | 3.—bube vechi, cari răsuflă acum. | 4. — am muncit până acum, lasă-mă să răsuflu şi eu. | 5.—te^ai răsuflat, porcule (ai dat o b.şină).
raţă, s. 1.—a *face mâna raţă,* A, IV. 32. p. 331. | 2.—se leagănă ca o raţă (e greoiu). | 3.—parcă-i o raţă leşească (lişiţă). | 4.—*raţe de ţipirig,* jucării A. V. 36. p. 345. | 5.—cine-i mai mare?: raţa ori răţoiul (femiea ori bărbatul?)
răzuş, s. p. 345.
repezeală, s. repede, la iuţeală p 373.
roată, s. 1. - juc. A. IV, 46. p. 332. | 2. — s'a întoarce, *el,* roata şi la mine. | 3. —roata lumii. | 4. —hai, roată 'mprejurul meu.
rohatcă, s. desfîinţatele *bariere* ale târgurilor, p. 351.
rup, v. 1.— rup hora = stric horă. p. 292. | 2.—rupe-ţi-ai gâtul să ţi-l rupi. | 3. — nici în ruptul capului nu plec. *Euptură,* femeie uşoară. ^
rusca ? rus, rusca: se zice: rusoaică, p. 316.

S, Ş.

Sâcâesc,Y. 1. - năcăjesc pe cineva, ciuda *:sâc-sâc.ip.31b.* | 2.—nu mă l
săgeată, s. 1.— *arc şi săgeată,* ju veniâ săgeată către mine.
sârba, s. joc cu lăutari.
sanie, s. *sanie, vara,* A. VI 47. p. 33 omul înţelept umblă vara cu iarna cu car. j 3.-345,
săniuş, s, locul înclinat pe care copiii cu sania. p. 345.
sârba, s. joc cu lăutari, p. 289.
sărez, v. bătaie sărată (grea); p (ridicat), p. 284.
săritură, s. *întreceri la sărituri,* A. p. 333.
şarpe, s. pron. pop.: şărpi. 1.—ş ciului, p. 335. ! 2. — poate că şarpe să te faci, dacă... p. 307.
sbanţu ?
sbârnăeală s. 1.—sgomotul unui lu sbârnâe. p. 332. | 2. — svon, s
sbârnă(â)etoare s. jucărie, p. 350.
sbrehud adj. (nebunatec). p. 359.
sburătuire s 1.—svârlire cu pietre 372. | 2. creşterea copiilor şi (după ce mi le-am sburâtuit,mi l
scară, s. 1.—*scara mâţei.* A. V. 39. 2.—lasă, că la urma urmei, sc tot nu vei face.) 3.—scara are şi scoborîş.
scaun, s. joc. 1.--A. I. 52. p. 30 | 2.—om cu scaun la minte.
schimb, subst.. 1. p. 351. | 2.—sa se compun de obiceiu din tre buri.] 3. — să-mi aduci două (rânduri de rufe). | 4.—călăraşi bul (mă duc la schimb).
scot, v. p. 355.
scrânciob, s. juc. A. V. 40. p. 3
scripcă, s. 1. | *scripcă de hluj,* p. 347.) 2.—cu gâtul ca scripc
scroafă, s. 1.—A. VI 4. p. 351. \ 2 scroafa 'n copac. | 3.---unei fem jocură.
sfădălie, s. sfadă mare. p. 279.
sfânt, s. 1.— *Sfânta.* (Icoana Mai

nului, făcătoare de minuni) d. p. cea dela ms. Adam, Tutova), care se aduce la procesii pentru ploaie, p. 278. | 2. - *de-a sfântul,* joc. A,JM,^^MAr^--- lasă că nu-i cine ştie'ce sfânt. | 4.— Cef sfânt (Dumnezeu). 1 5.—până la Dumnezeu te mănâncă sfinţii. I 5.—sfinţi (la *mucenic;* se fac nişte covrigi în chip de 8, cari se numesc tot *mucenici* (măcinici), *sfinţi,* sau *sfinţişori.*

sfâr... inter. p. 315.

sfârâeac, s. 1.—jucăr. A. V. 41, p. 347. dela a sfârâi. j *2.—sfârâeac de bumb.,* juc. A. V. 43 p. 348.

sfărlează,$.\,—Tp. 349. | 2.— se învârteşte ca o sfârlează (făcând treabă).

sflchiu, s. vezi: *sftichiu.* p. 332.

şflichm, s. 1.—la biciu, vârful subţire, p. 332, 335. | 2.-a luâ pe cineva în sflichiu (a-l sflichiui=a-l înţepa cu vorbe).

sgândăresc v. irit, neliniştesc, scormonesc, p. 303.

şiriclic, s. (şârâclâc).

smeu s. jucărie, p. 350.

soacră, s. l.—p. 353. | 2.—soacră, soacră,
poamă acră;
de te-ai coace,
cât te-ai coace,
dulce tot nu te-ai mai face!
3. — unui cicălitor. | 4. — lasă, nu mai plânge, că n'a murit soacră-ta.

soare, s. 1.—soare de un harag (cam o jumătate de ceas, după răsărit, sauînnainte de apus. p. 292. | 2. — e soare (e senin, ziua). | 3. [frumos, soare, la chip). | 4. — nume de botez şi de familie, j 4.—stă
* soarele pe cer (văzând aşâ minune, auzind aşa de grozave minciuni, j 5 — stau la soare (mă încălzesc, *mă pălesc,* la căldura soarelui. | 6. — *soarea-soarelui* (la început a fost luna), vine din *floarea-soarelui* sau *sora-soarelui ?* \ 7.— soarele e *la prânz* (9—10 ore a. m.); *prănzişor* (7—8 a. m); *sub-amează* (10V, — 11 a. m.);. *cruce, în răscruce* (amează); *de-amează 'nde-sară* (4 — 5 p. m); *la toacă* (V, oră înainte de apus, *sfinţit.* | 8.—sfîntul-soare. | 9.—să am şi eu tihnă sub soare (în lume) | 10. — soare cu dinţi (când străluceşte soarele, dar e frig grozav). | 11.—ars de soare.

şoarece, s. 1. — *de-a mâţa şi şoarecele,* joc. A. I. 32, p. 392. | 2. — dinţi, urechi de şoarece. | 3. — răsăriră popuşoii şi sunt ureche de şoarece (micuşori).

sbanţu ? . p. 314.

socru, s. = soc. p. 341, 344.

şodrăgana *(şi-o-drăgana) ?* p. 313, 314.

şodron, s. joc. A. I. 59. p. 306. Ce legătură cu vorba franţuzească: *le chaudron* = căldarea (Dicţ. Urechiă). = şotron.

sorţ, s. 1.—A. II. p 313. I 2.—ai tras sorţii? mă duc la sorţi (pron : sorţ.)

şotilica? p. 315.

şotipana? p. 316.

sotrişa, s. joc cu lăutari, p. 289.

şotron, s. vezi *şodron.* p. 306.

sovârf, s. = sovârf. p. 358.

spanţu?..p. 313, 3 l U ^

spânzur, v. 1. — *de-a spânzuraţii,* joc, A. I. 58. p. 306. ! 2.—taie şi spânzură (despre un stăpân, autoritate, care face ori ce), j 3. — un spânzurat şi jumătate (puiu de lele). | 4. — spânzură (atârnă).

spânzur are, s. joc. A. I. 58. p. 306.

sparg, v. 1. — sparg hora, stric hora. p. 292. | 2. — a spart o f.tă.

spate s. *pe spate,* chip de a înnotâ. A. IV. 28.7.

spatie, s = treflă, p. 287.

spinare, s. *pe spinare,* chip de a înnotâ, A. IV. 28.7.] 2.—te mănâncă spinarea? (cauţi bătaie?). | 3.—stă la spinarea mea.

spine s. *spine'n palmă,* A. III. 27. p. 324.

spurc v. 1.—spurc gaşca. p. 296. | 2.—liftă spurcată (necreştină). | 3. — s'a spurcat cu carne în post. | 4.—te-a spurcat cucul, pupăza (le-ai auzit cântând, fără să fi mâncat ceva). | 5. — spurcat, spurcăciune (murdar, neobişnuit; carnea de cal e spurcată).

strâmbare s. A. IV. 14. p. 353.

şteghie, s. p. 347.

ştevie s. p. 347.

ştiulete s. p. 347.

*stoghil?*începutul*cdA&stog*(şură).p. 314,315.

\

stoghim? p 317.

stor. s. stol de pasări (rotacism). p. 353.

stdvil? vezi: *stoghil.* p. 315.

stârc? (stârciogăţel). p. 381

strişcă s. = trişcă, p. 340.

strujesc v. strujesc o crangută de frunze, o apuc strâns într'o mână şi cu cealaltă o trag, aşâ că toate frunzele i se rup; strujesc pene. p. 324.

struna s. juc. 1. — A. V. 44. p. 349 j 2.— treaba merge strună. | 2. — rândueala când e bună, rostul casei merge strună.

strunesc v. l. — p. 309. [2. — strunesc un cal la trăsură. *

subsioara s., adv. l.*— sub rădăcina mânii p. 285. | 1, — dă-mi o subsioara de fân (cât pot luâ subsioara); pron. pop.: susâuară, pl.: susâuări.

sucală s. p. 340.

sucteme?. p. 315.

sulu? sul la răsboiul de pânză. p. 316.

supat s. adv. (sub-pat); pl: supaturi, supate p. 274.

şurub s. 1. — *şuruburi în cap, joc, A.* III. 10 (munt: *şurup.* p. 320) | 2. — întoarce şurubul (vorba), p. 377.

sutuluc? p. 316.

T. Ţ.

Tabinet s. tabinet drept şi pe prădate, jocuri de cărţi p. 287.

ţâcă s. 1. — când mingea e lovită puţin. p. 393, 394 i 2. — a lovi beţele la jocul de minge. | 3. — (zic femeile copiilor mici) vin la mama *ţâcă.*

ţâcnal s. *ţâgnal,* juc. A V. 18. şi p. 339.

ţăfălugă? p. 381.

Talion s. ? p. 317.

tămăşag s. glumă, comedie, spirit p. 285.

tânga ? începe ca numărul *trei.* p. 315.

ţântă, s. ţintă 1. | *de-a ţânta,* joc A. IV. 39. 4. | 2. — a venit ţintă la mine. | 3 — ţintă de fier. | 4.—cal cu ţintă'n frunte.

ţânţar, s. 1. — *ţânţarul,* joc. A. I. 12. p. 279. şi A. I. 60. p. 307. | 2. | face din ţânţar, hărmăsar (mincinosul care măreşte tot ce aude^

ţânţar, s — *ţânţarul,* joc. A. I. 61.

ţară, s. \.^*-de-a ţara.* p. 308 joc. A
| 2.—te aflâ o ţară când te-oiu

târcoale, s. (fără sing.) a da târc umbla pe lângă cineva c'un sc mit (rău), p. 291.

târg, s. 1. — p 351. | 2. — nu fac tine (nu vreau să am de a face) ai făcut târg cu cutare? (te-ai la vânzare, cumpărare? verb.: a cumpără.

târt. interj, când unul scapă o face *târt.* p. 359.

tată, s. *l.—tatăl-nostru* ţigănesc
| 2.—p. 368.

tăvăluc adj, A. IV. 50. p. 333.

tâvrii ? p. 316.

tem s. *plesnitul din frunză de* IV. 22. p. 327-

telefon s. juc. A. V. 45, p. 349.

teleleu adj., adv. 1. — vezi: *frunză* = teleleu-Tănase.

temeneiu P. p. 315.

testament s. 1.-joc. A. I. 63. p. 30 să-ţi faci testamentul (c'am să te

tetea s. tată (drăgostos). p. 368.

Ţigan s. 1. — 283, 285, 288. | 2. — ganu-şi laudă ciocanul. | 3. — te faci Ţigan (zic mamele copi nu vor să se spele). | 4. — ce? gan (de ceri aşâ pe la toată lu 5. — lasă-l că nu-i Ţigan (zici î cânelui, care latră pe cineva, la tine). \ 6. — Ţiganul când s împărat, întâiu pe tat'so l-a sp
| 7. — s'a înnecat ca Ţiganul l 8.—(când istorisim...): povestea Ţ (povestea vorbei, p. celuia, p. lui) | 9. — taci că vine Ţiganu zic mamele copiilor ca să nu mai *Ţigănie* (Munt.) şi *Ţigănime,* se satele şi părţile din târguri, cu Ţigani. | 10.— | 11.—*când se* *ganii laiemne,* joc cu lăutari,

tili?. p. 217.

ţin v. 1.—ţiu un copil în braţe. | (ţin) la copiii mei. | 2.—de ce te 1 3. — Gheorghe ţine pe fata

raru (nevastă). — 4. — Ileana se ține cu Radu (au relațiuni). j 5.—ține un pahar de vin (poftim). | 6. — femeia ține nouă luni. *Ţiitoare, ţiitură,* femeie uşoară. { 7. — p. 303.
Unica? începe ca *trei.* p. 317.
ţintă, s. joc, p. 332.
ţipirichi? p. 313, 314, 315, are asonantă cu *ţipirig,* iarbă de baltă cu frunze țepoase.
ţipirig, s. 1.—*pălărie de ţipirig,* juc. A. V. 28. p. 342. | 2. — *rate de ţipirig,* juc. A. V. 36. p. 345. | 3.—vezi: *ţipirichi.*
titirez, s. 1.-juc. A. V. 46. p. 292.! 2. — om harnic, isteț, iute.
tiuleu, s. (singularul foarte rar auzit). 1.—mustăți de abia mijite, p. 292. | 2.—pene mici la pui de pasăre.
toderaşca, s. joc cu lăutari, p. 289.
toderaşul, s. joc cu lăutari, p. 289.
tontoroiul, s. 1.—joc cu lăutari, p. 190. | 2.—toată ziua umblă tontoroiul (nebunatec).
toporaş, s. 1.—p. 316. | 2.— floarea.) 3.—topor mic.
toschi? p. 315.
trag, v. 1.—p. 300, 301, 319. | 2.-trag la măsea. | 3. — i-a tras vreo două peste cap. | 4.—înțeles pornografic*. | 5.—trage mâța de coadă {n'are ce face, o duce greu). | 6.—câte am tras şi nu m'am ras, nici de asta nu m'oiu tunde (nu mă desnădăjduesc). | 7.-boul trage. I 8.—trage a om mare p. 336. | 9.—trage-a ploaie, j 10.—se trage din neam mare, | 11.—trag o linie. | 12. — trage a moarte.
trântă, s. A. VI. 20. p. 355.
tras? p. 315.
trăsură, s. p. 349.
tren, s. pron. pop.: trin, joc. A. IV. 52. p. 333. ! 2. — iute ca trenul.
trestie, s. 1. — *cruce de trestie,* A. V. 14. p. 337. | 2. — unui slab şi înalt.
tri? începe ca numărul *trei.* p 316.
tridica? începe ca numărul *trei.* p. 316.
trimet, v. 1. — trimet la iarbă. p. 293. | 2.—cutare flăcău a trimes la cutare fată (peţitori s'o ceară).
trinea? începe ca numărul *trei.* p. 315.
trinilică? începe ca numărul *trei.* p. 314.
trişcă, s. p. 340.
troschi, s. (trosc-pliosc !) p. 315.
tiilu? p. 316.
Tulumbuci? p. 369.
tumba, (de-a tumba), adv. de-a dura, ade-rostogolul. p. 324, 333. | 2.—să te văd dându-tede-atumba şi tot nu te cred.
tun, s. 1. — *bătălie cu tunuri,* joc. A. III. 3. p. 318, 219. I 2.—*tunurile la Plevna)* joc. A. I. 64. | 3.—beat (pron. pop.: bat, tun, doarme tun. | 4. — să tragi cu tunul (şi n'aude, nu se deşteaptă). | 5. — *de-a tunul,* joc, A III. 28. p. 324.
tupiliş, adj. (pron. pop.: tuchiliş). îndoit de şale şi de genunchi, cu capul plecat, ca să nu se vadă. Se mai zice : *tupit* (tuchit), *pitit.* p. 291.
turcă, s. 1. — *de-a turca,* joc. A. I. 65. p. 309. | 2. — crezi că mă joc de-a turca cu tine (glumesc ?) | 3. — *de-a turcă mică,* p. 311. joc. A. I. 66^_
turcaleţ, adj.(?) *smeu turcaleţ,* jud. A. V. 49. p. 350.
tnrhîtru? p. 381.
ţuştiu! interj, p. 360.
ţuţuluc, adj. creț, sburlit.
tuxâna? p. 375.

U.

Ucig, v. 1. — ucid, p. 353. | 2. — Ucigă-1-crucea (diavolul).
uit. v. 1.—mă uit în colo (într'o parte), p. 299. | 2.—nu mă uit eu că-i urît, (nu caut, nu ţiu ca...). | 3.—te'uiți la mine. | 4.—am uitat sa-i spuiu; adj.: *uituc* (lesne uitător, *prostuţ).*
ulasen? p. 374.
ulcicuţă. s. *de-a ulcicuţă,* juc. A. I. 67. p. 312.
umbră, s 1.—*umbre pe pereţi,* juc. A. IV. 53. p. 333. | 2.—unui om slab. | 3—umbra iepurelui (planta).
umblu. v. 1.—scrânciobul, moara, banii umblă. p. 347. | 2.—om umblat (care a văzut multe locuri). | 3. — umblat ca b.sina în izmene.

unalana (una lana).? p. 313.
uncheş. s. *de-a baba şi uncheşul,* joc, A. I. *2.* p. 274.
unea? începe ca numărul *unu.* p. 315.
unei? începe ca numărul *unu.* p. 317.
uneli? începe ca numărul *unu.* p. 316.
ungă? începe ca numărul *unu,* p. 315.
nnica ? începe ca numărul *unu.* p. 316,317.
unilica. ? începe ca numărul *unu.* p. 314, 315.
unt. s. 1.—p. 320. | 2.—am să te bat (untul se bate) până s'a alege untul din tine.
urîţenie, s. p. 324.
ureche, s. 1.—*scoaterea apei din tireche,* B. II. 9. | 2.—ei, mă ureche! (surdule!). p. 377. 13.—tare deur*eche (surdV (=4.—fudul de o ureche. | 5.—într'o ureche (cam nebun). | 6.—îşi pune capul între urechi şi se duce (căuiu). | 7.—am să-ţi rup urechile. | 8. — pe o urehe-i intră şi pe alta-i iese. | 9.—cine are *ochi* de văzut să vază şi *urechi* de auzit să auză! adj. *urecheat* (obraznic).
urs. s. 1.—A. 1.68. p. 312. | 2.—celui ce fuge de lume. | 3.—s'adunase lumea ca la urs. | 4.—glas de urs. | 5. -voinic, *voinicos.* j 6.—fuge de mine ca de urs. | 7.—ursul ru joacă de voie, ci de nevoie, j 8. — de asta n'are ursul coadă (de asta n'ai crezământ la mine. | 9. — părul-ursului (planta). | 10. — *vânătorul şi ursul,* joc. j 11. — *mămăliga-ursnlui,* joc. A. V. 40. p. 347.
ursăreasca. s. joc cu lăutari, p. 290.

V.

"Vale. s. 1. — a luâ la vale pe cineva (în râs), p. 372. | 2.- greu la deal, greu la vale. J3. - ei, acum calea-valea (mai merge).
vals. s. joc cu lăutari (cu totul nou valţ, p. 290.
vânător, s. 1.—p. 324. | 2. — *vân iepurele,* joc. A. I. 69. p. 312. | 3. *torul şi ursul,* joc. A. I. 70. p. —unuia cu ochii încrucişaţi.
t^daZac,cle-a-vândălacu,adv—de-a p. 345.
vânturungă. ? p. 381.
vânzoleală, s. dela vânzolesc.; tare, chinuire, p. 324.
văratec. adj. care se coace vara tea altor soiuri, p. 347.
vârtea? de-a vârtea-casa, joc p. 3 verbul *învârtesc.*
vârteguş, s. *de-a ineluşu'n vârteg* A. I. 26. p. 288.
vărv, s. 1. vârf. | *2.-* asta îi pune toate (prea e prea). | 3. — vrei îţi dau cu vârv şi îndesat.
vedre, s. pl. jocurile cari premer (Sâmbătă seara), p. 375.
viermănos, adj. cu viermi, p. 347.
vine, s. pl. stă pe vine, pe amân ciorele. p. 329.
virci? p. 315.
vivat, s. joc cu lăutari, p. 290.
voiniceşte adj. chip de a înnotâ, p
vrană s. la fluier, la poloboace (se toarnă vin), p. 339.
vulpe s. 1.—joc A. III. 29. p. 324. | 2

Z.

zbanghiu adj. închiorchioşat (cruciş
zbanţ. ? p. 317.
zbănţăluesc, v. p. 347.
zmâcl (zmâc!, îmi sbură vrabia di p. 382.
zoae s. lături, apă murdară după unui lucru. p. 377.

CUPRINSUL